

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU



17-23 EKİM 2022 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	4
17-23 EKİM 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMEYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	7
DIŞ TİCARET AÇIĞI, YÜZDE 298,3 ARTIŞLA REKOR KIRDI!	13
TÜİK VE ENAG ARASINDAKİ FARK 100 PUANI AŞTI!	13
İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİNDEKİ SÜREGELEN GERİLEME ENDİŞE YARATYOR	14
KAPALI KAPILAR ARDINDA	15
MARKET RAFLARINDA SÜTÜN FİYATI ÇİFTÇİNİN 3-4 KATI!	15
KÜRESEL YOKSULLAŞMADA KORKUTAN TAHMİN	16
'TÜRKİYE'DEN UZAK DURUN' MESAJI!	16
YILLIK CARİ AÇIK 4 YILIN ZİRVESİNDE!	17
TÜRKİYE KAYNAĞI BELİRSİZ FİNANSMAN CENNETİNE DÖNÜŞTÜ	17
TÜİK YİNE BÜYÜK BİR GÖREV YAPTI; ÇARKLAR DURURKEN İSTİHDAMI ARTIRDI	19
TÜİK İLLÜZYON KURUMUNA DÖNÜŞTÜ	21
İŞSİZ SAYISINDAKİ DALGANLAMA İZAHA MUHTAÇ	21
SANAYİ ÜRETİMİ EN KÖTÜ SEVİYESİNDE	23
İNŞAAT MALİYETİ YILLIK YÜZDE 116.98, AYLIK YÜZDE 1.98 ARTTI	23
KONUTA ERİŞİM İKİ YILDA 2 KAT ZORLAŞTI	23
GELİR UÇURUMUNDA TÜRKİYE ZİRVEDE	26
GEÇİCİ İŞTE KALICI OLANLAR ARTIYOR	27
ASGARİ ÜCRETİNİN ALIM GÜCÜ ARA ZAMMA RAĞMEN 10 AYDA DİBE VURDU	28
4 MİLYON TL SARAYA DEĞİL HALKA HARCANSAYDI?	29
BAKANLIĞIN TOBB SEVDASI	32
'DİJİTAL ZARAR OFİSİ' AÇMIŞLAR	32
DENETİM SKANDALI	33
BAKANLIK SUÇ PROJESİNDE	33
HER YOL RANTA ÇIKIYOR	34
RAY DÖŞENİRKEN DE YANDAŞ UNUTULMAMIŞ	35
UÇAK SALTANATININ MALİYETİ	36
BAHÇE SEVDASINA MİLYONLARCA LİRA	38
SÜT KRİZİNE DOĞRU...	39
TASARRUF SADECE KÂĞIT ÜSTÜNDE	39
UCUZ TATİL HAKKINA BİLE GÖZ DİKTİLER	40
TRT'NİN SINAVINDA ŞAİBE	40
BERGAMA BELEDİYESİ SATMAYA DOYAMADI!	41
YİNE CENGİZ YİNE TALAN!	41
MADEN ŞİRKETLERİ BİR DAĞI DAHA YOK EDECEK	42
HASTANENİN TAMAMLAMA İHALESİ AYNI FİRMAYA TAMAMININ İKİ KATINA VERİLDİ	43
YARIM EKONOMİST ÜLKEYİ BERBAT ETTİ	43
HEM KÂR ETMİŞ HEM MENFAAT SAĞLAMIS	45
ÖĞRENCİ KAÇIYOR	46
'FAALİYET' YETERSİZ	47
20 YILDIR İKTİDAR SEÇİME 7 AY KALA ALEVİLERİ HATIRLADI	48
ESKİYE RAĞBET OLSA BİT PAZARINA NUR YAĞAR!	49
'SANSÜR' YASASINA SERT ELEŞTİRİLER GELDİ, MECLİS'E ÇAĞRI YAPILDI	49
ÇOCUK EVLİLİĞİ TEHLİKELİ BOYUTLARA ULAŞTI!	50
STRATEJİ YOKSUNU DIŞ POLİTİKAMIZ EKSENİNDE BÖLGEMİZ!	51
İFLASIN İLAMI, MORATORYUM	53

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

*Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

*Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracağız.

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

*KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaştan toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

*Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.

***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.

*Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracağız.

*Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.

*Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.

*Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.

*Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.

***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.

***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.

*Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.

*Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

*Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.

***Akıllı tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.

*FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.

*Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.

***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz

***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.

*Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.

*Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.

*KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini sıfırlayacağız**.

***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.

*KOBİ'lerin **devletten alacaklarını ödeyeceğiz**.

*OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.

*KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.

***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

*Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.

***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.

***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracamız.

***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.

*Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

*Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi** kaldıracamız.

*Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracamız.

*Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.

*İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak**.

*ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.

***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz

*Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.

***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.

*Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.

*Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimi uygulanmayacak**.

***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız**.

***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.

*Aile Destekleri Sigortası kapsamında "**Yeni Başlangıçölar Fonu**" kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.

*Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağiz.

***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracamız.

*Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

*Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.

***Kira stopajını** kaldıracamız.

*BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.

*Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.

***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'nu** kuracağız.

ÖĞRETMENLER

*Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı** kaldıracamız.

***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.

***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğiz.

*Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.

*Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.

***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.

*Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.

*Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave ücret ve fark ücretlerini **kaldıracağız**.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni** ve **Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak**.

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak**.

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek**.

*"**Türkiye Muhtarlar Birliği**" kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacak.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracacağız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil** olanağı sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demens hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracacağız.

17-23 EKİM 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***17 Ekim Dünya Yoksullukla Mücadele Günü** Yoksulluk olanaklardan yoksunluktur. Yoksulluğun temel sebebi, gelir dağılımındaki adaletsizliklerden kaynaklanmaktadır. Başta fırsat eşitliği olmak üzere her türlü eşitliğin sağlandığı yurttaş temelli yaklaşım yoksullukla mücadelenin en temel faktörü olacaktır. Ülkemizdeki yoksulluğun sebeplerinden en önemlilerinden biride yolsuzluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Doymayan insan yapısı yolsuzluklar ile servetine servet katarken, eşit yurttaş esaslı dağılması gereken kaynaklar sadece yandaşlara akmakta, azınlık zengin olurken, büyük çoğunluk yoksulluğa mahrum bırakılmaktadır.

*17 Ekim 1951'de **Türkiye'nin NATO'ya katılımıyla ilgili protokol, Londra'da imzalandı.**

*17 Ekim **Dünya Astsubaylar Günü**

***19 Ekim Muhtarlar Günü** Muhtarlar mahallenin kalbi, tüm mahallenin tüm sorunlarını bilen, çözümü noktasında canla başla çalışan demokrasinin temel taşlarıdır. Muhtarların haklarına dönük yapılacak iyileştirmeler, temelde mahallelerin genelde de ülkenin sorunlarının çözümü noktasında son derece önemli bir adım olacaktır.

***21 Ekim 1999 - Ahmet Taner Kışlalı bombalı bir suikastle öldürüldü.**

***23 Ekim 2011 - Van'da 7.2 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi.**

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **Reel sektörün döviz açığı:** Döviz borçlanmalarında faizlerinin yüzde 10'u aşmasının da etkisiyle, döviz cinsinden borçlarını azaltma eğilimindeki reel sektörün, döviz açığı kur korumalı mevduatların da döviz varlığı sayılmasının da etkisiyle temmuzda 91,2 milyar dolarla 2010 yılından bu yana en düşük düzeye geriledi.

• **Dış ticaret açığı:** İktidarın, son zamanlarda diğer ülkelerin yaptırımları yüzünden "uygulamak zorunda kaldık" bahanesiyle savunmaya çalıştığı ekonomik kararlar, başlangıçta ileri sürülenlerin aksine dış ticaret açığında büyük bir patlamaya yol açtı. Aylık dış ticaret açığı eylülde yüzde 298,3 oranında artarak 10,4 milyar dolara, yılın ilk dokuz aylık dış ticaret açığı ise yüzde 158,5 oranında artarak 83,8 milyar dolara kadar yükseldi.

• **Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 23 - 30 Eylül günleri arasında 3 milyar 766 milyon dolar dolarlık sert bir düşüş gösterdi. Brüt rezervde son iki haftada 7,7 milyar dolarlık azalma yaşandı. Bankanın 23**

Eylülde 110,8 milyar dolar olan brüt rezervi 30 Eylül'de 107 milyar dolara geriledi. **Net rezerv** ise -59 milyar dolarla tarihinin en düşük noktasına indi.

- **Dış borç stoku:** Türkiye'nin dış borç stoku (kamu ve özel sektör toplamı) Haziranda geçen yılın sonuna göre 1,8 milyar dolar artarak 444,4 milyar dolara çıktı. Artışın tamamı kısa vadeli (bir yıl ve daha kısa vadeli olarak alınan borçlar) dış borçlardaki artıştan kaynaklanırken, uzun vadeli dış borçlar ise azaldı.

- **Sıcak para:** Son yıllarda uygulanan yanlış ekonomik ve siyasi politikalar yüzünden Türkiye'den çıkan yabancı portföy yatırımcıları, 23 – 30 Eylül haftasında hisse senedi ve tahvil piyasalarından net 298 milyon dolarlık daha satış yaptılar.

- **Vatandaşın bankalara borcu:** Enflasyon nedeniyle gelecekte yapmayı planladıkları harcamaları da fiyat artışlarından korunmak için erkene çeken vatandaşlar, gelirlerinin yetmediği zorunlu harcama ve borç ödemelerini yapabilmek için hızla borçlanmayı sürdürüyor. Vatandaşların bankalara olan borcunda 23 - 30 Eylül haftasında da 17,5 milyar liralık artış oldu. Son 5 ayda (6 Mayıs – 30 Eylül arasında) vatandaşların bankalara olan borçlarında 243 milyar liralık artış yaşandı. Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 30 Eylül itibarıyla 1 trilyon 355 milyar liraya yükseldi.

- **Enflasyon:** İktidarın, akıl ve bilim dışı ekonomik kararları yüzünden geçen yıl ekim ayından itibaren hızla artmaya başlayan enflasyon hız kesmeden yükselmeye devam ediyor. Eylülde bir önceki aya göre yüzde 8,08 oranında artan tüketici fiyatlarındaki (TÜFE) yıllık artış ise yüzde 83,45'e kadar çıktı. Bu son 24 yılın (Haziran 1998'den sonraki dönemin) en yüksek yıllık enflasyonunu gösteriyor.

- İktidarın negatif reel faiz ısrarı, birikimlerini **Türk lirası tasarruf** araçlarında tutanların, birikimlerinin enflasyon karşısında eriyerek satın alma gücünü önemli ölçüde kaybetti.

- **İcra dairelerinde derdest bulunan dosya** sayısı ise son bir yılda 574 bin adet artarak 7 Ekim itibarıyla 23 milyon 578 bine çıktı.

DÖVİZ KREDİSİ AZALAN REEL SEKTÖRÜN DÖVİZ AÇIĞI KÜÇÜLÜYOR

- Döviz borçlanmalarında faizlerinin yüzde 10'u aşmasının da etkisiyle, döviz cinsinden borçlarını azaltma eğilimindeki reel sektörün, döviz açığı kur korumalı mevduatların da döviz varlığı sayılmasının da etkisiyle temmuzda 91,2 milyar dolarla 2010 yılından bu yana en düşük düzeye geriledi.

- Reel sektörün, döviz varlıkları bu yılın ocak-temmuz döneminde 18,5 milyar dolar artarak 171,7 milyar dolara yükselirken, döviz borçları ise 12,3 milyar dolar azalarak 262,9 milyar dolara indi.

- Dolayısıyla sektörün döviz açığı (kur riski) 30,8 milyar dolarlık azalmayla 122,1 milyar dolardan 91,3 milyar dolara geriledi.

- Reel sektörün döviz varlıklarındaki 18,5 milyar dolarlık artışın 10,9 milyar dolarlık kısmı döviz mevduatlarındaki artıştan kaynaklandı. Firmaların kur korumalı Türk lirası mevduatları, bu istatistiklerde Merkez Bankası tarafından döviz varlığı olarak kabul ediliyor. Dolayısıyla da reel sektörün kur riskinin bir bölümünün Hazine ve Merkez Bankası üstlenmiş bulunuyor.

- Reel sektörün ihracat alacaklarında 5,5 milyar dolarlık, yurt dışındaki doğrudan sermaye yatırımlarında ise 2,1 milyar dolarlık artış kaydedildi.

- Reel sektörün yükümlülüklerindeki azalma döviz kredilerdeki 17 milyar dolarlık düşüşten kaynaklandı. Sektörün yurt içinden sağladığı kredilerde 16 milyar, yurt dışından sağladığı kredilerde ise 1,1 milyar dolarlık azalma oldu. İthalat borçları ise 4,8 milyar dolar arttı.

DIŞ TİCARET AÇAĞI REKORA KOŞUYOR

- İktidarın, son zamanlarda diğer ülkelerin yaptırımları yüzünden "uygulamak zorunda kaldık" bahanesiyle savunmaya çalıştığı ekonomik kararlar, başlangıçta ileri sürülenlerin aksine dış ticaret açığında büyük bir patlamaya yol açtı.

- Ticaret Bakanlığının eylül ayına ilişkin dış ticaret verilerine göre eylülde ihracat sadece yüzde 9,2 oranında artarak 22,6 milyar dolarda kalırken, ithalat tam bir patlamayla yüzde 41,5 oranında artarak 33 milyar doları buldu. **Aylık dış ticaret açığı ise yüzde 298,3 oranında artarak 10,4 milyar dolara kadar yükseldi.**

- Ocak-eylül döneminde ise ihracat geçen yıla göre yüzde 17 oranında artarken, ithalat artışı yüzde 40,8 olarak gerçekleşti. 188,2 milyar dolarlık ihracat yapılan yılın ilk dokuz ayında ithalat ise 272 milyar dolar oldu. **Dokuz aylık dış ticaret açığı ise yüzde 158,5 oranında artarak 83,8 milyar dolara kadar yükseldi**

- Eylül sonu itibariyle son bir yıllık dış ticaret açığı ise 97,4 milyar dolara ulaştı. 2022 yılının tamamında ise dış ticaret açığının 112 milyar doları bulacağı hesaplanıyor.
- Türkiye bu yıl ocak-temmuz döneminde 36,7 milyar dolarlık cari işlemler açığı vermişti. Ağustos ve eylül ayı dış ticaret açığı rakamları, Türkiye'nin ağustos ve eylül aylarında 5'er milyar dolara yakın cari işlemler açığı vermiş ve ocak-eylül dönemi cari işlemler açığının da 47-48 milyar dolara ulaşmış olabileceğini gösteriyor.
- İktidar Türk lirasının yüzde 55 gibi oldukça yüksek bir oranda değer kaybettiği son bir yılda ihracatın daha yavaş ithalatın ise çok hızlı artarak rekor düzeyde bir dış ticaret açığı verilmesini "yüksek enerji fiyatlarıyla" açıklamaya çalışıyor. Nitekin geçen yılın ilk dokuz ayında 31,5 milyar dolar olan enerji (ham petrol, doğalgaz, akaryakıt, kömür v.b) ithalatı bu yıl 73,9 milyar dolara ulaştı.
- Ancak bu yüksek enerji fiyatlarıyla çok yüksek oranlarda büyümeye çalışmak, enerji talebini kaçınılmaz olarak artıracaktır. Dolayısıyla dış ticaret açığında enerjiden kaynaklanan artışın önemli bir kısmı iktidarın ekonomik kararlarının bir sonucunu oluşturuyor.
- Dış ticaret açığındaki büyümenin enerjiden sonraki ikinci nedeni de altın ithalatı oluşturuyor. Türk lirasına negatif reel faiz uygulanması, tasarruflarını yüksek enflasyona karşı korumak isteyen vatandaşların altına olan talebini de artırıyor. 2021 yılının ilk dokuz ayında 6 milyar dolar olan altın ithalatı bu yıl 14,2 milyar dolara yükseldi.

MERKEZ BANKASININ NET REZERVİNDE TARİHİ DÜŞÜK NOKTA

- Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); 23 - 30 Eylül günleri arasında 3 milyar 766 milyon dolar dolarlık sert bir düşüş gösterdi. Brüt rezervde son iki haftada 7,7 milyar dolarlık azalma yaşandı.
- **Bankanın 23 Eylülde 110,8 milyar dolar olan brüt rezervi 30 Eylül'de 107 milyar dolara geriledi. Net rezerv ise -59 milyar dolarla tarihinin en düşük noktasına indi.**
- **Tamamı borçla oluşmuş olan brüt rezervin 68,1 milyar doları döviz, 39 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor.**
- Bankanın brüt rezervinde 3 milyar 766 milyon dolarlık düşüş yaşanan geçen hafta, bilanço içi yükümlülükler 6,4 milyar dolar azaldı, swap borçları ise 3,7 milyar dolar arttı. Dolayısıyla swap dahil toplam yükümlülüklerde 3,5 milyar dolarlık azalma oldu.
- Merkez Bankası, bilanço içi yükümlülüklerinin 6,4 milyar dolar azaldığı geçen hafta brüt döviz rezervindeki azalmayı daha düşük tutabilmek için bankalardan ve diğer ülkelerden aldığı ancak bilançosunda gözükmeyen, bilanço dışında izlenen swap borçlarını artırdı.
- Bankanın swap borcu hariç net rezervi 9,7 milyar dolarda kalırken, swap borcu dahil **net rezervi ise 3,7 milyar dolar daha azalarak (eksi) -55,4 milyar dolardan (eksi) -59 milyar dolara düştü. Bu net rezerv için tarihi bir düşük noktayı oluşturuyor.**
- Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 23 Eylül itibariyle yüzde 64,2 olarak hesaplandı.
- Bu arada Merkez Bankası geçen hafta yabancı bir ülkeyle 700 milyon dolar düzeyinde bir tutarda swap yaptı. Yeni swapın, SDR sepetinde olmayan bir para cinsinden yapıldığı belirlendi. Önceki swap anlaşmalarının aksine Merkez Bankası bu konuda bir açıklama yapmadı.

DIŞ BORÇ STOKU 444,4MİLYAR DOLAR

- Türkiye'nin dış borç stoku (kamu ve özel sektör toplamı) Haziranda geçen yılın sonuna göre 1,8 milyar dolar artarak 444,4 milyar dolara çıktı. Artışın tamamı kısa vadeli (bir yıl ve daha kısa vadeli olarak alınan borçlar) dış borçlardaki artıştan kaynaklanırken, uzun vadeli dış borçlar ise azaldı.
- Bu yılın ilk altı aylık döneminde kamu kesiminin dış borcu 728 milyon dolar azalarak 179,2 milyar dolara inerken, brüt döviz rezervini borçlanarak ayakta tutmaya çalışan Merkez Bankasının dış borcu ise 3,4 milyar dolar artarak 29,4 milyar dolara kadar yükseldi.
- Aynı dönemde özel sektörün dış borcu ise 838 milyon dolar azalarak 235,8 milyar dolara indi.
- Dış borç stoku açısından en olumsuz gelişme ise kısa vadeli dış borçların stok içerisindeki payının yüzde 27,5'ten yüzde 30,3'e çıkması oldu. Kısa vadeli dış borçların 13 milyar dolar artarak 134,5 milyar dolara yükseldiği bu dönemde uzun vadeli borçlar ise 11,2 milyar dolarlık azalmayla 309,8 milyar dolara geriledi.

- Dış borç stokunun milli gelire oranı ise yüzde 53,7 ile yine çok borçluluk sınırının üzerinde kalmaya devam etti.

SICAK PARA

- Son yıllarda uygulanan yanlış ekonomik ve siyasi politikalar yüzünden Türkiye’den çıkan yabancı portföy yatırımcıları, 23 – 30 Eylül haftasında hisse senedi ve tahvil piyasalarından net 298 milyon dolarlık daha satış yaptılar.
- Yabancılar, kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında 1 Ocak – 30 Eylül 2022 günleri arasında net olarak 5,6 milyar dolarlık hisse senedi ve iç borçlanma kağıdı satarak Türkiye’den çıktılar. Temmuzun son ve ağustosun ilk haftalarında yabancı yatırımcıların yeniden özellikle hisse senedi piyasasından alım yaptıkları gözlenmişti. Ağustosun son haftasında zayıflayan bu eğilimin eylül ayında devam etmediği, yabancıların yeniden net satıcı tarafta oldukları gözleniyor.
- Türk bankalarına swap yoluyla borç vermeyip aksine borç alan yabancı bankaların Türkiye’deki bankalara olan swap borçları ise 1,1 milyar dolar daha artarak 8,5 milyar dolar oldu. Yabancı bankaların **yıl başından bu yana swap borçlanmaları/borç vermeleri nedeniyle Türkiye’den net çıkış 12 milyar dolar oldu.**
- Yabancıların 1 Ocak- 30 Eylül döneminde hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku**, kur ve fiyat hareketlerinden **arındırılmamış** olarak 10,1 milyar dolar azalarak **44,6 milyar dolara** geriledi.
- Yabancı yatırımcıların 30 Eylül itibarıyla portföyleri, 17,6 milyar dolarlık hisse senedi, 2,2 milyar dolarlık kamu ve özel sektör iç borçlanma kağıdı ve repo, 33,3 milyar dolarlık döviz ve TL mevduatlarından oluşuyor. Swapta ise Türk bankalarına 8,5 milyar dolar borçlu bulunuyorlar.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, 23 - 30 Eylül haftasında, 97,7 milyar lira artarak 8,1 trilyon liraya yükseldi.
- BDDK’nın istatistiklerine göre yıl başından bu yana Türk lirası mevduatlar yüzde 98,2 oranında arttı. Ancak bu artışın büyük kısmı kur korumalı diğer bir ifadeyle de dövize endekslenen mevduatlardan kaynaklandı. KKM hariç tutulduğunda TL mevduatlarda yıl başından bu yana sadece yüzde 29 oranında artış oldu.
- Döviz mevduatlarının, 846 milyon dolar artarak 234,8 milyar dolara yükseldiği 23 – 30 Eylül haftasında bu kapsamdaki gerçek kişilerin döviz mevduatları 820 milyar dolar artarak 145,1 milyar dolara yükseldi. Kur korumalı mevduatlar ise 1 trilyon 400 milyar liraya çıktı.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 53,6 olarak hesaplandı.
- **Dolarizasyon** oranı **gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 57,5 oldu.
- **Kur korumalı mevduat** uygulaması kapsamında açılan mevduatların döviz kuruna endeksli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da dahil edilerek hesaplanan gerçek dolarizasyon oranı ise yüzde 70,9’a ulaştı.
- **KKM’nin Maliyeti:** *Bu mevduatlara verilen garanti nedeniyle Devletin üstlendiği risk mart ayında gerçekleşmeye başladı. 23 Mart – 31 Ağustos günleri arasında vadesi dolanlar için Hazine bütçeden 75,6 milyar lira ödendi. Merkez Bankasının dövizden dönenler için ne kadar ödeme yaptığı ise gizleniyor.*
- *Kur korumalı mevduatların para kompozisyonu ilgili olarak yapılan en son açıklamalardan yola çıkıldığında bu mevduatların yüzde 55-60’ının döviz veya altından dönen mevduatlardan yüzde 40-45’inin ise TL mevduatlardan oluştuğu tahmin ediliyor. Döviz ve altından dönenlerin kur farkından kaynaklanan faizini Merkez Bankası ödüyor. Açıklanamamakla birlikte Merkez Bankasının da ağustos sonuna kadar 75-90 milyar lira arasında KKM için ödeme yaptığı tahmin ediliyor.*
- *Şubat ayında döviz mevduatından kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi avantajı nedeniyle vazgeçilen kurumlar vergisi tutarının ise 10,1 milyar lira olduğu açıklandı. Buna göre sistemin şimdiye kadar kamuya toplam maliyetinin 160- 175 milyar lirayı bulduğu tahmin ediliyor.*
- **Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, sürekli KKM’nin dolarizasyonu kırdığını ve Türk lirası mevduatları artırdığını ileri sürüyor. Ancak Merkez Bankası, şirketlerin kur riskini hesaplarken, bu mevduatları “döviz varlığı” olarak kabul ediyor. Bu açıdan da bakıldığında KKM’nin ekonomideki dolarizasyon eğilimini kırmayıp aksine artırdığını ve bu kesimlerin kur riskinin Hazine ve Merkez Bankasının üzerine yıkıldığını görüyoruz.**

Krediler

- Kredi stoku da 23 - 30 Eylül günleri arasında 87 milyar lira artarak 6,83 trilyon liraya yükseldi. TL krediler 77,4 milyar lira artarken, döviz kredilerinin TL karşılığında 9,6 milyar liralık artış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden 438 milyon dolar azalarak 133,4 milyar dolara geriledi.
- *Kredi stokunda geçen yılın sonuna göre yüzde 39,4 oranında artış yaşandı. Türk lirası krediler yüzde 54 oranında artarken, döviz kredilerinde ise dolar cinsinden yüzde 14,9 oranında azalma oldu.*
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 160 milyar dolar düzeyinde seyrediyor.

VATANDAŞIN BANKALARA BORCU YÜKSELİYOR

- Enflasyon nedeniyle gelecekte yapmayı planladıkları harcamaları da fiyat artışlarından korunmak için erkene çeken vatandaşlar, gelirlerinin yetmediği zorunlu harcama ve borç ödemelerini yapabilmek için hızla borlanmayı sürdürüyor. Vatandaşların bankalara olan borcunda 23 - 30 Eylül haftasında da 17,5 milyar liralık artış oldu. Son 5 ayda (6 Mayıs – 30 Eylül arasında) vatandaşların bankalara olan borçlarında 243 milyar liralık artış yaşandı.
- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 30 Eylül itibariyle 1 trilyon 355 milyar liraya yükseldi.
- Vatandaşların bu borcunun 1 trilyon lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 355 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 7 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 10,7 milyar liralık artış yaşandı.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları ise 30 milyar lira oldu. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Toplam Borç:** Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 32,9 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor. Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) toplam borcu 1 trilyon 415 milyar lira düzeyinde seyrediyor.
- Vatandaşların bankalara olan borcunda yıl başından bu yana 329 milyar liralık, toplam borçlarında ise 332 milyar liralık artış yaşandı.

FAİZ ORANLARI

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- 23-30 Eylül günleri arasında açılan **vadeli TL cinsinden mevduata** bankaların uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 15,77 oldu.
- Merkez Bankasına göre, söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,58 puan azalarak yüzde 30,29'a inerken, ticari kredi faizleri ise yüzde 19,72 oldu.
- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 31,65, taşıt kredisini yüzde 25,87, konut kredisini ise yüzde 20,47 yıllık faiz oranıyla kullandı.
- Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 7,7, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7,12 oldu.

Merkez Bankası Faizi

- *Merkez Bankası bankaları geçen hafta yüzde 12,0 faiz oranıyla fonlamaya devam etti.*

Risk Primi (CDS) 700'ün Altına İnmiyor

- Dolar cinsinden 5 yıl vadeli yurt dışı borçlanma tahvillerinin yıllık faizi geçen hafta sonunda yüzde 10,31'e çıktı. Başta FED olmak üzere diğer ülkelerin faiz artırımını Türkiye'nin dış borçlanma maliyetlerini artırıyor.
- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 4,8 oranında azalarak 736,69 oldu.

ENFLASYON YÜKSELİYOR, ÜFE-TÜFE MAKASI AÇILIYOR

- İktidarın, akıl ve bilim dışı ekonomik kararları yüzünden geçen yıl ekim ayından itibaren hızla artmaya başlayan enflasyon hız kesmeden yükselmeye devam ediyor. Eylülde bir önceki aya göre yüzde 8,08 oranında artan tüketici fiyatlarındaki (TÜFE) yıllık artış ise yüzde 83,45'e kadar çıktı. Bu son 24 yılın (Haziran 1998'den sonraki dönemin) en yüksek yıllık enflasyonunu gösteriyor.

- Eylül ayı itibariyle yıllık enflasyonu İstanbul Ticaret Odası, İstanbul için yüzde 107,42, ENAG ise yüzde 186,27 olarak hesapladı. Türk lirası kullanılan KKTC’de de yıllık TÜFE artışı yüzde 120,2 olarak hesaplıyor.
- Türkiye, TÜİK’in bu düşük hesapladığı bu oranla bile Zimbabve, Lübnan, Suriye, Sudan ve Venezuela’dan sonra dünyada enflasyonu en yüksek ülke olmaya devam ediyor.
- Eylülde yurt içi üretici fiyatları (Yİ-ÜFE) ise bir önceki aya göre yüzde 4,78 oranında arttı, Üretici fiyatlarındaki yıllık artış ise yüzde 151,5 olarak gerçekleşti.
- Geçen yıl Eylülde 24,38 puan olan üretici ve tüketici fiyatları arasındaki makas ise 68,05 puana kadar yükseldi. Üretici fiyatlarındaki bu görünüm, tüketici fiyatlarındaki artışın gelecek aylarda da devam edeceğini gösteriyor.
- Bu arada, yıllık enflasyonun baz etkisiyle bu yıl kasım ve aralık aylarından itibaren yönünü aşağı çevirmesi bekleniyor. Ancak bu fiyatların düşeceği anlamına gelmiyor. Sadece bu fiyat artış hızının geçen yılın aynı ayındaki artış hızından biraz az olacağını, diğer bir ifadeyle fiyatların artmaya devam edeceği anlamına geliyor.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta hem dolar kuru hem de euro yüzde 0,2 oranında arttı. Kurlar sırasıyla 18,56 TL ve 18,18 TL oldu. Dolar kurunda yıl başından bu yana yüzde 43, Euro kurunda yüzde 23,8 oranında artış oldu.
- Ortalama dolar kuru (1 Ocak- 7 Ekim 2022 ortalaması) 2021 yılının ortalamasına göre yüzde 79,4 oranında artarak 15,94 TL’ye çıktı.
- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 2,5 oranında artarak 1.016 lira oldu. Altın fiyatı geçen yılın sonuna göre ise yüzde 30,4 oranında arttı.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 12,2 oranında arttı. Endekste yıl başına göre artış ise yüzde 92,6 oldu.
- **TL Eylülde Değerlendi:** Bu arada Merkez Bankasının Türkiye’nin yanı sıra en fazla ticaret yapılan ülkelerin enflasyon oranlarını da dikkate alarak oluşturduğu TÜFE bazlı reel kur endeksine göre Türk lirası eylülde önceki aya göre reel olarak yüzde 3,1 oranında değer kazandı.

TÜRK LİRASINA GÜVENENİN PARASI ERİDİ

- İktidarın negatif reel faiz ısrarı, birikimlerini Türk lirası tasarruf araçlarında tutanların, birikimlerinin enflasyon karşısında eriyerek satın alma gücünü önemli ölçüde kaybetti.
- Birikimini Türk lirası vadeli mevduatta tutanlar, eylülde aylık olarak yüzde 1,8, son üç ayda yüzde 2,8 ve son bir yılda da yüzde 36,6 oranında reel kayıp yaşadılar.
- Parasını Türk lirası cinsinden devlet iç borçlanma senetlerinde değerlendirenler ise eylülde aylık olarak yüzde 8,4 ve son üç ayda yüzde 19,6 oranında reel kazanç sağlarken, son bir yıllık dönemde ise reel olarak yüzde 24,9 oranında kayba uğradılar.
- Parasını dolarda değerlendirenler eylülde aylık bazda yüzde 1,4 oranında reel kayba uğrarlarken, son üç ayda yüzde 0,7, son bir yılda ise yüzde 16,8 oranında reel getiri elde ettiler.
- Altına güven tasarruf sahipleri ise eylülde reel olarak yüzde 5,3, son üç ayda yüzde 6,7 oranında reel kayıp yaşarlarken, son bir yıllık dönemde ise yüzde 16,6 oranında reel kazanç sağladılar.
- En yüksek reel getiriyi ise Türkiye tarihinin en büyük dolandırıcılığının yaşandığı geçen ay ortaya çıkan Borsa sağladı. Hisse senedine yatırım yapanlar eylülde aylık olarak yüzde 10,3, son üç ayda yüzde 22,1 ve son bir yılda da yüzde 27,1 oranında reel getiri elde etti.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,6 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 7 Ekim günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 6 milyon 638 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 29 bin arttı. Bu dönemde 5 milyon 626 bin dosya da sonuçlandırıldı.
- **Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 18,4 oranında arttı.**
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise son bir yılda 574 bin adet artarak 7 Ekim itibariyle 23 milyon 578 bine çıktı.

DIŞ TİCARET AÇIĞI, YÜZDE 298,3 ARTIŞLA REKOR KIRDI!

Eylöl ayı dış ticaret açığı rekor kırarak yüzde 298,3 oranında arttı. İhracattaki artış yüzde 9,2 ithalattaki artış yüzde 41,5 olarak gerçekleşti. Bir aylık dış ticaret açığı 10,4 milyar dolar! Dış ticaretteki bu olumsuz tablo, cari açığı büyütecek, döviz kıtlığını daha ileri boyutlara taşıyacak!

Ticaret Bakanlığının Eylül Ayı Dış Ticaret Verilerine Göre; ihracat eylölde geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 9,2 artışla 22,6 milyar dolar olurken, ithalatta gerçekleşen artış yüzde 41,5, ithalat tutarı ise 33 milyar dolar oldu. Bunun sonucunda eylöl ayı dış ticaret açığı 10,4 milyar dolar tutarında gerçekleşti. Eylül ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı ise geçen yılın eylöl ayına göre 20,3 gerileyerek yüzde 68,5 düzeyine indi.

Ocak-eylöl dönemindeki rakamlara bakıldığında dokuz aylık ihracat geçen yıla göre yüzde 17,1 oranında artarken, ihracat tutarı 188 milyar 224 milyon dolar. İthalat ise dokuz ayda yüzde 40,8 artışla 271 milyar 43 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığı 9 ayda yüzde 158,5 artarak 83 milyar 819 milyona ulaştı. Dış ticarete gözlenen bu kötü gidiő aynı zamanda yeni ekonomi modelinin en büyük iddiasının geçersiz hale geldiğini gösteriyor.

İktidarın ilan ettiği modele göre faiz indirilecek, Türk parası biraz değer yitirecek ve ihrac ürünleri ucuzladığı için ihracat hızla artacak, ithalat ise pahalandığı için yavaşlayacaktı. Böylece dış ticaret açığı azalacak buna bağlı olarak cari açık da düşüőe geçerek cari fazlaya dönüşecekti. Faiz düşürüldüğü için yatırımlar patlama yapacak, üretim katlanarak artacak, büyüme hızlanacak ve bu da istihdamı artırarak işsizliği yok edecekti. Geçen yılın eylöl ayında başlatılan faiz indirimleriyle uygulamaya konulan **bu modelin hiçbir hedefi ve öngörüsü tutmadığı gibi iddia edilenlerin tam tersi sonuçlar ortaya çıktı.**

✓ İhracat arttı ama ithalat ihracattan beş kat daha fazla arttı.

✓ Dış ticaret açığı böylece azalmadığı gibi 100 milyar dolara yaklaőtı.

✓ Cari açık ise değil fazla vermek 30 milyar doların üzerine çıkarak yılsonunda 50 milyar dolara ulaşacağıının sinyallerini veriyor.

Faiz indirimlerinin bir başka etkisi enflasyon ve döviz kurlarında kendisini gösterince, ucuzlayan ihrac mallarımıza karşılık ithalat TL'deki değer kaybı ve dövizin yükselmesiyle pahalı hale gelince bir birim ithalat için beş birim mal ihrac etmek zorunda kaldı. İhracatın ithalatı karşılama oranı hızla geriledi ve yüzde 80'lerden yüzde 60'lara indi. Enflasyon ve kurlardaki yükseliő başta enerji olmak üzere tüm girdilerin fiyatlarını olağanüstü düzeylere çıkarttı ve yüzde 151'i aşan üretici enflasyonu karşısında imalat sanayiinde büyüme durdu.

Geçen yıl Ekimde 43,5 milyar dolar olan yıllık dış ticaret açığı eylölde 9 ayda 83 milyar dolara ulaştı. Yılsonunda Orta Vadeli Program'da 105 milyar dolar olarak öngörülen yılsonu dış ticaret açığı hedefi ciddi ölçüde aőılacak. İktidar, döviz müdahale ederek, kamu bankalarına ve Merkez Bankası'na döviz sattırarak süreci yönetmeye çalışıyor. Ülke ekonomisinin geleceğine büyük tehdit oluşturan Kur Korumalı Mevduat (KKM) ile yurtiçi döviz talebini kısmen de olsa frenlediler.

Sanayi üretiminin sürdürülebilmesi, enerji ihtiyacının karşılanabilmesi için ithalat ve bunun için de döviz gerek. Dış ticaret açığında ve cari açıkta makasın hızla açılması ithalat için elzem olan döviz talebinin karşılanmasının da giderek güçleőtiğini gösteriyor!

TÜİK VE ENAG ARASINDAKİ FARK 100 PUANI AŞTI!

TÜİK eylöl ayında, TÜFE'yi yüzde 83,45 ENAGrup yüzde 186,27 olarak açıkladı. TÜİK ve ENAG arasındaki fark 100 puanı aştı. Yılsonu yaklaşırken iki hesaplama arasındaki rakamsal uçurum; ücretli, işçi, memur, emekli ve asgari ücrete yapılacak maaş zamlarına göz dikildiğini gösteriyor!

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) eylöl ayı resmi enflasyonunu aylık yüzde 3,08, yıllık yüzde 83,45 oranında açıkladı. Bağımsız bilim insanları ve iktisatçıların oluşturduğu **Enflasyon Araştırma Grubu (ENAGrup)** bir yıldan bu yana yaptığı hesaplamalarla gerçek enflasyonu ölçerken eylöl rakamlarını aylık yüzde 5,30 ve yıllık yüzde 186,37 düzeyinde duyurdu. İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) eylöl ayı enflasyon oranını yüzde 107 oranında ilan etmesi TÜİK rakamları üzerindeki kuşkuarı daha da artırıyor. TÜİK enflasyonuyla ENAG arasında 103 puan, İTO arasında 24 puan fark bulunuyor. Böylesine büyük bir ölçüm ve hesap farkı dünyanın hiçbir ciddi ülkesinde, kurumların şeffaf olarak çalıştığı ekonomide görülemez. Mantıklı ve bilimsel izahı da olamaz. Kaldı ki, TÜİK'in çekirdek enflasyon göstergelerindeki yükseliőin eylöl ayında da sürmesi, gelecek aylarda enflasyonun hızı baz

etkisiyle kesilse de iktidarın iddia ettiği gibi çok ciddi düşüşler yaşanmasının söz konusu olamayacağını gösteriyor.

✓ Eylülde yıllık çekirdek enflasyon yüzde 68,09 oldu. Aylık yüzde 4,78 olan **Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)** artışı yıllık yüzde 151,50 düzeyine ulaştı.

Artık TÜİK verilerinin güvenilirliği tartışılmıyor çünkü kimse tarafından ciddiye alınmıyor ve önemsenmiyor. Özellikle doğalgaz ve elektriğe eylül başında gelen yüzde 20 oranındaki zamma ve enflasyon sepetinde enerjinin sahip olduğu ağırlığa rağmen bunun enflasyona yok denecek düzeyde yansımış olması TÜİK hesabına neden güvenilemeyeceğini ortaya koyuyor.

G20 ÜLKELERİNDE ENFLASYON ORANLARI: Çin: Yüzde 2,5, Japonya: Yüzde 3, Suudi Arabistan: Yüzde 3, Fransa: Yüzde 5,6, Güney Kore: Yüzde 5,7, Endonezya: Yüzde 6, Avustralya: Yüzde 6,1, Kanada: Yüzde 7, Hindistan: Yüzde 7, Güney Afrika: Yüzde 7,6, ABD: Yüzde 8,3, Meksika: Yüzde 8,7, Brezilya: Yüzde 8,7, İtalya: Yüzde 8,9, İngiltere: Yüzde 9,9, Almanya: Yüzde 10, Euro bölgesi: Yüzde 10, Rusya: Yüzde 14,3, Arjantin: Yüzde 78,5, Türkiye: Yüzde 83,45

Yüzde 83,45 ile G20'nin zirvesinde yer alan Türkiye'yi yüzde 78 oranıyla uzun zamandır ağır ekonomik zorluklarla boğuşan Arjantin ve yüzde 14,3 ile de Ukrayna ile 7 aydan bu yana savaşta olan Rusya izliyor. **16 aydan bu yana kesintisiz biçimde yükselen enflasyon oranları, G20'deki enflasyon sıralamasında Türkiye'yi ilk sıraya yükseltti!**

İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİNDEKİ SÜREGELEN GERİLEME ENDİŞE YARATIYOR

İmalat sanayi üretim endeksindeki gerilemenin tehlike sinyalleri artarak devam ediyor. Aynı zamanda üretim düşüşü ve ekonomik küçülme anlamına da gelen imalat düşüşü, önümüzdeki aylarda Türkiye'nin ihracatını ve sanayideki istihdamı da olumsuz yönde etkileyecek!

Enflasyon verilerinde TÜFE'deki artış bireyleri, haneleri, hayat pahalılığına yansımalarının etkisiyle olumsuz etkilerken, yıllık yüzde 151,50'ye ulaşan ÜFE ise imalat sanayiini, kapasite kullanımını negatif etkiliyor. Bu sürecin en önemli sonucu ekonomik daralma ve küçülme olacaktır. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sanayii Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin eylül ayı sonuçları Türkiye ekonomisi için çok ciddi uyarı sinyalleri veriyor. PMI endeksinde eşik değer olan 50 puan üzerinde ölçülen rakamlar sanayi sektörü ve imalat sanayiinde olumlu yöndeki seyri gösterirken, 50'nin altındaki değerler kötüleşmeyi, üretim düşüşünü, küçülme ve daralmayı işaret ediyor.

İSO'nun 46,9 olarak açıkladığı PMI eylül değerleri üst üste yedinci aydır eşik değer olan 50'nin altında gerilemeye devam ediyor. Ağustos ayında 47,4 olan bu rakam eylülde 0,5 puan daha düştü. PMI imalat sanayii verisi şubat ayından bu yana kesintisi şekilde 50'nin altında ve her ay daha da inmeyi sürdürüyor.

✓ Eylül'deki PMI değerinin 46,9'a inmesi, imalat sanayiindeki yavaşlamanın üçüncü üç aylık dönem sonunda daha da belirgin hale geldiğini, ekonomik küçülme sürecine girildiğini gösteriyor.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın enflasyonda yılsonundan itibaren hissedilir düşüş yaşanacağı iddialarının tamamıyla matematiksel ve baz etkisinden kaynaklı olacağını, enflasyon rakamlarının düşmesinin hayat pahalılığı ve girdi maliyetlerinin düştüğü anlamına gelmeyeceğini sürekli vurguluyorum.

✓ Nitekim İSO-PMI eylül rakamları, enflasyon cephesinde kontrolün yitirilmesi ve Bakan Nebati'nin ifadesiyle "epistemolojik kopuş" yaşanırken, bunun negatif karşılığının ve yansımalarının üretim cephesinde, imalat sanayiinde kendisini gösterdiğini ortaya koyuyor.

Politika faizini yüzde 12'ye düşüren Merkez Bankası da Para Politikaları Kurulu ardından yaptığı açıklamada, büyümenin durabileceğini ifade etmişti. İmalat sanayiindeki gerileme ve üretim düşüşü, işten çıkarmaları hızlandıracak. Bu süreç; enflasyonla zaten alım gücünü yitiren, hayat pahalılığıyla yaşam mücadelesi veren milyonların, **şimdi de işsizlikle karşı karşıya kalmasına zemin hazırlayacak!**

KAPALI KAPILAR ARDINDA

Rusya'dan doğalgaz ödemelerinin 2024'e ertelenmesinin talep edildiğine ilişkin haberler, hayati ihtiyaçlar için yapılacak ithalata döviz bulmakta sıkıntı yaşandığını gösteriyor. İktidarın ülke egemenliğinden taviz verecek bazı adımları, taahhütleri kapalı kapılar ardında yürüttüğünün işaretleri ortaya çıkıyor!

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'dost ülkeler sağ olsun destek veriyorlar, borç veriyorlar' dediği ülkeler kimler? Bu borçlar karşılığında ülkenin egemenliğinden, milletin varlığından, ne sözler veriliyor, nelerden vazgeçiliyor?

İktidarın Rusya ile doğalgaz ödemelerinin ertelenmesi için kapalı kapılar ardında müzakereler yürütmesi, BOTAŞ'ın ödemelerini 2024'e ötelemeye çalışması en temel ihtiyaçlar için zorunlu olan ithalata döviz bulmanın gittikçe zorlaştığını gösteriyor.

Uygulanan ekonomi modelinin, faiz indirimlerinin sonucunda kur artışlarını dizginlemek için Merkez Bankası rezervlerini, 200 milyar doları aşan döviz varlıklarını düşük kurdan satarak birilerini ihya ederek kasayı boşaltan iktidar, şimdi bazı tavizlerle borç buluyor.

✓ Ukrayna ile savaşta olan Putin'e, Türkiye'nin doğalgaz faturasını veresiye defterine yazması için hangi tavizler verilecek?

✓ Suudilerden para gelecek diye yargı bağımsızlığından hukuk devleti egemenliğinden vazgeçilip, **Cemal Kaşıkçı dosyası teslim edildi.**

Birleşik Arap Emirlikleri'ne, Katar'a hangi tavizler, sözler verildi bilinmiyor. İktidar, Katar'daki Dünya Futbol Şampiyonası'nın muhafızlığını Türk Silahlı Kuvvetleri'nin üstlenmesi için TBMM'den tezkere geçirdi. Bütün bunlar ülkemizin içine düşürüldüğü döviz darboğazından dolayı iktidarın sergilediği tehlikeli zafiyetlerin, acizliğin ve talep edilecek her şeyi yapmaya, istenenleri kabul etmeye hazır olduğunun göstergeleri!

MARKET RAFLARINDA SÜTÜN FİYATI ÇİFTÇİNİN 3-4 KATI!

Üretim maliyeti 11 liraya ulaşan bir litre süte iktidar kontrolündeki Gıda Komitesi ve Ulusal Süt Konseyi (USK) 7,5 lira fiyat veriyor. Market raflarında sütün fiyatı bunun 3-4 katı. Yakında çocuklarımız et-süt tüketemez konuma gelecek. Etten sonra süt ithal etmek zorunda kalacağız!

İktidarın yıllardır uyguladığı politikalarla çökertilen ülke tarımı ve hayvancılığı artan maliyetler, yükselen enflasyon ve iktidarın enflasyonun altında destekleme-fiyat uygulamalarıyla tamamiyle tükenme sürecine girdi. Pek çok temel üründe ve gıdada ciddi üretim açıklarının ortaya çıkması, özellikle et ve sütte son dönemde yaşanan ağır maliyet artışlarıyla içine girilen darboğaz bu iki temel gıdaya erişimi geniş kesimler için imkansızla dönüştürdü.

Bir yıl boyunca süt üreticisinin ürettiği çiğ sütün litre fiyatına sadece 2,70 TL zam yapan iktidarın kontrolündeki Gıda Komitesi, sütün litre fiyatını 7,5 TL olarak uyguluyor. Süt ve et üreticilerini çatısı altında toplayan Süt ve Et Üreticileri Birliği (SETBİR) ve Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEAD) gibi üretici kuruluşlar hemen her kalemi döviz endeksli sektörde mazottan yeme nakliyeden işçi ücretlerine, soğuk hava depolarına ödenen ücretlere, elektrik ve doğalgaza gelen zamlar karşısında üretimden vazgeçme noktasına geldiklerini ifade ediyorlar. Sütün litre maliyetinin 10,5-11 TL arasında olmasına karşılık uygulanan birim fiyat 7,5 lira düzeyinde. Bu durumda süt ve et üreticisi süt veren ineğini, koyununu beslemek yerine kesime gönderiyor. Dolayısıyla süt üretimi hızla düşerken, piyasaya sürülen süt ve süt ürünleri miktarında da düşüşler yaşanıyor. Bu hafta içinde sütün litre fiyatında en az 3 TL artış olması bekleniyor. Litre başına 7,5 TL'lik fiyatla üreticiden alınan süt marketlerde bunun 3-4 katı fiyattan satılırken, yapılacak yeni fiyat artışıyla süt ve süt ürünlerinin, etin fiyatı artacak. Büyüme çağındaki çocuklar için et ve süt gibi temel gıda maddeleri erişilemez olacak.

✓ Bugüne kadar iktidarın politikalarına suskun kalan **Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB)**, bu tablo karşısında nihayet sesini yükseltti!

TZOB, başta yem olmak üzere elektrik, mazot, gübre ve işçilik gibi maliyetlerde ciddi artışlar olduğu, buna karşılık iktidarın etiketleri düşürmek, fiyat artışlarını durdurmak için uyguladığı fiyat politikasının üreticileri sektörden kopardığını vurguladı. Gerçekçi fiyat politikalarına geçilip, hızla ciddi önlemler alınmazsa yakında ağır bir 'et ve süt krizi' yaşanacağı, tüketicilerin bu ürünlere erişemeyeceği, ürünlerin bulunamayacağı uyarısında bulundu.

✓ **Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın kontrolündeki Gıda Komitesi**, fiyatları baskılayarak, maliyeti üreticiye yıkarak üretimden vazgeçmeye zemin hazırlıyor.

Gıda endüstrisi, süt ve et ürünleri sanayiinde üretim yapan büyük işletmeler, yem sanayicileri artan maliyetleri, kur farklarını, elektrik vb. zamları anında fiyatlarına yansıtıyor. Marketlerde doğrudan bu fiyatları etiketlere aktarıyor. Ancak her türlü zorluğu yaşayan süt üreticisi sütünün litresini bir yıldır 7,5 liradan satmaya mecbur ediliyor. Marketlerde sütün litresi bunun 3-4 katı fiyatla satılırken, peynirden tereyağına varana kadar tüm süt ürünlerinin fiyatı neredeyse her hafta zamlanırken üretici yüzde 200'ü aşan tarımsal girdi maliyetlerine rağmen böylesine komik fiyatlarla sütünü-etini satmaya mecbur ediliyor.

Süt fiyatları, iktidarın talimat verdiği, tayin ettiği, atadığı komiteler, konseyler tarafından değil doğrudan gıda sanayicileri ve süt üreticilerinin örgütleri tarafından serbest piyasada tüm tarafları mağdur etmeyecek şekilde belirlenmelidir. Devletin görevi, tekelleşmeyi ve üreticinin mağduriyetini önlemek, girdi maliyetlerinde destekleme ve sübvansiyonlarla alın terinin karşılığını almasını sağlamak ve tüketiciye makul ve alım gücüne yeterli fiyatlarla temel gıda ürünlerine erişimi sağlamaktır.

KÜRESEL YOKSULLAŞMADA KORKUTAN TAHMİN

Dünya Bankası'nın 'Yoksulluk ve Paylaşılan Refah 2022' raporunda; küresel düzeyde yoksulluğun artarak yaygınlaştığı, yoksulluğu azaltma yönündeki ilerlemenin durma noktasına geldiği, belirtildi. Rusya-Ukrayna Savaşı, küresel yoksullaşmayı daha kötü noktalara taşıyacak!

Dünya Bankası'nın yayınladığı 'Yoksulluk ve Paylaşılan Refah 2022' raporuna göre aşırı yoksullaşmanın 2023'a kadar sona erdirilmesi doğrultusunda daha önce belirlenen hedeflere ulaşılması güç görünüyor. Hedeflerin gerçekleştirilmesi için gelecek 10 yılda gerek ülke ekonomilerinin gerekse küresel ekonominin şimdiye kadar görülmedik düzeylerdeki büyüme hızlarını yakalaması gerekiyor.

2019 sonunda Çin'de baş gösteren ve ardından tüm dünyayı saran COVID-19 salgınının 2020'de yaklaşık 70 milyon insanı aşırı yoksulluğa ittiğinin tahmin edildiği Dünya Bankası raporunda, bunun küresel yoksulluğun izlenmesine başlandığı 1990'dan bu yana en büyük yıllık artış olduğu belirtildi. Yoksulluk ve Paylaşılan Refah 2022 Raporu'nda yer alan verilere göre, dünyada aşırı yoksulluk içinde yaşayanların sayısının 2020'de önceki yıla göre yüzde 11 artarak 719 milyon kişiye yükseldiği vurgulanırken, 2020'nin yoksullaşmanın hızlanması açısından küresel düzeyde tarihi bir dönüm noktası olduğu kaydediliyor.

Rapora göre aşırı yoksulların yüzde 60'ı **Sahra Altı Afrika'sı** ülkelerinde yaşıyor. Bu çerçevede, 2030'a kadar çoğu Afrika'da olmak üzere yaklaşık 600 milyon kişi günlük 2,15 dolardan az parayla yaşıyor olacak!

'TÜRKİYE'DEN UZAK DURUN' MESAJI!

Standart and Poor's (S&P) Türkiye'nin kredi notunu 'B+' dan B'ye düşürdü. Not indiriminin gerekçeleri, mali disiplinden uzaklaşması, Merkez Bankası rezervlerinin ekside olması, küresel piyasalardaki yüksek risk puanından ötürü Türkiye'nin dış kaynak temininde güç durumda bulunması, olarak sıralandı.

Hazinenin geçen hafta 4 milyar dolarlık faizsiz İslami Bono (sukuk) ihracı kararı alması ve bunun için de dört yabancı bankayla anlaşması, küresel piyasalardan kaynak temininde çıkış yolu olarak petrol zengini Körfez ülkelerinin görüldüğünü gösteriyor. Muhtemelen ihrac edilecek sukukların en büyük alıcısı Katar, BAE, Suudi Arabistan, Malezya gibi ülkeler olacak. Türkiye'nin kredi iflas risk puanı (CDS) geçtiğimiz haftanın son iş günü itibarıyla 750 dolayında idi. Bu küresel piyasalarda borçlanmak için en yüksek risk puanlarından birisi.

✓ O nedenle hazine, sukuk ihracını tercih etmek durumunda kaldı.

Avrupa Kalkınma Bankası (EBRD) Başkanı Odile Renaud-Basso, uygulanan ekonomik model ve faizleri düşürerek ekonomik büyümeyi sürdürmeye yönelik 'aykırı politikalar' konusundaki endişelerini dile getirdi. Uygulanan model ve parasal politikaların yüksek enflasyona yol açtığını, bunun da uzun vadeli yatırımlar ve finansman temini açısından uygun bir ortam yaratmadığını gündeme getirdi. Gelecekte ortaya çıkacak duruma göre kamu ve özel sektördeki yatırımlarla ilgilenebileceklerini belirtti.

Anlaşılan kamunun ve özel sektörün başta altyapı olmak üzere, enerji, gıda, ulaşım, lojistik vb. alanlardaki yatırımlarına ucuz maliyetli, uzun vadeli finansman sağlayan EBRD, uygulanan modelin ortaya çıkarttığı sorunlar ve ekonomik görünüm nedeniyle Türkiye'ye finansman sağlamayı askıya alacak.

Tüm bunların üzerine uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu S&P'nin Türkiye'nin kredi notunu 'B+'dan en dip notlardan birisi olan B'ye düşürmesi, yabancı sermaye ve portföy yatırımcıları, doğrudan yatırımcılar açısından 'kırmızı alarm' anlamına geliyor.

✓ S&P bu not indirimiyle uluslararası yatırımcılara Türkiye piyasalarına girmemeleri, sermaye aktarmamaları, doğrudan ya da Türk menkul kıymetlerine, hazine kâğıtlarına yatırım yapmamaları mesajı verdi.

Uluslararası piyasalardan Türkiye'ye bakış hızla kötüleşirken, yabancı yatırım sermayesi girişleri durdu. Yabancı yatırımcılar portföylerini boşaltarak Türkiye'den çıkmaya yöneldi. Dış ticaret tablosu ve cari açık gelişmeleri yaklaşan ağır döviz darboğazını işaret ederken, **yabancı yatırımcı kaçıyla dış kaynak teminine dönük beklentiler olumsuz bir sürece gidiyor!**

YILLIK CARİ AÇIK 4 YILIN ZİRVESİNDE!

Cari işlemler hesabı ağustosta 3 milyar 112 milyon dolar açık verirken, 12 aylık cari işlemler açığı 40 milyar 889 milyon dolar oldu. Verilere göre ağustos ayında yıllık cari açık 2018 yılından bu yana en yüksek seviyeye çıktı.

Cari işlemler hesabı ağustosta 3 milyar 112 milyon dolar açık verirken, 12 aylık cari işlemler açığı 40 milyar 889 milyon dolar oldu. Verilere göre, ağustos ayında yıllık cari açık 2018 yılından bu yana en yüksek seviyeye çıktı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Ağustos ayına ilişkin ödemeler dengesi istatistiklerini yayımladı. Verilere göre, cari açık serisi ağustos ayında da devam etti

TCMB verilerine göre, ağustos ayında cari açık 3,11 milyar dolar, yıllık cari açık ise 40,9 milyar dolar oldu. Böylelikle Ağustos ayında yıllık cari açık 2018 yılından bu yana en yüksek seviyeye çıktı.

Dış Ticaret Açığında Tarihi Rekor Görülmüştü

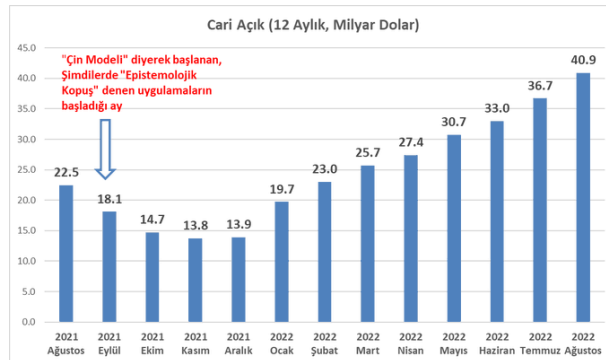
30 Eylül'de açıklanan dış ticaret verilerine göre de dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 159,9 artış göstermişti. Dış ticaret açığı ağustos ayında 11 milyar 194 milyon dolara yükselmiş ve aylık bazda en yüksek dış ticaret açığı olarak kayıtlara geçmişti.

TÜRKİYE KAYNAĞI BELİRSİZ FİNANSMAN CENNETİNE DÖNÜŞTÜ

8 ayda 28 milyar dolar kaynağı belirsiz para girişiyle rekor kırdı. Bu paraların oligarklarla, uluslararası mafya ve uyuşturucuyla ilgisi var mı? Yılın ilk 8 ayında ülkeye kaynağı belli olmayan yollardan giren finansman 28,3 milyar dolarla rekor kırdı. Kaynağı belirli yollardan ilk sekiz ayda ülkemize gelen finansman, cari açığın yarısını bile kapatamadı. İlk sekiz ayda cari açığın yüzde 71'i kaynağı belirsiz yollardan finanse edildi. Ülkemiz kaynağı belirsiz finansman hareketlerinin cennetine dönüştü.

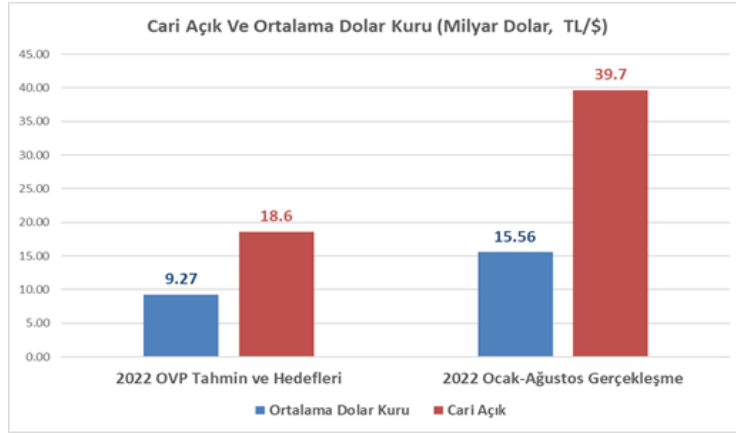
Çin Modeli Çin İşkencesine Döndü

Geçen yıl bu zamanlar "Çin modeli" diyerek, Nasreddin Hoca'nın borç ödeme fıkrasına benzer bir safsata uydurdular. Faiz düşecek, Türk Lirası değer kaybedecek, ihracat ithalatı aşacak, cari denge fazla verecek, rezervler dolup taşacak, Türk Lirası değerlenecek, nihayetinde enflasyon düşecekti. Peki ne oldu? Çin modeli dedikleri, Çin işkencesine döndü. Safsataları önce kendi ellerinde, sonra da milletin ensesinde patladı. Faiz düştü, milli paramız pul oldu. Ama ithalat, ihracatı aşmaya devam etti. Cari açık daha da şahlandı. "Çin işi, Maçın işi" diyerek, saçmalamaya başladıklarında 12 aylık cari açık 18,1 milyar dolardı. Bu yılın Ağustos ayında 40,9 milyar dolara çıktı. Şimdi aynı saçmalıklara "heteredoks politika", "epistemolojik kopuş", "nöro ekonomi" diyerek yeni kulplar takıyorlar.

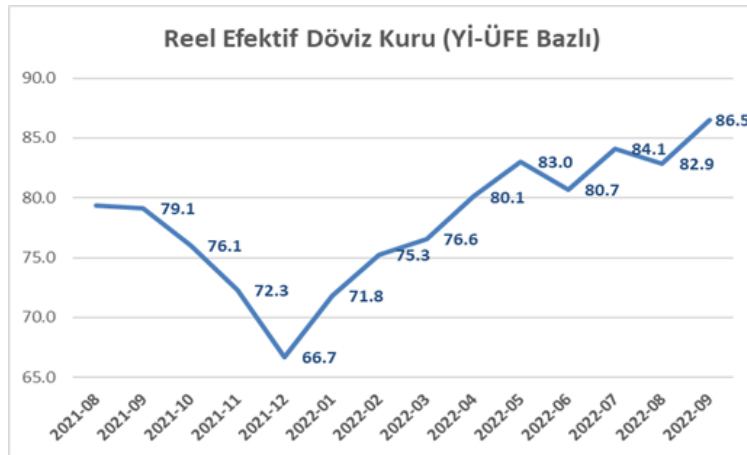


Kur Tahmini Tutumadı, 8 Ayda Cari Açık Hedefi İkiye Katlandı

Bu kifayetsizler 2022'ye; 9,27 TL dolar kuru tahmini, 18,6 milyar dolarlık cari açık hedefiyle başladılar. 2022'nin ilk 8 ayında, ortalama dolar kuru 15,56 TL olurken, cari açık 39,7 milyar dolara sızdı. Türk Lirasında yüzde 40 değer kaybına rağmen, 8 ayda cari açık hedefi ikiye katlandı.

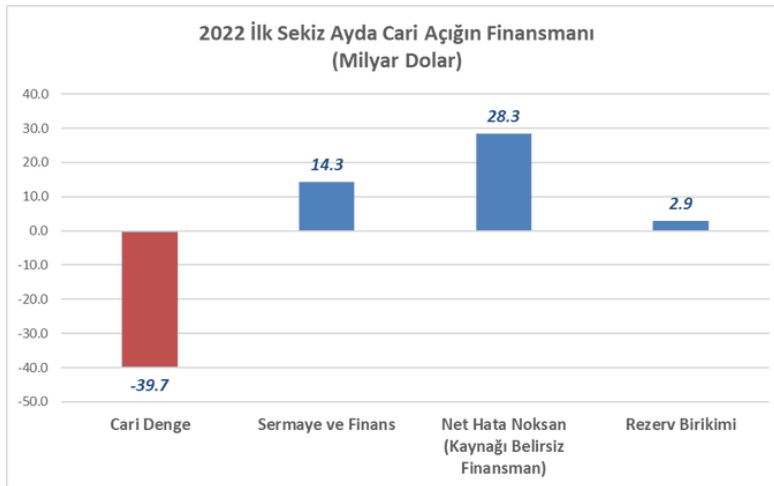


Türk Lirası'ndaki hızlı değer kaybına rağmen rekabet gücümüz eridi. Üretici ve tüketici enflasyonu rekorlar kırdı. Şahlanan enflasyon yurt içinde üretilen mal ve ürünlerin fiyatını yukarı çekti. Döviz kurundan gelen rekabet avantajı, enflasyon tsunamisi ile hızla yok oldu.



8 Ayda 28 Milyar Dolar Kaynağı Belirsiz Para Girişiyle Rekor Kıırıldı

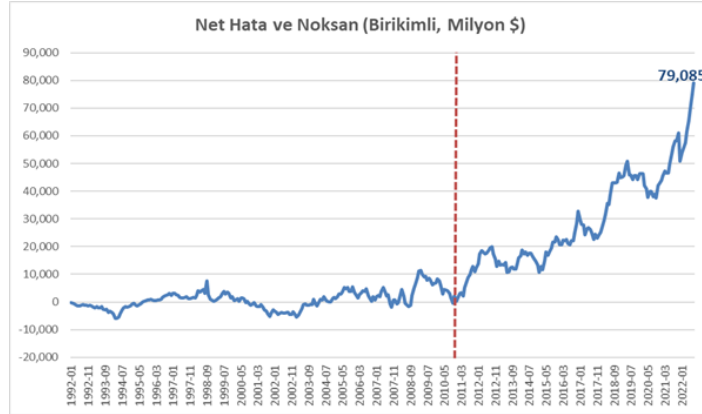
2022'de cari açığımız katlanırken, açığın finansman kalitesi de bozuldu. Kaynağı belirli yollardan ilk sekiz ayda ülkemize gelen finansman, cari açığın yarısını bile kapatamadı.



İlk sekiz ayda cari açığın yüzde 71'i kaynağı belirsiz yollardan finanse edildi. İlk 8 ayda kaynağı belirli olmayan yollardan ülkeye giren finansman 28,3 milyar dolar. Bu bir rekor! Hem de hiç hoş olmayan bir rekor! Özellikle 2011'den sonra ülkeye kaynağı belirsiz para girişi patlıyor. O kadar sorumuza rağmen, sorumlular kulağının üstüne yatıyor.

Kaynağı Belirsiz Para 2011'den Sonra Patladı

Onlar kaçmaya, biz sormaya devam edelim. 2011'e kadar sıfır etrafında dalgalanan kaynağı belirsiz finansman giriş-çıkışlarının izlendiği "net-hata noksan" ne oldu da 2011'den sonra patladı? Kaynağı netleştirilmeyen finansman girişi 79 milyar doları aştı. Bunlar kimin parası? Ülkemiz uluslararası mafyanın AVM'lerde hesaplaştığı arenaya döndü. Muz konteynerlerinde patlayan uyuşturucu zulaları vakayı adiyeye oldu. Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından oligarklar ülkemize doluştu. Kaynağı belirsiz finansman girişleriyle tüm bunların bağı var mı yok mu?



Türkiye Kaynağı Belirsiz Finansman Cennetine Dönüştü

Tekrarlıyorum: Bir yıl önce, "Çin Modeli" denerek uygulamaya konan safsatalar, milletimiz için Çin işkencesine döndü. Enflasyon üç haneleri gördü. Paramız pul olurken, cari açık şaha kalktı. Ülkemiz kaynağı belirsiz finansman hareketlerinin cennetine dönüştü.

Bu Saçmalık Daha Fazla Sürdürülemez

Bu saçmalık daha fazla sürdürülemez. Türkiye'de hiç kimse önünü göremez oldu. Erdoğan'ın şahsi hırsları, takıntıları ekonomimizi esir aldı. Beceriksiz kifayetsiz kadrolar, milletimizi bıktırdı. Bu kifayetsizlerden kurtulmaya artık çok az kaldı. Milletin ekmeğini, aşını, işini büyütecek, refahın hakça paylaşılmasını sağlayacak, siyasi tarihimizin farklı ve köklü damarlarından gelen altı parti bir araya geldi. Biz kazanacağız; 85 milyon yurttaşımız kazanacak!

TÜİK YİNE BÜYÜK BİR GÖREV YAPTI; ÇARKLAR DURURKEN İSTİHDAMI ARTIRDI

TÜİK'in işsizlik ve istihdam rakamları kamuoyunu ikna edemedi. Çarklar yavaşlarken işsizliği düşürdüğü gibi istihdamı da artırdı. Aynı zaman dilimini raporlayan İŞKUR rakamları başka bir Türkiye'yi işaret ediyor.

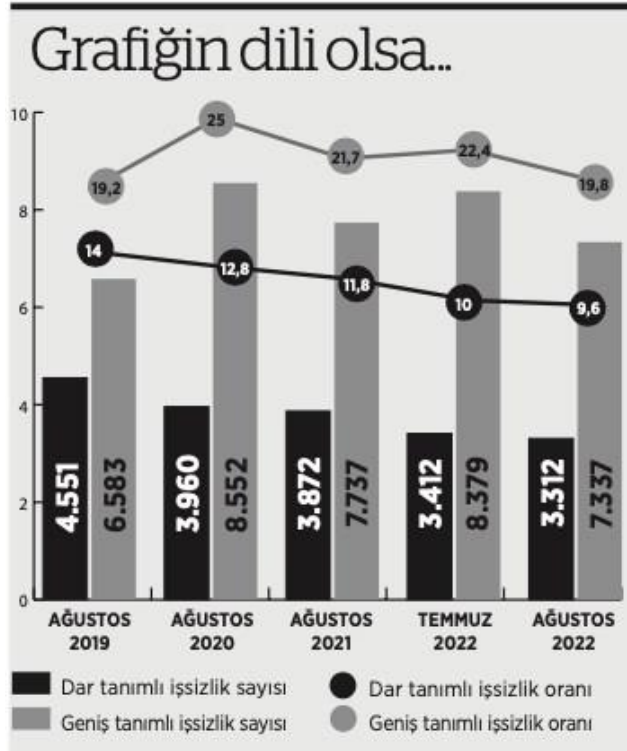
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı Ağustos ayında, bir önceki aya göre 100 bin kişi azalarak 3 milyon 312 bin oldu. İşsizlik oranı ise 0,4 puanlık azalış ile yüzde 9,6 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 8,2 iken kadınlarda yüzde 12,5 olarak tahmin edildi.

Aynı araştırmaya göre istihdam edilenlerin toplam sayısı 2022 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre 366 bin kişi artarak 31 milyon 14 bin kişi, istihdam oranı ise 0,5 puanlık artış ile yüzde 47,9 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 65,3 iken kadınlarda yüzde 30,8 olarak gerçekleşti.

İŞKUR: Arttı, TÜİK: Azaldı

TÜİK'in açıkladığı veriler kamuoyu tarafından şüpheyle karşılandı. Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR), TÜİK rakamlarına soru işaretiyle yaklaşıyor. TÜİK verilerinin detaylı incelemesiyle hazırlanan DİSK-AR raporunda geniş tanımlı işsizliğin yüzde 20 olduğu belirtildi. TÜİK

verilerine göre geniş tanımlı işsiz sayısı 7,3 milyon kişi. Ayrıca TÜİK verileri ile İŞKUR verileri arasındaki uyumsuzluğa da dikkat çekildi. TÜİK "işsizlik azaldı" derken İŞKUR "arttı" diyor.



TÜİK'e göre işsiz sayısı son bir yılda 560 bin azaldı. İŞKUR'a göre ise son bir yılda işsiz sayısı 148 bin arttı. DİSK-AR, raporda rakamlar arasındaki çelişki şöyle detaylandırıldı: "TÜİK'in verilerine göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 9,6 ve mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsizlik oranı (âtil işgücü) ise yüzde 19,8 seviyesinde. TÜİK'e göre Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı (mevsim etkisinden arındırılmış) 2022 Ağustos ayında bir önceki aya göre 100 bin kişi azalarak 3 milyon 312 bin kişi oldu.

İŞKUR'un kayıtlı işsiz sayıları kayıtlara, TÜİK'in işsizlik verileri ise ankete dayalı olarak hesaplanmaktadır. İki kurumun metodolojileri farklı da olsa İŞKUR tarafından aylık istatistik bültenlerinde açıklanan kayıtlı işsiz sayıları işsizliği anlamamız açısından önemli göstergedir. Olağan seyirde İŞKUR'un kayıtlı işsiz sayılarının TÜİK'in işsiz sayılarına yansımaları beklenir. Ancak uzun bir süredir iki kurumun işsiz sayıları arasındaki farklar birbirinden zıt bir eğilim izlemektedir.

Uyumsuzluk Sorunlu

İŞKUR'a göre Ağustos 2021 ile Ağustos 2022 arasında son 1 yıllık dönemde kayıtlı işsiz sayısı 3 milyon 194 binden 3 milyon 342 bine yükseldi, kayıtlı işsiz sayısında yaklaşık yüzde 4,7'lik bir artış gerçekleşti. Son 1 yılda 148 bin kişi işsiz olduğu için İŞKUR'a başvurdu. Bu başvuruların 117 bini kadın, 31 bini ise erkek işsizlerden oluştu. TÜİK'e göre ise son 1 yılda dar tanımlı kadın işsiz sayısı 150 bin, dar tanımlı erkek işsiz sayısı 410 bin olmak üzere toplamda işsizlik 560 bin kişi azaldı. Cinsiyete göre TÜİK ile İŞKUR arasındaki uçurumun artmaya devam ettiği görülmektedir. Bu nedenle İŞKUR ile TÜİK arasındaki sayılardaki bu uyumsuzluğun sorunlu olduğunu düşünüyoruz."

DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak yapılan hesaplama göre mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı ise Ağustos 2022'de 7 milyon 337 bin kişi olarak gerçekleşti.



TÜİK İLLÜZYON KURUMUNA DÖNÜŞTÜ

TÜİK artık bir istatistik kurumundan öte işsizleri yok eden bir illüzyon kurumuna dönüştü

TÜİK'İN hilelerini İŞKUR ortaya çıkarıyor.

İşsizlik verilerinde bu ay yine bir TÜİK komedisi adlı eserin devamını izledik. TÜİK Ağustos ayında işsizliğin bir önceki aya göre 100 bin kişi azalarak 3 milyon 312 bin kişi olduğunu iddia ediyor. İddia ediyor. İŞKUR verilerinde göre Ağustos ayında İŞKUR'A kayıtlı işsiz sayısı 3 milyon 343 bin kişi. Yani İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı TÜİK'İN anketle ölçtüğü resmi işsiz sayısında 31 bin kişi daha fazla. Bu durumda TÜİK'İN illüzyonla yok ettiği işsizleri İŞKUR ortaya çıkarıyor.

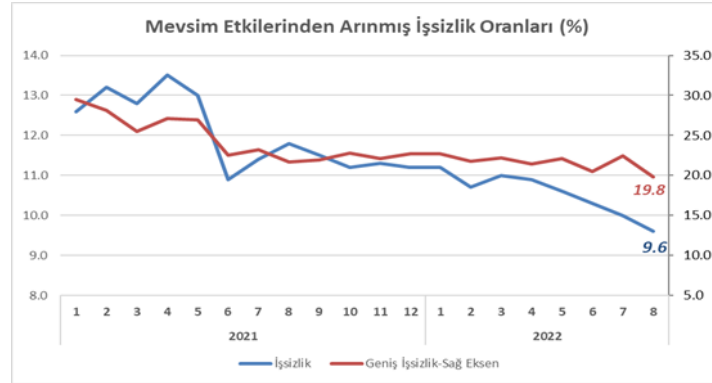
Sadece son bir ayda işten atılanların sayısı 140 bin kişi.

Mart 2002 tarihinden temmuz ayına kadar işsizlik ödeneğine 16.730.002 kişi başvurmuşken, Ağustos ayında bu sayı tam 140 bin kişi artarak 16 milyon 870 bine çıktı. Yani temmuz ve ağustos ayları arasında işten atıldığı için işsiz kalanların sayısındaki artık 140 bin kişi. Ama TÜİK'E göre işsizlik Ağustos ayında temmuz ayına göre 100 bin kişi azalmış. TÜİK bir veri kurumundan çok artık işsizleri yok sayan bir yanılsama kurumuna dönüşmüş durumda. Ayrıca TÜİK son bir yılda işsizliğin 560 bin kişi azaldığını iddia ederken İŞKUR verilerinde ise işsizliğin son bir yılda 149 bin kişi arttığı ortaya çıkıyor. Aradaki fark 709 bin kişi. TÜİK hileyle, sihirle işsizliği bitireceğini her düşündüğünde karşısına devletin bir diğer resmi kurumunun verileri çıkıyor.

İŞSİZ SAYISINDAKİ DALGALANMA İZAHA MUHTAÇ

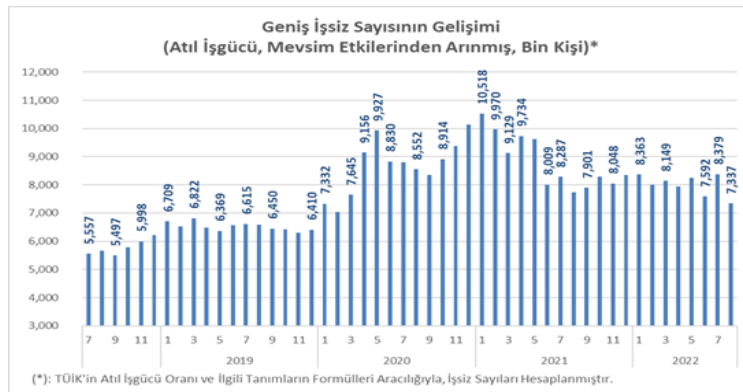
TÜİK'in makyajlı verilerine göre Temmuz ayında 787 bin artan geniş işsiz sayısının Ağustos'ta 1 milyon 42 bin kişi geriledi. Bu dalgalanmanın açıklanması gerekiyor.

TÜİK, Ağustos ayına ait makyajlı işgücü ve istihdam verilerini açıkladı. Ağustos'ta işsizlik oranı 0,4 puan düşerek yüzde 9,6 olmuş. Daha çok çalışmak istediği halde çalışamayan ve iş bulma ümidini yitirenleri de kapsayan geniş işsizlik ise Ağustos'ta 2,6 puan düşerek yüzde 19,8 olmuş.



İşsiz Sayısında Bu Dalgalanma İzaha Muhtaç

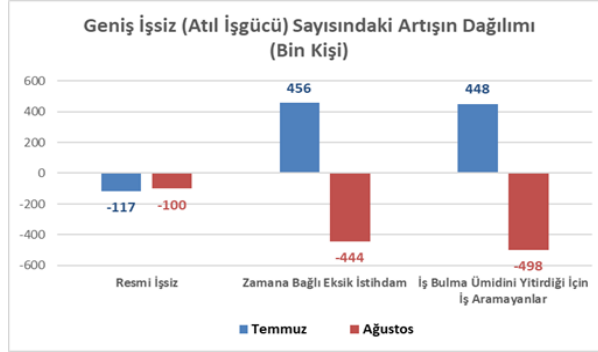
Ağustos'ta geniş işsizlikte yaşanan sert düşüş, özellikle izaha muhtaç... Temmuz'da 787 bin artan geniş işsiz sayısı, Ağustos'ta 1 milyon 42 bin gerilemiş. Temmuz'dan Ağustos'a tek bir ayda ne oldu da, geniş işsiz sayısı 1 milyonun üzerinde geriledi? Bunun açıklanması lazım.



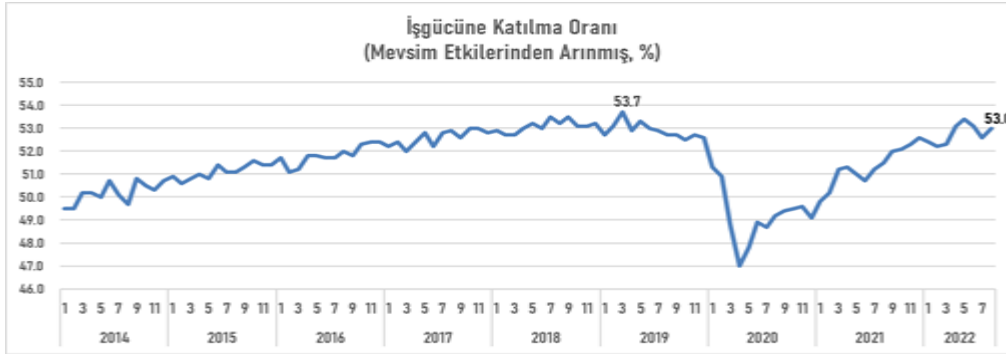
(*): TÜİK'in Atıl İşgücü Oranı ve İlgili Tanımların Formülleri Aracılığıyla, İşsiz Sayıları Hesaplanmıştır.

Ekonomide Yavaşlama Emareleri Artarken İşsizlik Verileri İyiyeye Gidiyor

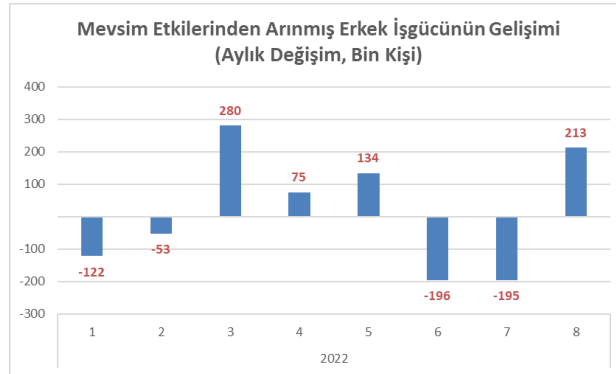
Ağustos'ta daha çok çalışmak istediği halde çalışamayanların sayısı 444 bin, iş bulma ümidini yitirdiği için iş aramayanların sayısı ise 498 bin azalmış. Temmuz'da bu sırasıyla 456 bin ve 448 bin artış göstermişti. Verilerin tek bir ayda bu kadar oynaklık göstermesi normal değil.



İş bulma ümidini kaybedenlerin sayısı tek bir ayda bu kadar hızlı düşerken, ekonomide yavaşlama emarelerine rağmen "daha çok çalışma imkanı" artarken, işgücüne katılımın hala pandemi öncesi dönemini yakalayamaması da ilginç.



Ağustos'ta işgücüne katılım sınırlı bir artış gösterse de salgın öncesinin altında. Özellikle çalışabilir erkek nüfusun işgücü piyasasına katılımında ciddi dalgalanmalar var. İki aydır işgücü piyasasından çekilen erkek nüfus Ağustos'ta yeniden işgücüne katılmaya karar vermiş!



Öncü göstergeler yılın üçüncü çeyreğinde ekonomik aktivitenin yavaşladığını gösteriyor. Örneğin ekonomik büyüme açısından önemli bir gösterge olan İSO PMI verileri 7 aydır üst üste kritik eşik olan 50'nin altında. Ve Eylül'de sanayi istihdamı için iyi sinyaller gelmiyor.

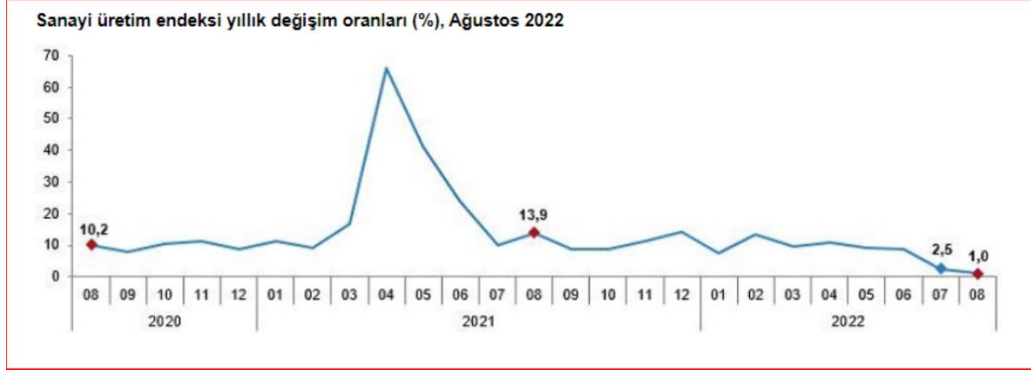
Güçlü Bir Stratejiye Ve Güçlü Kadrolara İhtiyaç Var

Türkiye kalıcı ve sürdürülebilir istihdam artışını ve işsizliği alt etmeyi ancak güçlü bir ekonomik strateji ve güven uyandıran kadrolarla sağlayabilir. Oysa bugün Türkiye'de ne bir ekonomik strateji var, ne de güven uyandıran bir ekonomik yönetim var. Ama artık az kaldı. Milletın ekmeğini, aşını, işini büyütecek, refahın hakça paylaşılmasını sağlayacak, siyasi tarihimizin farklı ve köklü damarlarından gelen altı parti bir araya geldi. Biz kazanacağız, 85 milyon yurttaşımız kazanacak! Biz kazanacağız, tüm Türkiye kazanacak!

SANAYİ ÜRETİMİ EN KÖTÜ SEVİYESİNDE

TÜİK sanayi üretim endeksini açıkladı. Sanayideki yavaşlama rakamlara yansıdı. Düşüş devam ederken yılın giderek azalan üretim yılın en kötü seviyesine geriledi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ağustos ayına ilişkin sanayi üretim endeksini açıkladı. Buna göre sanayi üretimi yıllık bazda yüzde 1 arttı. Temmuz ayına göre sanayi üretimindeki düşüş dikkat çekti. Sanayi üretim endeksi temmuz ayında yıllık artış yüzde 2,4 gerçekleşmişti. Böylece sanayi üretimi yılın en kötü seviyesine geriledi.



Enerji Üretimi Yıllık Oranda Azaldı

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2022 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 12,4 azaldı, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 2,2 arttı ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 3,5 azaldı.

Sanayi üretim endeksi bir önceki aya göre yüzde 2,4 arttı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2022 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 3,9 azalırken, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 2,7 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 2,8 arttı.

Yavaşlama Daha Belirgin

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO), geçen hafta açıkladığı Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) eylül sonuçları da dikkat çekici. Türkiye İmalat PMI, Eylül'de 46,9'a geriledi ve yavaşlamanın üçüncü çeyrek sonunda daha belirgin hale geldiğine işaret etti.

İNŞAAT MALİYETİ YILLIK YÜZDE 116.98, AYLIK YÜZDE 1.98 ARTTI

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) inşaat maliyet endeksi verilerini yayımladı. 2022 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 1,98, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 116,98 arttı. Bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 2,23, işçilik endeksi yüzde 1,16 arttı. Ayrıca bir önceki yılın aynı ayına göre malzeme endeksi yüzde 129,61, işçilik endeksi yüzde 83,84 arttı.

Bina Maliyeti Yıllık Yüzde 113,05, Aylık Yüzde 2,25 Arttı

Bina inşaatı maliyet endeksi, bir önceki aya göre yüzde 2,25, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 113,05 arttı. Bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 2,61, işçilik endeksi yüzde 1,17 arttı. Ayrıca bir önceki yılın aynı ayına göre malzeme endeksi yüzde 124,38, işçilik endeksi yüzde 83,97 arttı.

Bina Dışı Yapıların Maliyetleri Yıllık Yüzde 130,51

Bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksi, bir önceki aya göre yüzde 1,10, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 130,51 arttı. Bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 1,09, işçilik endeksi yüzde 1,13 arttı. Ayrıca bir önceki yılın aynı ayına göre malzeme endeksi yüzde 147,20, işçilik endeksi yüzde 83,36 arttı.

KONUTA ERİŞİM İKİ YILDA 2 KAT ZORLAŞTI

Asgari ücretlinin 90 metrekarelik bir ev alabilmesi için hiç harcama yapmadan 9 yıl para biriktirmesi gerek. 2020'de ise yaklaşık 5 yıldır. Asgari ücretin 2 bin 800 TL olduğu dönemde yarısı ile ev kiralanabilirken, şimdi yüzde 92'si kiraya gidiyor.

Asgari ücretin barınma maliyetini karşılama oranı yıllar içerisinde, özellikle de son iki yılda ciddi düşüş yaşadı. Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi (BETAM), asgari ücretin konut fiyatlarını ve kiralarnı ne ölçüde karşıladığını araştırdı.

'Asgari Ücret Konut Fiyatlarını ve Kiraları Ne Ölçüde Karşılıyor?' başlıklı araştırmada asgari ücret ile ucuz konut piyasasında mütevazı, 90 metrekarelik bir konutu satın almanın ya da kiralamanın ne ölçüde güçleştiği ölçüldü.

Seçilen temsili konutun satın alınması için gereken aylık asgari ücret tutarının Haziran 2020'de 61 ay olduğu hesaplandı. Ancak son iki yılda bu tutar hızla artarak Ağustos 2022'de 108 aya yükseldi.

Konutun aylık kirasının ise Eylül 2017'de asgari ücretin yüzde 82'sine karşılık geldiği Ağustos 2022'de ise yüzde 92'ye yükseldiği hesaplandı.

Araştırmada hanelerin gelir düzeylerinin çoğunlukla uygun barınma şartlarına erişimi kısıtladığı belirtildi. Bu kısıtlamanın özellikle mal ve hizmet fiyatlarının arttığı bir ortamda düşük gelirli hanelerde daha belirgin hale geldiğine dikkat çekildi.

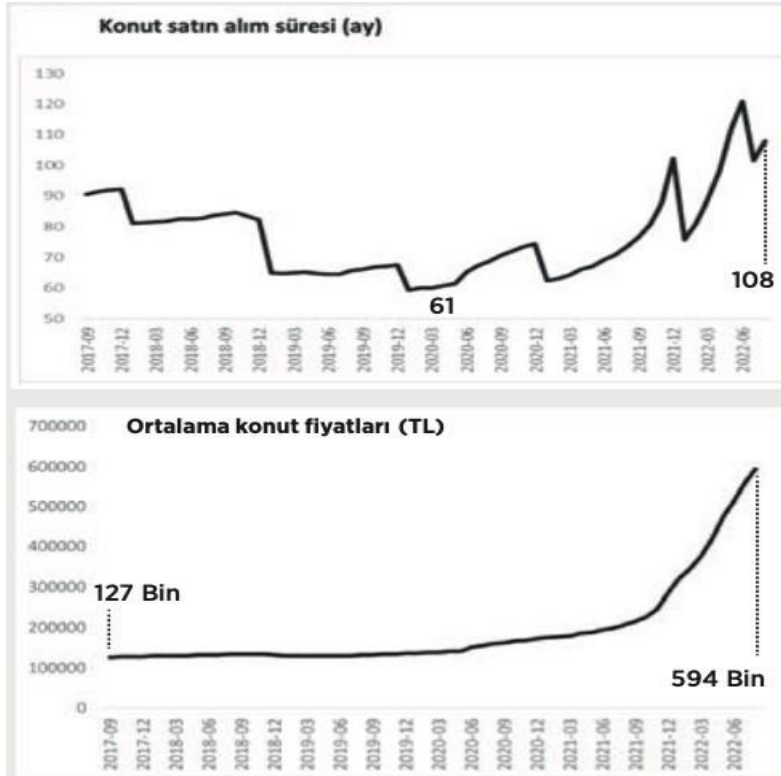
Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Dr. Öğretim Üyesi Gökhan Şahin Güneş ve Araştırma Görevlisi Mehmet Cem Şahin'in hazırladığı raporda düşük gelirlilerin nispeten küçük ve ucuz konutları tercih ettiği varsayıldı.

Çarpıcı araştırmanın detayları şu şekilde:

2017 Eylül ayından 2020 Mayıs ayına kadar konut fiyatının artış hızı oldukça düşük kaldı ve ortalama konut fiyatı 127 bin TL'den başlayarak yaklaşık 143 bin TL'ye yükseldi.

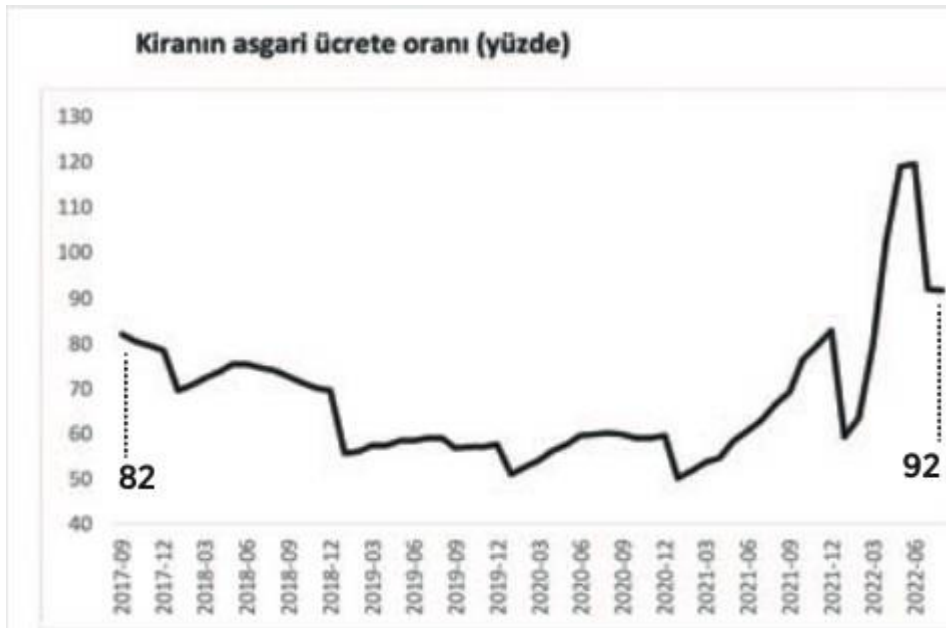
Haziran 2020'den itibaren kamu bankalarının başlattıkları düşük faiz oranlı konut kredi kampanyası ile konut fiyatlarındaki artış hızlandı. Bu hızlanma 2021 Aralık ayına kadar devam etti ve ortalama ucuz konut fiyatı yaklaşık 289 bin TL'ye yükseldi. Daha sonra dolar kurunun ve enflasyonun yükselmesiyle konut talebindeki fiyatlardaki artış hızla yükselmesine sebep oldu. 2021 Aralık-2022 Ağustos arasındaki dönemde konut fiyatlarının artış oranı yaklaşık yüzde 106 oldu. 2022 Ağustos verilerine göre 90 metrekarelik ucuz bir konutun ortalama fiyatı 594 bin TL'ye çıktı. 2017 Eylül döneminde bir asgari ücretlinin konut sahibi olabilmesi için yaklaşık 90 aylık kazancı biriktirmesi gerekirken 2020 Mayıs'a kadar önemli ölçüde azalarak yaklaşık 61 aya indi.

2022 yılı ocak ayı için asgari ücrette artış yapılması ilk başta etkili olsa da 2022 Haziran ayında konut alım süresi 121 ay ile en yüksek seviyesine ulaştı. 2022 Temmuz ayında asgari ücrete yapılan zamlarla ağustosta konut satın alım süresi 108 aya geriledi. Raporda ortalama ücrete çalışanların mütevazı bir konuta sahip olabilmelerinin iki yıl öncesine kıyasla neredeyse iki kat daha güçleştiği tespit edildi.

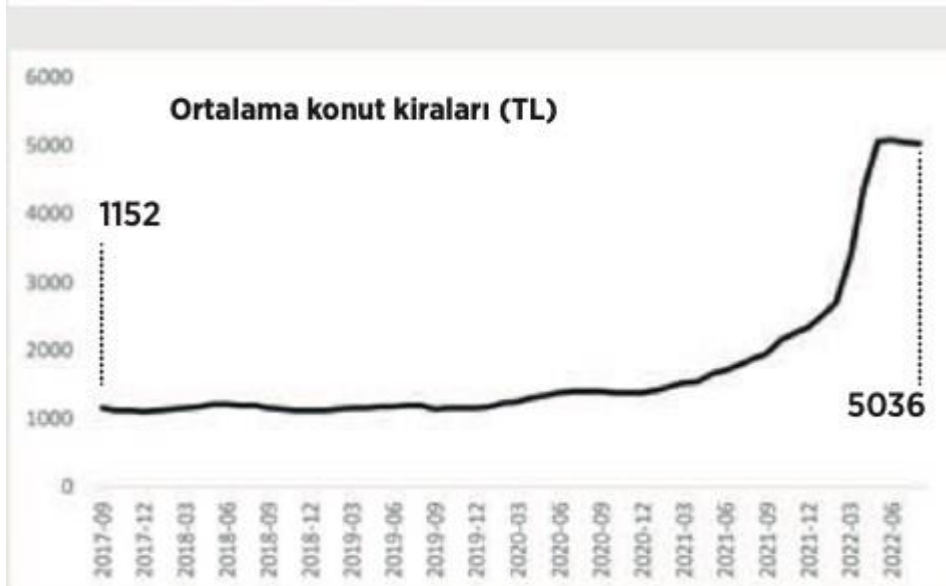


Bir Asgari Ücret Kadar Kira

Araştırmada kira harcamasının asgari ücrete oranının zaman içerisinde değişimi de izlendi. Kiralık konut fiyatı 2017 Eylül-2020 Aralık arasında düşük bir oranda artış gösterdi. 2017 Eylül'de 1152 TL olan 90 metrekairelik bir konutun ortalama kirası 2020 Aralık'ta 1387 TL'ye çıktı. Ağustos 2022'de ise ortalama kira bedeli 5 bin 36 TL'ye kadar çıktı. 2017 Eylül'de bu konutun kirası asgari ücretin yüzde 82'ine karşılık gelirken bu oran 2021 Ocak ayına kadar kademeli olarak azaldı ve yüzde 50'ye geriledi. Ancak, takip eden dönemde kiralar hızla artmaya başladı ve kira payını da peşinden sürükledi. 2022 yılına girerken yapılan büyük oranlı asgari ücret artışı kira payını düşürse de bu yılın nisan ayında kira payı yüzde 100'ü aştı. Kira bedelinin asgari ücrete oranı Nisan'da yüzde 103'e, Mayıs'ta yüzde 119'a, Haziran'da ise yüzde 120'ye ulaştı. Temmuz ayında yapılan asgari ücret artışına rağmen kira payı yüksek seyretmeye devam ediyor. Ağustos ayında kira bedelinin asgari ücrete oranı yaklaşık yüzde 92 seviyesinde bulunuyor. Raporda Ocak 2021'de ucuz konut piyasasında 90 metrekairelik bir konutu asgari ücretin yarısı ile kiralamak olanaklıyken günümüzde aynı konutu kiralayabilmek için neredeyse ücretinin tamamını kiraya ayırmak zorunda kaldığına dikkat çekildi. Sonuç bölümünde ise "Son iki yılda asgari ücreti tüketici enflasyonuna 'ezdirmemek' için yapılan zamların konut piyasasında gerçekleşen olağan üstü fiyat artışları karşısında çok yetersiz kaldıkları ve ev sahibi olmayan düşük gelirli haneleri barınma konusunda ciddi bir sorunla karşı karşıya bıraktığı aşikârdır" ifadelerine yer verildi.



Kaynak: sahibinden.com, Betam



GELİR UÇURUMUNDA TÜRKİYE ZİRVEDE

Türkiye’de gelir uçurumu uluslararası raporlarda da kendine yer buldu. Oxfam ve DFI’nın raporuna göre ekonomik eşitsizlikler sıralamasında Türkiye 161 ülke arasında 74’üncü, OECD ülkeleri arasında sonuncu oldu.

Oxfam ve Development Finance International (DFI) tarafından hazırlanan 2022 Eşitsizliği Azaltma Taahhütleri Endeksi’ne (EAT Endeksi) göre, 2020’den bu yana devam eden pandemi boyunca hem zengin hem de yoksul ülkelerde ekonomik eşitsizliklerde patlama yaşandı.

Pandeminin ilk 2 yılını kapsayan endeks, 161 ülkenin hükümetlerinin eşitsizliği azaltmaya yönelik politikalarını ve uygulamalarını detaylı bir şekilde incelendi. Bu sürede yoksulluk seviyesi rekor düzeyde yükseldi ve işçiler on yıllardır görülmemiş hızda artan fiyatlarla başa çıkmaya çalıştı. Hükümetlerin büyük çoğunluğu bu süreçte sağlık, eğitim ve sosyal koruma harcamalarının payını azalttı. Buna rağmen endeksteki ülkelerin üçte ikisi asgari ücretleri pandemi süresince kaydedilen ekonomik büyüme oranında dahi artırmadı. Aynı dönemde elde edilen olağan dışı kârların ve katlanan servetlerin üzerindeki vergi oranları ise aynı seviyede kaldı. 161 ülkenin 143’ü en zengin vatandaşlarının ödediği vergi oranları aynı seviyede kaldı.

Bu süreçte küresel ekonomik düzen de gelişmekte olan ülkelerin aleyhine işledi. IMF’nin borçları ve bütçe açıklarını kapatmak için yeni kemer sıkma politikalarında ısrarcı olması nedeniyle yoksul ülkelerdeki ekonomik eşitsizlikler ve yoksulluk daha da katlandı.

Asgari Ücrette Ciddi Gerileme

Endekste Türkiye’ye ilişkin çarpıcı veriler yer aldı. En zengin yüzde 1’lik kesimin toplam servetin yüzde 41’ine sahip olduğu ve servet dağılımının en adaletsiz 3 ülkeden biri olan Türkiye ile ilgili ise endekste çarpıcı veriler yer aldı. İşte o verilerden bir bölümü;

- Türkiye endeksin genel sıralamasında 161 ülke içerisinde 74. sırada. OECD ülkeleri arasında ise son sırada yer aldı.
- Son iki yılda Kurumlar ve gelir vergisi oranları arttığı halde bu vergilerin tahsil oranları sırayla yüzde 17 ve yüzde 16’da kaldı. Bu nedenle Türkiye “Vergi adaletine yönelik adımlara ilişkin kategoride” 161 ülke arasında 114’üncü sırada yer aldı.
- Pandemi süresince sağlık ve sosyal koruma alanında adımlar atıldı. Sosyal harcamalar kategorisinde Türkiye hala OECD ülkeleri arasında en alt sıralarda.
- Türkiye sendikal haklar açısından sıralamada en sondaki 10 ülke arasında.
- Asgari ücretin kişi başı gayrisafi yurt içi hasılaya oranı son 2 yılda yüzde 60’tan yüzde 50’ye düştü. Bu ciddi bir gerileme sayıldı.

Yoksul Ülke Borçları Silinmeli

Endeksin hazırlayıcısı iki kuruluşun direktörleri şu görüşleri paylaştı; DFI’nın Direktörü Matthew Martin, “Eşitsizlik bir siyasal tercih meselesi. Hükümetler artık zenginlere öncelik vermeyi bırakıp yoksul insanları düşünmeli. Gelişmekte olan ülkeler sağlık için harcadıkları her bir dolar karşılığında, zengin kredi kuruluşlarına 4 dolar tutarında borç ödüyor. Bu ülkelerdeki eşitsizliği azaltmanın tek yolu borçların önemli bir kısmının silinmesi ve zenginlerin ödedikleri vergilerin oranının artırılması” dedi. Oxfam’ın Direktörü Gabriela Butcher “Bizim endeksimiz gösteriyor ki hükümetlerin çoğunluğu Covid-19 nedeniyle körüklenen eşitsizliklerle mücadele için gerekli adımları atmadı” dedi.

İki Yılda Neler Değişti?

Pandeminin ilk iki yılında ülkelerdeki bazı değişiklikler de endekste yer aldı;

FİLİSTİN: Sosyal harcamaların bütçedeki payını yüzde 37’den yüzde 47’ye yükseltti.

BARBADOS: Kadın işçilerin haklarını iyileştirmek için bir dizi yasayı hayata geçirdi.

MALDİVLER: İlk defa bir ulusal asgari ücret seviyesi belirledi.

FRANSA: Kurumlar vergisi oranını düşürdüğü ve 2019’da servet vergisini kaldırdığı için endeksteki sıralamada 10 basamak düştü.

ÜRDÜN: Sağlık harcamalarının bütçedeki payını pandemiye rağmen beşte bir oranında azalttı.

NİJERYA: Asgari ücret tutarını pandeminin başından bu yana değiştirmedir. ABD ise federal asgari ücret düzeyini 2009'dan bu yana artırmadı.

GEÇİCİ İŞTE KALICI OLANLAR ARTIYOR

Cam silen temizlikçiden yarı zamanlı akademisyene dek geçici, güvencesiz işlerde kalıcı şekilde çalışanlar için 'prekarya' tanımı kullanılıyor. Hazırlanan son rapora göre kronikleşen bu soruna karşı acil önlem şart.

Gözleri kan çanağına dönmüş bir çağrı merkezi çalışanı, yarı zamanlı dersine yetişmeye çalışan bir akademisyen ya da römorkta tarlaya giden mevsimlik işçi olabilirsiniz. Yayımlanan son rapora göre 'prekarya' grubuna giriyorsunuz. Akademisyenler bir süredir güvencesiz işlerde çalışanları prekarya kavramı içerisinde tanımlıyor. 'Prekarya kimdir?' sorusuna ise çok kısaca şu yanıt veriliyor: Kronik bir şekilde geçici çalışmaya mahkum, genellikle işsizlik ile işsizlik tehdidi arasındaki muğlak alanda kaygıyla yaşayan ve zihninde kronik bir güvensizlik ve güvencesizlik yaşayan insanlardan oluşuyor. Tüm bu tanımlar, İNGEV (İnsani Gelişme Vakfı) ve Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi (IPM)'nden geldi.

ActHuman Sosyal Kapsama İnisyatifi'nin dün bir toplantıyla açıklanan "Prekarya ve Toplumsal Güvence" raporunda yer alıyor. Raporun amacı Türkiye'de yaygınlaşan güvencesiz istihdam problemine çözümler sunmak. Dr. Sarphan Uzunoğlu tarafından yazılan ve dün bir toplantıyla açıklanan rapora göre, yaklaşık 9 milyon kişinin kayıtdışı çalıştığı tahmin edilen Türkiye'de 1 milyon kişi de geçici koruma altında çalışıyor. Raporda ayrıca statü sağlanamayan, legal durumu belli olmayan insanlar gibi gruplara 5,5 milyon işsiz genci, sosyal ve ekonomik yaşamdan atılmış kişileri, hukuki gerekçelerle (KHK'li akademisyenler gibi) çalışma hayatından ve medeni hayattan izole edilen kişiler de katıldığında, ekonomik faaliyetin sürmesine katkı sağlayan aktörler içerisinde prekarya üyelerinin yoğun bir şekilde var olduğu ifade ediliyor. Raporda "COVID-19 sonrası dönemde güvencesiz çalışma pratiklerinin artması ve göçmen karşıtlığı da dahil popülist trendlerin yükselişine geçmesi eşliğinde prekarya meselesi siyasal ve hukuki bağlamda da tehlikeli bir mesele olarak öne çıkıyor" denildi.

Bu grupta çalışanlar için raporda güvencesizliğin kronikleşmesine karşı önerilerden bir bölümü şöyle sıralandı:

- 1- İşçiyi koruyan, iş barışı için önemli olan yasalar titizlikle uygulanmalı
- 2- Vergi ve sosyal güvenliğe güven tazelenmeli. Devletin ve devlet kurumlarının hizmetlerinde adillik, erişilebilirlik ve hesap verebilirlik sağlaması gerekir.
- 3- Yüksek ve orta öğretim de dahil olmak üzere mesleki eğitim sağlanan her aşamada programların uzun vadeli bir stratejiye dayanacak şekilde oluşturulmalı.
- 4- Güvenceli çalışma için teşvik işlevli bir yöntem: Kadınlar, gençler, göçmenler gibi kırılgan grupların istihdama katılmalarının teşvik ve hibe programları ile desteklenmesi gerekir.
- 5- Kolay örgütlenme güvenceli çalışmaya açılan yol: Örgütlenmenin önündeki teknik ve hukuki engeller devlet tarafından kaldırılmalı. Sendikalarla üyelik bağı kurması sağlanmalı.
- 6- Ulusötesi şirketler göz ardı edilmemeli: Esnek ve fiziki limitlere bağlı kalmayan istihdam anlayışı bir yerde işsizliği artırırken öte tarafta geçici istihdam yaratırken güvencesizliği derinleştirdi.
- 7- Tekstil, mevsimlik tarım işçiliği gibi preker çalışmanın neredeyse standart haline geldiği özel sektörler öncelenecek bir iyileştirme programı uygulanmalı.

Prekaryanın Ortak Özellikleri

- Pozisyonlarının geçiciliği
- İş tanımlarının değişkenliği, keyfiliği ve geçiciliği
- Piyasa standartlarının altında (çoğunlukla) ücret almaları
- Sosyal güvenlik şemasına dahil olamamaları
- Devletin görmezden gelmesi
- Örgütlenme imkânının pasifize edilmiş olması

Kimler Prekarya Sayılıyor?

- Bir ofisin penceresinden sarkarak camların dış cephesini silen bir temizlik işçisi

- Gözleri kan çanağına dönmüş bir çağrı merkezi çalışanı
- Bir kahve zincirinin WiFi ağına bağlanarak iş teslim etmeye çalışan bir web tasarımcı
- Üniversitede yarı zamanlı derse yetişmek isteyen akademisyen
- Römorkla fındığa giden geçici tarım işçisi
- Otobüste gideceği adresi doğrulamaya çalışan inşaat işçisi...

Güvencesizlik Hissi Yayılıyor

İNGEV Başkanı Vural Çakır "BM araştırmasına göre her 7 kişiden 6'sı kendisini güvencesiz hissediyor. İnsanlığın önündeki temel motivasyonun kültürel dönüşüm olması gerektiğini düşünüyorum" dedi. İPM Direktörü Prof. Dr. Fuat Keyman ise 'prekarya' için "Bugünün Türkiye'si ve yarının Türkiye'si için en önemli gruplarından bir tanesi" dedi.

ASGARİ ÜCRETİNİN ALIM GÜCÜ ARA ZAMMA RAĞMEN 10 AYDA DİBE VURDU

Ocak ve Ekim aylarında asgari ücretlinin alım gücünü kıyaslandı. Erdoğan yazın fiyatlar ucuzlayacak dedi lakin bu yılın ikinci yarısında asgari ücrete ikinci kez zam yapılmasına rağmen, yılın ilk yarısı için belirlenen 4253 TL asgari ücret alım gücü olarak 5500 TL asgari ücretin üstünde yer aldı. Bakan Nebati'nin kendisinin dahi söylemekte zorlandığı ekonomi modeli açıklıktan başka bir şey getirmiyor.

OCAK – EKİM AYI ASGARİ ÜCRET ALIM GÜCÜ KAYBI						
Ürün	Ocak fiyatı	Ekim fiyatı	Ocak alım gücü	Ekim alım gücü	Alım kaybı	
Pirinç	14,80	34,00	287 Kg	161 Kg	126 Kg	
Bulgur	10,10	23,00	421 Kg	239 Kg	182 Kg	
Makarna	5,50	10,75	773 Paket	511 Paket	262 Paket	
Dana Eti	80,00	120,00	53 Kg	45 Kg	8 Kg	
Tavuk Eti	29,00	39,00	146 Kg	141 Kg	5 Kg	
Yumurta	1,45	2,10	2933 Adet	2619 Adet	314 Adet	
Beyaz Peynir	45,70	79,00	93 Kg	69 Kg	24 Kg	
Ayçiçek yağı	25,60	46,90	166 Litre	117 Litre	49 Litre	
Domates	9,40	18,00	452 Kg	305 Kg	147 Kg	
Kuru soğan	5,20	8,00	817 Kg	687 Kg	130 Kg	
Salatalık	12,45	17,00	341 Kg	323 Kg	18 Kg	
Patates	5,10	10,00	833 Kg	550 Kg	283 Kg	
Nohut	20,87	35,00	203 Kg	157 Kg	46 Kg	
Kuru Fasulye	20,25	32,45	210 Kg	169 Kg	41 Kg	
Zeytin	36,59	60,50	116 Kg	90 Kg	26 Kg	
Mercimek	21,75	34,50	195 Kg	159 Kg	36 Kg	

Kaynak; Ocak ayı ürün fiyatları TÜİK Madde sepetinden derlenmiştir. Ekim ayı fiyatları güncel market fiyatlarından derlenmiş olup, ürünlerin asgari fiyatları esas alınmıştır.

5500 TL asgari ücret 4253 TL asgari ücretin gerisinde kaldı.

Erdoğan enflasyonun önce yaz aylarında düşeceğini söylerken şimdi de enflasyonda kalıcı düşüşün yeni yılda gerçekleşeceğini iddia etti. Erdoğan daha önce de yaz aylarında fiyatlar aşağı inecek dedi ama fiyatlar neredeyse ikiye katlandı. Haziran ayında asgari ücrete ikinci zam yapılmasına rağmen asgari ücretin alım gücü ocak ayında 4253 TL asgari ücretin kat be kat altında kaldı. Ekim ayında asgari ücretlinin alım gücü ocak ayına göre patatesten 283 kilo, domatesten 140 kilo, kuru soğanda ise 130 kilo azaldı.

Ekim ayında temel bakliyat ürünlerinde alım gücü Ocak ayına göre dibi gördü.

Asgari ücretlinin sofrasındaki temel bakliyat ürünleri ise ocak ayına göre kaybı 182 kiloya kadar yükseldi. 4253 TL asgari ücretle ocak ayında 287 kilo pirinç alabilen asgari ücretli, ekim ayında 5500 TL asgari ücretle alım gücü 161 kiloya kadar düştü. Bulgurda ise 5500 TL asgari ücretin 4253 TL asgari ücrete göre kaybı 182 kilo, nohutta 46 kilo, kuru fasulyede ise 41 kilo oldu.

Yumurta da kayıp 314 adet makarna da kayıp ise 262 paket oldu.

Ocak ayında 4253 TL asgari ücretle 2933 adet yumurta alınabilirken ekim ayında asgari ücretlinin yumurtadaki toplam alım gücü 2619 âdete geriledi. Asgari ücretlinin ocak ayına göre yumurtadaki kaybı 314 adet oldu. Bir diğer temel besin maddesi olan makarnadaki kayıp ise 262 paket oldu. 4253 TL asgari ücretle ocak ayında 773 paket makarna alabilen asgari ücretli ekim ayındaki alım gücü 511 pakete geriledi.

Nebatinin modeli açıklıktan başka bir şey getirmiyor, getirmeyecek.

Nebatinin kendisinin dahi anlamadığı bu yepyeni ekonomi modelinin dar gelirliyle getirdiği tek şey açlık ve yoksulluk oldu. Asgari ücrete bu yıl iki kez zam yapılmasına rağmen asgari ücret, eylül ayı itibarıyla 7500 TL'ye yükselen ortalama açlık sınırının 2 bin TL altında kaldı. Nebati enflasyon gerileyecek, gıda fiyatları ucuzlayacak dedi ama asgari ücretlinin kaybı 10 ay öncesine göre kat be kat arttı. Bu gidişle de bu modelin getireceği tek şey açıklıktan ve yoksulluktan başka bir şey olmayacaktır. Asgari ücretlinin alım gücü her geçen ay azalmaya devam edecektir.

4 MİLYON TL SARAYA DEĞİL HALKA HARCANSAYDI?

Sarayın yıllık gıda harcaması 4 milyon TL halka harcansaydı 500 bin çocuğa günlük süt, 2222 aileye aylık ihtiyacı olan et dağıtılabildi.

Sayıştay raporlarıyla ortaya çıkan Sarayın bir günlük harcaması 10 milyon TL ve yıllık gıda harcaması olan 4 milyon TL ile neler yapılabileceğini hesaplanınca yoksulluğun insan hakları ihlali olduğu çok net

Sarayın Yıllık Erzak Gideri 4 Milyon TL Halkın Temel Gıda İhtiyacına Harcansaydı

Sarayın bir yıllık sadece erzak gideri Sayıştay raporuna göre 4 Milyon TL olarak belirtiliyor. Gıda harcamasını et, süt, yumurta, pirinç, bulgur gibi temel gıdalara, ya da domates ve patates gibi yaygın tüketilen sebzelerle harcansaydı yüzbinlerce ihtiyaç sahibinin temel ihtiyaçları karşılanabilirdi.

- Ankara Ticaret Borsası'ndan günlük aldığımız fiyatlar göz önünde bulundurularak yaptığımız hesaplama göre; 4 milyon TL ile 40-44.4 ton et alınarak ihtiyaç sahiplerine dağıtılabildi.
- Türkiye'de ortalama tüketim rakamlarına göre 4 kişilik bir aile için öngörülen ayda 20 kilo et tüketimi baz alındığında 2000-2222 aileye et desteği yapılabilir.
- Halka sarayın yıllık erzak harcaması kadar süt dağıtılacak olsaydı, piyasadaki ortalama perakende fiyatlarına göre satın alınabilecek kutu süt miktarı 200 ton! 1 yaş üzeri bir çocuğun günlük süt ihtiyacı iki bardak, yani 400 ml olarak kaydedilmektedir. Bu durumda rakam 500 bin çocuğun günlük ihtiyacına denk gelir.
- En pahalı perakende patates fiyatı üzerinden dahi hesaplandığında Sarayın şaşalı harcamaları yerine vatandaşlara 667 ton patates alınabilir.

SARAYIN YILLIK ERZAK GİDERİ (4 MİLYON TL) İLE NE ALINABİLİR?	
40.000 – 44.400 kilo (40 – 44 ton) ET 2000 – 2222 ailenin aylık et tüketimini karşılayabilirdi	Farklı Türlerden 1 Kg Dana Eti Fiyatı 90-100 TL (Ankara Ticaret Borsası - 3 Ekim 2022)
200.000 litre (206,4 ton) kutu/paket SÜT ile 2-3 yaş grubu 500 bin çocuğun günlük ihtiyacı sağlanabilirdi	Ankara Marketlerinde 10 Farklı Marka Kutu Sütün Ortalama Fiyatı (7 Ekim 2022) – 20 TL
667.000 kg (667 ton) PATATES 26.680 aileye (yaklaşık 100 bin kişilik nüfusa) aile başına birer çuval olarak dağıtılabildi	Ankara'da Perakende 1 Kg Patates Fiyatı Ortalaması (1-7 Ekim 2022) – 6 TL
287.770 kg (288 ton) PİLAVLIK BULGUR bir kerede 3 milyon 150 bin kişilik Bursa vilayet nüfusunun tamamını bir öğün doyurabilirdi	Ankara Marketlerinde En Ucuz Perakende Pilavlık Bulgur Kilo Satış Fiyatı (1-7 Ekim 2022) 13.90 TL
258.065 kg (258 ton) DOMATES, 25.800 aileye 10'ar kg olarak paylaşılabilir	Ankara Toptan Sebze ve Meyve Hal Fiyat Tarifesi Domates Fiyat Ortalaması (3 Ekim 2022): 15,50 TL
333.333 kg (333 ton) SALATALIK 33 bin ailenin bir aylık ihtiyacını karşılayabilirdi	Ankara Toptan Sebze ve Meyve Hal Fiyat Tarifesi Silor Salatalık Fiyat Ortalaması (3 Ekim 2022): 12 TL

SARAYIN YILLIK ERZAK GİDERİ (4 MİLYON TL) İLE NE ALINABİLİR?	
1.666.666 adet YUMURTA alınabilir. Bu rakam İzmir, Aydın, Muğla ve Denizli illerindeki tüm çocukların (1.678.885 – TÜİK, Nisan 2022) günlük ihtiyacına neredeyse denktir	Ankara Marketlerinde 1 Yumurta Ortalama Satış Fiyatı (1-7 Ekim 2022) 2.40 TL
177.777 kg (178 ton) NOHUT İstanbul il nüfusu kadar kişinin günlük tüketimine yaklaşık olarak denk gelmektedir	Ankara Marketlerinde En Ucuz Perakende Nohut Kilo Satış Fiyatı (1-7 Ekim 2022) 22.50 TL
210.526 kg (211 ton) KIRMIZI MERCİMEK tüm Türkiye'nin günlük mercimek tüketiminin beşte birine denktir	Ankara Marketlerinde En Ucuz Perakende Kırmızı Mercimek Kilo Satış Fiyatı (1-7 Ekim 2022) 19 TL
250.784 kg (251 ton) KURU FASULYE 2 milyon 600 bin kişilik Antalya vilayet nüfusunun bir öğün doyurabilirdi	Ankara Marketlerinde En Ucuz Perakende Konserve Kuru Fasulye Kilo Satış Fiyatı (1-7 Ekim 2022) 15,95 TL
444.444 kg (444 ton) PATLICAN 44 bin ailenin bir aylık ihtiyacını karşılayabilirdi	Ankara Toptan Sebze ve Meyve Hal Fiyat Tarifesi Patlıcan Fiyat Ortalaması (3 Ekim 2022): 9 TL
242.424 kg (242 ton) PİRİNÇ 1 milyon 435 bin kişilik Kayseri vilayet nüfusunun bir öğün doyurabilirdi	Ankara Marketlerinde En Ucuz Perakende Pilavlık Pirinç Kilo Satış Fiyatı (1-7 Ekim 2022) 16.50 TL

Sarayın Bir Günlük Harcaması 10 Milyon TL Halka Harcansaydı

Geçtiğimiz aylarda yapılan sözde iyileştirmelerle Türkiye'de en düşük emekli maaşı 3500 TL'ye çıkartıldı. Bu hesaplama bile Saray'ın bir aylık harcaması 2857 kişinin emekli maaşına denk geliyor.

Bugün engelli vatandaşlar için evde bakım aylığı, son düzeltmelerle 3336 TL olarak kayıtlara geçmekte... Saraya değil vatandaşa harcansa tam 2999 kişiye daha evde bakım ücreti ödenebilir.

SARAYIN GÜNLÜK HARCAMASI (10 MİLYON TL) HALK İÇİN HARCANSAYDI...	
1818 çalışana asgari ücretle maaş ödenebilirdi	Türkiye'de Güncel Asgari Ücret 5.500 TL (Temmuz 2022)
2857 kişiye asgari emekli maaşı verilebilirdi	Türkiye'de Asgari Emekli Maaşı (Temmuz 2022) 3.500 TL
2999 engelli vatandaş için aylık bakım desteği ödenebilirdi	Aylık Engelli Evde Bakım Desteği (Ağustos 2022) 3.336 TL
1166 yeni öğretmen atanabilir ve maaşları ödenebilirdi	9/1 kademesindeki öğretmen maaşı (Temmuz 2022) 8.576 TL
Açlık sınırı altında olan 1428 haneye ihtiyacı olan gelir sağlanabilirdi	Birleşik Metal İş Sendikası Araştırma Merkezi (BİSAM) (Ağustos 2022) – 7.002 TL
Yoksulluk sınırı altında olan 412 haneye ihtiyacı olan gelir sağlanabilirdi	Birleşik Metal İş Sendikası Araştırma Merkezi (BİSAM) (Ağustos 2022) – 24.221 TL
5546 yetişkin kadının aylık sağlıklı beslenme masrafı temin edilebilirdi	Birleşik Metal İş Sendikası Araştırma Merkezi (BİSAM) (Ağustos 2022) – 1.803 TL
5213 yetişkin erkeğin aylık sağlıklı beslenme masrafı temin edilebilirdi	Birleşik Metal İş Sendikası Araştırma Merkezi (BİSAM) (Ağustos 2022) – 1.918 TL
15-18 yaş arası 5042 gencin aylık sağlıklı beslenme masrafı temin edilebilirdi	Birleşik Metal İş Sendikası Araştırma Merkezi (BİSAM) (Ağustos 2022) – 1.983 TL
4-6 yaş arası 7704 çocuğun aylık sağlıklı beslenme masrafı temin edilebilirdi	Birleşik Metal İş Sendikası Araştırma Merkezi (BİSAM) (Ağustos 2022) – 1.298 TL

- 1.818 asgari ücretlinin maaşı ödenebilir
- 9/1'i öğretmen maaşı olan 8.576 TL'den; 1.166 öğretmen maaşı ödenebilir.
- BİSAM'a göre 7.002 olan açlık sınırı için; sınırın altında yaşayan 1.428 haneye destek sunulabilir. Bu tutar söz konusu ailenin sadece gıda için yapması gereken zorunlu harcama tutardır.
- Yetişkin bir erkeğin sağlıklı ve dengeli beslenmesi için tüketmesi gereken gıdaların aylık karşılığı 1.918 lira, yetişkin bir kadın için 1.803, 15-18 yaş bir genç için 1.983, 4-6 yaş arası bir çocuk için 1.298 liradır. Buna göre; 5.213 erkeğe, 5.546 kadına, 7.704 4-6 yaş arasındaki çocuğa aylık yaşamları için gereken gıda için destek sunulabilir.
- BİSAM verilerine göre 24.221 olan yoksulluk sınırı için; 412 aileye yoksulluk sınırında yaşamları için aylık destek sunulabilir.
- Eğitim-İş verilerine göre okul öncesi eğitime başlama maliyeti 7.626 TL, ilkokula başlama maliyeti 12 bin 500 TL'dir. Bu veriler baz alındığında 1.311 okul öncesi öğrenciye, 800 ilkokul öğrencisine destek sunulabilir.
- Devlet üniversitesinde okuyan öğrencinin aylık maliyeti minimum 5bin, vakıf üniversitesinde okuyanların aylık maliyetinin minimum 7bin TL olduğunu göz önüne aldığımızda; 2bin devlet üniversitesi öğrencisinin, 1.428 vakıf üniversitesi öğrencisinin maliyeti karşılanabilir
- KYK tarafından; lisans öğrencilerine 850 TL, yüksek lisans öğrencilerine 1.700 TL, doktora öğrencilerine de 2bin550 TL burs verilmektedir. Bu veriler doğrultusunda; 11.765 lisans öğrencisine, 5.882 yüksek lisans öğrencisine, 3.921 doktora öğrencisine burs verilebilir.
- 1.684 TL yaşlılık aylığından; 5.938 kişiye yaşlılık aylığı ödenebilir.

Sarayın günlük harcaması saraya değil üretime ve üreticiye yapılsaydı;

10 milyon TL; buğday, arpa, çavdar ya da yulaf ekili 238.095 dönüm, çeltik ve pamuk ekili 131.579 dönüm araziye, 400.000 dönüm zeytinliğe ve 666.667 kovan için verilen tarımsal desteğe eşit.

SARAYIN GÜNLÜK HARCAMASI (10 MİLYON TL) HALK İÇİN HARCANSAYDI...	
Buğday, Arpa, Çavdar ya da Yulaf ekili 238.095 dönüm araziye tarımsal destek ayrılabilirdi	Cumhurbaşkanlığı Kararında Göre 2022 Yılı için Belirlenen Tarım Destekleri (Kasım 2021) Dönüm başına 42 TL
Çeltik ya da Pamuk ekili 131.579 dönüm araziye tarımsal destek ayrılabilirdi	Cumhurbaşkanlığı Kararında Göre 2022 Yılı için Belirlenen Tarım Destekleri (Kasım 2021) Dönüm başına 76 TL
400.000 dönüm zeytinliğe yetecek destek zeytincilere ayrılabilirdi	Cumhurbaşkanlığı Kararında Göre 2022 Yılı için Belirlenen Tarım Destekleri (Kasım 2021) Dönüm başına 25 TL
666.667 kovan için arıcılara destek ayrılabilirdi	Cumhurbaşkanlığı Kararında Göre 2022 Yılı için Belirlenen Tarım Destekleri (Kasım 2021) Dönüm başına 15 TL

Feda Etme Veda Et

Sahada yaptığı ziyaretlerde bir aydır çocuğuna yumurta yediremediğini söyleyen, salçalı suyu çorba niyetine çocuğuna vermek zorunda kalan kadınların yaşadığı sorunlara, toplumun farklı kesimlerinin yaşadığı derin yoksulluğa CHP olarak "insan onuruna uygun" bir anlayışla son vereceklerini ifade eden Gülizar Biçer Karaca saraya veda vakti geldiğini söyledi ve çocuğunun rızkını feda etmeyin, Saraya veda edin çağrısı yaptı.

CHP olarak diyoruz ki: Benim çiftçi kardeşim tarlanı feda etme, haklarını gasp edene veda et.

Benim genç kardeşim geleceğini feda etme, özgürlüklerini yok sayan bu zihniyete veda et.

Benim yoksul kardeşim, çocuğunun rızkını feda etme, sömürüye veda et.

Hakkını gasp etmelerine izin verme. Feda etme, bu çarpık düzene veda et"

BAKANLIĞIN TOBB SEVDASI

TOBB'a bağı özel şirket ile Ticaret Bakanlığı arasındaki usulsüz ilişkiden geri adım atılmıyor. Bakanlığın paralarını hesabında tutan şirket, bakanlık adına harcama yapıyor ve harcamalardan sorumlu tutulamıyor.

AKP iktidarlarının mevzuata aykırı, kural tanımaz işlemlerinden biri yıllardır Ticaret Bakanlığı tarafından ısrarla sürdürülüyor. Bakanlığın, TOBB'a bağı özel bir şirkete bazı gümrük kapılarını modernize ettirmesi ile iktidar yeni bir kontrolsüz harcama alanına, şirket de sahip olmadığı bir parayı kasasında bulundurma avantajına sahip oldu.

Sayıştay denetçilerinin yıllardır vazgeçilmesini istediğı bu usulsüz ilişki son denetim raporuna da yansıdı. Raporda eleştirilen ve vazgeçilmesi istenilen uygulama, Ticaret Bakanlığı'nın bazı gümrük kapılarının Yap-İşlet-Devret (YİD) modeli ile yapımı ya da modernize edilmesi işini ihalesiz olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğı'ne (TOBB) bağı Gümrük ve Turizm İşletmeleri Ticaret A.Ş'ye vermesi ile başladı. Recep Tayyip Erdoğan'ın "Rifat Baba" diye hitap ettiğı Rifat Hisarcıkloğı'nun başkanlığını yaptığı TOBB'a "kıyak çekildiğı" gerekçesiyle eleştirilen bu işlem o günden bu yana mevzuata aykırı bir şekilde sürdü.

Nusaybin, Sarp, Habur, Kapıkule, Cilvegözü, Dilucu, Çıldır, Kapıköy, Halkalı, Esendere, Hamzabeyli ve İpsala gümrük kapılarına ilişkin imzalanan uygulama sözleşmelerinde her yıl elde edilecek kantar ücretinin yüzde 25'inin bakanlık payı olarak ayrılacağı ifade edildi.

Şirketin bu payı ayrı bir banka hesabında tutacağı, yapılan harcamalardan dolayı şirketin hiçbir şekilde sorumlu tutulmayacağı da imza altına alındı. 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da yer alan bu konuyla ilgili bakanlık bugüne kadar adım atmadı.

Kantar Payı 104 Milyon

Raporda yer alan bilgilere göre, 2021 yılı sonu itibarıyla bakanlığın şirket hesabındaki kantar payı 104 milyon 696 milyon TL'ye ulaştı. Bu tutardan 2021 yılında araç kiralama, etkinlik organizasyonu, giyecek eşyası alımının da aralarında bulunduğu 28 milyon 478 bin liralık harcama ihalesiz ve denetimsiz olarak yapıldı.

Bu harcamalardan bazıları ve tutarları şöyle:

Hizmet Alımı (1 Milyon 913 bin TL), Danışmanlık, Yazılım ve Diğer Hizmet Alımları (14 milyon 745 bin TL), Yazlık Giyecek Eşyası Alımı (7 milyon 509 bin TL), Kışlık Giyecek Eşyası Alımı (2 milyon 438 bin TL), Mal ve Malzeme Alımı (10 milyon 65 bin TL), 29 Adet Araca Ait Mal ve Hizmet Alımı (961 bin 352 TL), 1 Adet Araç Kiralama (676 bin 856 TL), Araç Kiralama (1 milyon 638 bin TL), Merkez Teşkilatı Birim Amirleri ve Bölge Müdürleri Toplantısı (16 bin 200 TL), Organizasyon - Açılış (16 bin 200 TL), Çevik Kuvvet Eğitimi (1 milyon 584 bin TL), Eğitim ve Eğitim Malzemesi Alımı (1 milyon 764 bin TL)."

Mevzuata Aykırı

Bakanlık ısrarla sürdürdüğü bu usulsüz uygulamaya ilişkin Sayıştay eleştirilerine, "Bakanlık payından elde edilen gelirler ve yapılan harcamalar özel hukuk düzenlemelerine uygun şekilde yerine getirilmektedir" savunması yaptı. Ancak Sayıştay her yıl yüzlerce milyon liraya ulaşan bu gelirin şirket hesabında tutulması ve harcama şekli ile ilgili savunmayı yerinde bulmayarak, "Mevzuata aykırı" tespiti yaptı.

Bakanlığa ait bir kamu kaynağının özel bir şirkete ait banka hesaplarında tutulmasının kamu maliyesinin temel ilkelerine aykırı olduğu belirtilerek, şunlar ifade edildi:

"Bakanlık tarafından talep edilen işlerin temin işlemlerinin kamu harcama mevzuatına uyulmadan, özel bir şirket tarafından gerçekleştirilmesi ve protokolle şirketin bu işlemlerden sorumlu tutulamayacağı belirtilmesi, şeffaf, saydam ve hesap verebilir bir kamu yönetimi anlayışıyla bağdaşmamaktadır."

'DİJİTAL ZARAR OFİSİ' AÇMIŞLAR

Cumhurbaşkanlığı'nın bir birimi daha milyonlarca TL zararla gündemde. Dijital Dönüşüm Ofisi, 2021'i 8 milyon TL zararla kapattı. Sayıştay raporuna göre ofisin 107 milyon TL'lik faaliyet borcu bulunuyor.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişin ardından kurulan, kamu kurum ve kuruluşlarının dijital ortama geçmesini, siber güvenlik ve yapay zeka gibi konuları koordine etmekle görevli Dijital Dönüşüm Ofisi de zarar eden kamu kurumları arasına katıldı.

Sayıştay'ın Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi 2021 Yılı Denetim Raporu, bir kurumda daha yüksek tutarlı zararı gözler önüne serdi. Ofis Başkanlığını çift maaşlı Ali Taha Koç'un yaptığı Dijital Dönüşüm Ofisi, 2021 yılını 8 milyon 963 bin 811 TL zararla kapattı.

TÜRSAT Yönetim Kurulu Başkanvekili olarak da görevli olan Koç'un yönetimindeki Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi hakkındaki rapora göre, kurumun bir yıllık geliri 220 milyon 297 bin 775 TL oldu. Gelirlerin 209 milyon 312 bin TL'si "Alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler" kalemine aitken 10 milyon 963 bin TL de "diğer gelir" olarak açıklandı. Kurumun mülkiyet geliri ise 21 bin TL oldu. Kurumun 209 milyon TL'lik gelir kalemi içerisinde, 10 milyon 963 bin TL'lik faiz geliri de yer aldı.

107 Milyon TL Faaliyet Borcu

Rapora göre, Kurumun 2021 yılındaki gideri 229 milyon 261 bin TL olarak kayıtlara geçti. Ofisin personel gideri 24.5 milyon TL, SGK prim gideri 4.7 milyon TL, ilk madde ve malzeme gideri ise 969 bin TL oldu. Ofisin en fazla harcama yaptığı kalem olan "mal ve hizmet alım gideri" için ise tam 198 milyon 932 bin 794 TL harcandı. Kurumun mali tablolarında, zararın nedenleri hakkında da bilgiler yer aldı. Buna göre, ofisin yıllık faaliyet borcu 107 milyon TL, ödenecek vergi ve fon hesabı 900 bin TL oldu.

Kurumda İç Denetçi Yok

Raporda, kurumun iç denetim mekanizmaları hakkında da bilgi verildi. Kamu Malî Yönetimi Ve Kontrol Kanunu'na tabi olmadığı ve Cumhurbaşkanlığı'na bağlı olduğu için iç denetim konusunda serbest bırakılan kurumun henüz bir iç denetçisinin bulunmadığı ifade edildi. Kurumda bu birime atama yapılması için çalışmaların sürdüğü bildirildi.

DENETİM SKANDALI

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün habersiz gerçekleştirilen denetim için görevlendirdiği personelin yol ve konaklama masraflarının denetlenen işletmelerce karşılandığı ortaya çıktı. Skandal, Meclis gündemine taşındı.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün 2021 yılına yönelik denetimi mevzuata aykırı olan ve uçuş güvenliğini tehlikeye atabilecek uygulamaları gözler önüne serdi. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'ne bağlı denetçilerin haberli ve habersiz denetimlerinde, yol ve konaklama gibi masrafların denetlenen işletmelerce karşılandığı tespit edildi. Denetçilerin yol ve konaklama giderlerinin, 6245 Sayılı Harcırah Kanunu'nun hükümlerine göre genel müdürlükçe karşılanması gerektiğini belirten Sayıştay denetçisi, uygulamanın, "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri"ne aykırı olduğunu kaydetti.

Etik Kurallara Aykırı

CHP'li Murat Emir de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bağlı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünde yaşanan denetim skandalını TBMM gündemine taşıdı. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun yanıtlaması istemiyle yazılı soru önergesi sunan Emir, önergesinde Sayıştay raporundaki tespitlere yer verdi. Genel Müdürlüğün özel işletmeleri zaman zaman denetlediğini ifade eden Emir, önergesinde şu ifadeleri kullandı: "Kurum denetçilerinin il dışı denetim görevlerinde konaklama, gündelik ve diğer masrafları bu kanun hükmüne göre ödenmesi gerekmektedir. Oysa Sayıştay'ın yapmış olduğu incelemelerde kurum denetçilerinin bu denetimlerinde yol ve konaklama giderlerinin denetlenen işletmeler tarafından sağlandığı tespit edilmiştir. Bu durum mevzuatın yanı sıra etik kurallara da aykırıdır."

CHP'li Emir, Karaismailoğlu'na şu soruları yöneltti: "Her türlü yasa ve yönetmeliğe aykırı bu duruma kimler göz yummuştur? Bugüne kadar hangi denetçilerin hangi masrafları, hangi şirketler tarafından karşılanmıştır? Bu şirketler arasında kamuoyunun, 'Beşli çete' olarak tanıdığı, Limak, Kalyon, Mak-Yol, Cengiz ve Kolin firmaları bulunmakta mıdır?"

BAKANLIK SUÇ PROJESİNDE

Çevre Bakanlığı'nın 'kent suçu' olarak tanımlanan Merkez Ankara Projesi'nden yer satın aldığı açığa çıktı. Bakanlık, AKP Milletvekili Asuman Erdoğan'ın eşi Fatih Erdoğan'ın yönetim kurulu başkanı olduğu Pasifik İnşaat projesinden aldığı blok için 295 milyon TL ödedi.

Ankara'nın göbeğinde yer alan ve meslek odalarınca, 'kent suçu' olarak tanımlanan Merkez Ankara Projesi'ne can suyu olan kamu kurumlarına bir yenisi daha eklendi. İller Bankası'nın taşındığı, başka kamu kurumlarının da taşınma hazırlığı içinde olduğu projeden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, yüz milyonlarca lira ödeyerek 33 katlı bir blok satın aldı.

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM) 2 Ekim 2018 tarihinde adresi Ankara'nın Yenimahalle ilçesi olarak açıklanan bir bina satın aldı. 'Cumhurbaşkanlığı Makamından izin alınarak' gerçekleştirildiği belirtilen satın alınanın, kamuoyunun yakından bildiği tartışmalı bir projeden yapıldığı ortaya çıktı.

2018'de 295 Milyon TL

TKGM için satın alınan blokun, AKP Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın eşi Fatih Erdoğan'ın yönetiminde yer aldığı Pasifik İnşaat tarafından Ankara'nın göbeğine inşa edilen tartışmalı projenin içinde yer aldığı belirlendi. Merkez Ankara Projesi'nden alınan toplam 65 bin 547 metrekare kapalı inşaat alanına sahip olan blok, 33 kattan oluşuyor. Bakanlığın 2018 yılında, henüz inşa halindeyken satın aldığı blok için 295 milyon TL artı KDV ödediği kaydedildi.

TKGM için tartışmalı bir projeden yüz milyonlarca liralık taşınmaz alınmasını eleştiren CHP Milletvekili Abdurrahman Tutdere, değerlendirmelerde bulundu. Ekonomik krize karşı yandaş şirketlerin yükselişinin hız kesmeden devam ettiğini belirten Tutdere, şunları kaydetti: "AKP'nin iktidara geldiği günden bu yana büyüyen şirketlerin en önemli ortak özelliği iktidara yakın olmaları. İktidara yakınlığı ile bilinen bir şirkete ait olan ve meslek odalarınca yapımı kent suçu olarak tanımlanan bir inşaatın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı gibi şehir mimarisinden sorumlu bir bakanlığın Ankara'da şehre ihanet eden bir yatırımdan milyonlarca lira karşılığında yer alması, şirketin kamu kaynakları ile doğrudan finanse edilmesi demektir. Bu durumların hukuk devletinde yeri yoktur."

Milyonlarca Liralık Kira

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün Tasarruf Genelgesi'nin yayımlandığı 2018'den bugüne yaptığı harcamalar dudak uçuklattı. CHP Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin soru önermesine verilen yanıtta göre Bakanlık, 5,7 milyon TL kira ödedi ve 524 milyon TL'lik bina satın aldı.

İş Cinayeti

Ankara'da 15 Ağustos'ta yaşanan fırtına ve sağanak yağış sırasında Merkez Ankara şantiyesinde iş cinayeti meydana geldi. Bir stajyer öğrencinin ölümüne neden olan iş cinayetinin ardından TMMOB İMO, müteahhit firma Pasifik İnşaat ile kaba işler alt işvereni Bozbaşoğulları İnşaat, Yapı Denetim Firması ve iş güvenliğinden sorumlu OSGB firması yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulundu.

HER YOL RANTA ÇIKIYOR

Dahilde işleme rejimi izni de rant kapısı oldu. Sayıştay, vergisiz ithalata olanak sağlayan izinlerin 2020'de ortaya çıkan Covid gerekçe gösterilerek uzatıldığını, yurtiçinde tüketilen kepeğin ihraç ürünü gibi işleme girdiğini belirledi.

İhracatı artırmak amacıyla uygulamaya konulan dahilde işleme rejimi (DİR) de sermaye için rant kapısı oldu. 2020'de başlayan Covid salgını bahanesiyle 2006-2019 tarihli izinler uzatıldı, gıda ürünlerine ilişkin izin verirken inşaat ya da makine mühendislerinin imzasını taşıyan ekspertiz raporları kabul edildi. Sayıştay, "Ülkeye katma değer olarak döviz kazandırma amacı güden dahilde işleme rejiminin amacına uygun işlemesi için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir" uyarısı yaptı.

İşletmelerin, ihraç ürünlerinin üretiminde kullanılacak ara girdileri vergisiz olarak ithal etmelerine olanak sağlayan dahilde işleme rejimi bugünkü haliyle 2005 yılında uygulanmaya başlandı. Uygulamaya, kaçakçılığa yol açtığı, vergi kaybına neden olduğu, ithal edilen girdilerin yurt içinde usulsüz kullanıldığına ilişkin yöneltelen eleştirilerin bir bölümüne haklılık kazandıran tespitler Sayıştay denetçilerinin raporlarına da yansdı.

AKP iktidarlarında sürekli gözden geçirileceği, aksaklıklarının düzeltileceği açıklamalarına karşın uygulama süresi sorunlar ortadan kaldırılmadan sürekli uzatılan uygulamanın büyüklüğü yüzlerce milyar dolara ulaştı.

Her ay yüzlerce yeni yatırımcıya verilen izinlerle sürekli yaygınlaşan rejime ilişkin Sayıştay denetçilerinin raporlarına yansıyan bulgular özetle şöyle:

İnşaat mühendisinden gıda raporu

DİR kapsamında verilen ekspertiz raporlarının gerekli şartları taşımadığı ve kamu personeli tarafından vermediği görüldü. Ekspertiz raporları Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine (TOBB) bağlı illerdeki sanayi ve ticaret odalarında çalışan personel eliyle düzenleniyor. Ancak ekspertiz raporlarının çoğunun numune alma, işyerinde inceleme, laboratuvar analizi yapma vb. birçok şartı sağlanmadan hazırlandığı görüldü. Örneğin, bir

süt firmasının peynirlerde kullandığı tereyağı oranına ilişkin ekspertiz raporunun herhangi bir laboratuvar analizi yapılmadan verildiği, aynı zamanda raporun gıda mühendisi yerine makine ve inşaat mühendisi tarafından hazırlandığı tespit edildi. Ekspertiz raporları bazı belgelerde çok yüksek tutarlar için de verildiğinden işin uzmanları tarafından ayrıntılı analizler yapılmadan verilmemelidir. Örneğin bir elektronik firmasının tek belge üzerinden yaptığı ithalat tutarı 250 milyon Dolar, ihracat tutarı ise 481 milyon Dolar'dır.

Hayvan yemi de rant konusu

Dahilde işleme rejimi kapsamında tavuk ve balık sektörlerinde ikincil işlem görmüş ürün (İİGÜ) hesabı yapılmadığı görüldü.

Dahilde İşleme Rejimi Genelgesi'nde ne tavuk ne de balık sektörü için İİGÜ bulunmamaktadır. Yani tavuk ve balık sektörleri için belirlenmiş fire oranları çerçevesinde çıkan tavuk tüyü, kafası ve iç organları ile balıkların iç organları ile kafa ve diğer atıklarının hiçbir ekonomik değeri olmadığı kabul edilmiştir. Oysaki söz konusu kalemlerin de ekonomik değeri olup, İİGÜ olarak değerlendirilmelidir. Ancak yapılan incelemelerde, bu hayvan atıklarının tamamından hayvan yemi yapıldığı tespit edildi. Tavuk tüyünden tavuk unu, diğer atıklardan yine hayvan yemi, balık atıklarından balık unu yapılmaktadır. Bu unlar hayvan yemlerinin temel bileşenidir. Söz konusu tavuk tüyü unu ve balık unlarının hayvan yemi olarak kullanıldığı yine DİR kapsamındaki belgelerden açıkça görülmektedir.

İnceleme yapılmadı

Çoğu ekspertiz raporunda "her ne kadar mamul ürünü incelemesek de, firma tarafından verilen kullanım oranlarının uygun olduğu düşünülmektedir" ibaresi bulunmaktadır. Yani ürünün fiili denetimi yapılmadan ve numune alınmadan firmanın verdiği veriler doğru kabul edilmektedir. Dolayısıyla hazırlanan ekspertiz raporlarının kağıt üzerinde kaldığı, mamul ürünün denetimi yapılmadan onay verildiği anlaşılmaktadır.

Covid bahaneli süre uzatımı

Dahilde İşleme Rejimi kapsamında verilen belge ve izinlerin süre uzatımlarında hatalı uygulamalar belirlendi. Süre uzatımlarının mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir. Ancak neredeyse her yıl tebliğe eklenen geçici maddeler ile süre uzatımı verilen yıllar ile ilgisi olmamasına rağmen tüm belge ve izinlere süre uzatımı verildiği anlaşılmaktadır. 2020 ve 2021 yılları için Covid 19 salgını nedeni ile ek süre uzatımları verilmiştir. Yapılan incelemelerde 2006 yılına ait bile onlarca kapatılmamış belge bulunduğu, sonraki yıllara ait (2008-2018) yüzlerce kapatılmamış dosya bulunduğu tespit edilmiştir. Yaklaşık 15 yıldır kapatılmayan bu belgelerin kapatılmama sebepleri olarak; dava açılmış olması, belgeden belgeye satışlar, evrak eksiklikleri, unutulmuş dosyalar, telafi edici ödeme vergisi hesapları, firmaların yükümlülüklerini yerine getirmeyişleri sayılabilir. Burada müeyyideli olarak kapatılması gereken dosyaların bile kapatılmadığı görülmüştür. Daha da önemlisi müeyyideli kapatılması gereken belgelerin bile Tebliğ'e eklenen geçici maddeler ile kapatılmadığı ve müeyyidelerin uygulanmadığı tespit edildi. Örneğin ek süre gerekçesi Covid 19 olup, buna göre 2006'dan 2019'a kadarki tüm belge ve izinler için Covid 19 gerekçesi ile süre uzatımı verildi. Oysaki Covid 19 bu tarihlerden sonra ortaya çıktı. Bu gerekçe ile bu belge ve izinlerin tekrardan aktif hale getirilmesinin açıklaması yoktur.

Yurtiçinde satılan kepek ihraç ürünü sayıldı

Genellik arz eden bir uygulama hatası tespit edildi. Örneğin, buğdayda yüzde 74 oranında un ile azami yüzde 26 oranında kepek üretilebilmekte olup, fire oranı da azami yüzde 3 olarak belirlenmiştir. Burada yüzde 3 fire çıkarsa kepek üretimi maksimum yüzde 23 oranında olacaktır. Bu çerçevede incelediğimiz bir belgede; "Fiili ithalat tutarı: 13.688.233,07 ABD Doları (buğday), Fiili ihracat tutarı: 11.410.806,31 ABD Doları (un), Serbest dolaşıma giren eşya İİGÜ: 3.035.554,68 ABD Doları (buğday kepeği) Döviz kullanım oranı (DKO): Yüzde 94,75" bilgileri bulunmaktadır.

Fiili ithalat fiili ihracattan yüksektir. Ancak döviz kullanım oranı ise yüzde 94,75 görünmekte olup, bu verilere göre gerçek DKO'nun yüzde 94,75 olması mümkün değildir. Yüzde 94,75 gibi yüksek oranda çıkan DKO'nun ithalat vergileri ödenerek yurtiçine serbest dolaşıma sokulan ikincil işlem gören buğday kepeğinin sanki ihracatmış gibi kabul edilerek hesaba dahil edilmesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

RAY DÖŞENİRKEN DE YANDAŞ UNUTULMAMIŞ

TCDD'nin rayların döşenmesi için gerekli olan beton kalıpları, Bilal Erdoğan'ın kayınpederi Orhan Uzuner'in yöneticisi olduğu şirket ile Beşli Çete'deki Kolin'den aldığı ortaya çıktı. İhale detaylarına göre TCDD bu iki şirkete yaklaşık 400 milyon TL ödemiş.

Yurttaşlar ekonomik krizin pençesinde hayatta kalma mücadelesi verirken, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na bağlı Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları'nın (TCDD) yandaş şirketleri zengin ettiği ortaya çıktı.

TCDD'nin, üzerine rayların döşendiği ve rayların döşenmesi için gerekli olan traversleri (rayların altına yerleştirilen, yaklaşık 3 metre uzunluğundaki ve dikdörtgen şeklindeki beton kalıp), Bilal Erdoğan'ın kayınpederi Orhan Uzuner'in yöneticisi olduğu şirket ile Beşli Çete içerisinde yer alan Kolin İnşaat'tan satın aldığı ortaya çıktı. TCDD kasasından bu iki şirkete yaklaşık 400 milyon TL ödendi.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın kayınpederi olan Orhan Uzuner'in yönetim kurulu üyesi olduğu Uzka İnşaat Şirketi'ne bağlı Betra Prefabrike Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi isimli bir şirket bulunuyor. Bu şirket, TCDD'nin son 10 yılda 15 ayrı "beton travers alımı" ihalesini aldı. Bu 15 ihaleyle TCDD'nin kasasından Betra Şirketi'ne yaklaşık 242 milyon TL ödendi.

Erdoğan Döneminde

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2020'de "Kayseri, Anafartalar-Şehir Hastanesi-YHT Garı Tramvay Hattı İnşaatı Projesi" için düzenlediği ihale, 376 milyon TL'ye Kolin İnşaat ile Orhan Uzuner'in yönettiği Uzka İnşaat İş Ortaklığı'na verilmişti. BirGün'ün milyonlarca liralık ihaleyi gündeme getirdiği haberlere ise "kişilik haklarının ihlal edildiği" gerekçesiyle, İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından erişim engeli getirilmişti.

Orhan Uzuner, Recep Tayyip Erdoğan'ın belediye başkanı olduğu 1994 yılında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) bağlı İstanbul Ulaşım A.Ş.'nin Proje Müdürlüğü'nde çalışmaya başladı. Uzuner'in kızı Reyhan Uzuner ile Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan 2003 yılında evlendi. O dönem yapılan haberlerde ise Orhan Uzuner'in Recep Tayyip Erdoğan ile akraba olduğu iddia edildi.

Beşli Çete'den Kolin De

TCDD'ye beton travers satan tek şirket, Orhan Uzuner'in yöneticisi olduğu Uzka İnşaat değil. Kamuoyunda Beşli Çete olarak bilinen, kamu kurumlarından aldıkları milyarlarca liralık ihalelerle hızla zenginleşen şirketlerden biri olan Kolin İnşaat'ın da TCDD'ye milyonlarca liralık travers sattığı açığa çıktı.

Kolin İnşaat'a bağlı Sivas Travers İmalat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi, son 10 yılda TCDD'nin 24 ayrı travers ihalesi aldı. Bu ihalelerle TCDD'ye yüz binlerce travers satan şirkete yaklaşık 155 milyon TL ödendi. Öte yandan 2011'de kurulan bu şirketin hisselerinin yüzde 15'i de TCDD'ye ait.

Kolin İnşaat, AKP'yle birlikte büyüyen, 'ilgi alanları' genişleyen, ihalelerin vazgeçilmez ismi olan ve yağma projeleriyle doğayı katleden şirketler sıralamasında başı çekiyor. Dünya Bankası'nın 1990-2020 yılları arasında en çok ihale alan şirketler listesinde, Türkiye'den beş şirket ilk 10'da yer alıyor. Limak, dünyada en çok altyapı yatırımı ihalesi alan 2'nci şirket olurken, Cengiz 4, Kolin 5, Kalyon 6 ve MNG 7'nci sırada bulunuyor.

'TCDD Üretebiliyordu'

Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası (BTS) Genel Sekreteri İsmail Özdemir, yaptığı değerlendirmede, "TCDD 90'lı yıllara kadar kendine yetiyordu. Geliri giderine denkti. Kendi ihtiyaçlarını, beton travers gibi ihtiyaçlarını kendisi yapıyordu. Sivas ve Afyon'da fabrikaları vardı. Ama bunları özelleştirdiler ve şirketlerle TCDD ticari ilişkilere girdi. Bu sefer sözkonusu şirketler üzerine kâr koyarak TCDD'ye malzeme satmaya başladı. Bu tam olarak kurumu zarara uğratmaktır. Kurum kendisi ürettiği, imal ettiği malzemeyi neden şirketlerden alıyor?" ifadelerini kullandı.

UÇAK SALTANATININ MALİYETİ

Uzmanlar, Kılıçdaroğlu'nun, "Erdoğan'ın 16 uçağı var, 15'ini satacağız" diyerek gündeme getirdiği VIP filonun piyasa değerinin 1.2 milyar doları bulabileceğini kaydediyor. Bu uçakların toplam işletme maliyetinin 300 milyon doları geçtiğini hesaplayan havacılık uzmanları, "VIP filo yılda 400-500 saat uçuyor. Bu hizmet kiralama yoluyla alınsa devlete maliyeti sadece 5 milyon dolar olacaktır" diyor.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Washington'da Türk öğrencilerle yaptığı görüşmede sözü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın uçak filosuna getirdi.

CHP lideri Kılıçdaroğlu, "Siyasi etik yasası çıkarılarak siyaset kurumunun kirlilikten arınması sağlanacak. Savurganlıkla mücadele edilecek. Örneğin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 16 uçağı var, 15'ini satacağız. Hazine'ye gelir kaydedeceğiz" dedi.

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Erdoğan başta olmak üzere iktidarın kullanımında kaç uçağın bulunduğu resmi olarak açıklanmıyor.

Açık kaynaklara göre VIP Filo havuzunda 13 uçak 3 helikopter var. Bu sayının içinde kamu kurumlarının kullandığı uçaklar yok. Örneğin Emniyet Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Hava Meydanları İşletmesi, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün kendi envanterinde kayıtlı uçaklar var.

VIP filodaki uçakların en büyüğü, Katar Emiri'nin hediye ettiği söylenen yaklaşık 400 milyon liralık Boeing'in en geniş modeli B 747-8 Intercontinental.

VIP FİLO		
milyon dolar		
UÇAKLAR	Standart model	VIP modeli
TC-TRK Boeing 747-8 intercontinental	75-100	400 milyon dolar
TC ANA Airbus A319-115 cj	80-100	
TC-TUR A330-200	60-80	
TC-IST A319-133	50-70	
TC-ANK A318-112	40-60	
TC-DAP Gulfstream G550	6-8	
TC-LAA Cessna Ciatiton v	6-8	
TC-KOP Gulfstream G550	6-8	
TC-TRY Bombardier Challenger 850	5-7	
TC-ATA Gulfstream G550	6-8	
TC-CBK Gulfstream G550	6-8	
TC-GAP Gulfstream G450	3-5	
TC-LAB Cessna Ciatiton v	6-8	
HELİKOPTERLER		
TC-OBA Sikorsky S92	15-22	
TC-HUD Sikorsky S92	15-22	
TC-HEY Sikorsky S92	15-22	

Standart model fiyatlarıdır.
Uçak içinde bulunan VIP düzeni uçak maliyetinden yüksek olabilir.
Bakım ve uçuş saatleri fiyatı etkiler.

CHP Lideri Kılıçdaroğlu'nun vurguladığı 16 hava aracı açık kaynaklara göre böyle listeleniyor. Bu uçaklardan TC-LAA, TC-LAB ve TC-ATA'nın satıldığı kaydediliyor.

Havacılık uzmanlarının, eldeki verileri değerlendirerek yaptıkları hesaplamalara göre, VIP tasarım ve düzenlemeler için yapılan değişiklikler de düşünüldüğünde şu an devletin elindeki hava araçlarının piyasa değeri yaklaşık 650 milyon dolar ile 1 milyar 250 milyon dolar arasında bir rakam çıkıyor.

Sadece Hangar Gideri Yıllık 10 Milyon Dolar

Havacılık uzmanları uçakların piyasa değerinin yanında, asıl işletme maliyetlerinin büyük meblağlar tuttuğunu vurguluyor.

VIP filonun sadece, İstanbul Atatürk Havalimanı ve Ankara Esenboğa Havalimanı'ndaki hangar giderleri bile yıllık 10 milyon dolardan fazla tutuyor.

Personel, Bakım, Sigorta, Yedek Parça, İkram, Yakıt: 100 Milyon

Personel, bakım, sigorta, yedek parça, THY'nin yaptığı bakım masrafları, güvenlik, ikram, yakıt da eklendiğinde rakam fırlıyor. Uzmanlar bu kategorideki maliyetlerin yıllık minimum 100 milyon doları bulacağını kaydediyor.

Pilotların Tazeleme Eğitimi Yıllık 600 Bin TL

VIP filoda her biri Türkiye'nin en kıdemli 30 yakın pilot görev yapıyor. Bu pilotların uluslararası havacılık kuralları gereği alması gereken simülatör tazeleme eğitimlerinin bedeli her biri için 20 bin dolar. Lisans yenileme işlemi THY üzerinde yapılırsa bile hepsi için ödenecek para 600 bin dolar.

Yıllık İşletme Maliyeti 300 Milyon Dolar, Kiralansa 5 Milyon Dolar

Devlet; Kılıçdaroğlu'nun söylediği gibi tüm uçakları satın ihtiyaç duyulduğunda kiralama yoluna gitse maliyetler şimdikininki yanında neredeyse sıfıra iniyor.

Uzmanların yaptığı hesaplamalara göre VIP filodaki uçaklar yılda 400-500 saat uçuyor. Piyasadan saati 5 bin dolara uçak kiralansa 2 buçuk milyon dolar. Saati iki katı fiyata kiralansa 10 bin dolar dahi olsa, toplam maliyet 5 milyon dolar olarak gerçekleşiyor. Oysa VIP filoyu hazır tutmanın yıllık maliyeti yıllık yaklaşık 300 milyon dolar

Uçaklar

Katar, filosundaki Boeing 747-8 tipi VIP jetlerinden birini satışa çıkarmıştı. Türkiye'nin ilgi göstermesi üzerine 400 milyon dolar değerinde olduğu belirtilen uçağın Türkiye Cumhuriyeti'ne hediye edildiği açıklandı.

Boeing 747'nin iç tasarımı Katar Emiri tarafından yaptırıldı.

Berlusconi'nin Uçağı Alındı, Arnavutluk'un Kullanımına Verildi

TC ANA Airbus A319-115 cı

2000 model olan ve İtalya eski Başbakanı Silvio Berlusconi tarafından bir dönem kullanılan uçak 2005'te İtalya Hava Kuvvetleri'nden alındı. Uçağın kabini özel olarak donatıldı. Uçak 14 Şubat 2020'de Arnavutluk'un kullanımına verildi.

TC-TUR A330-200

2011 yılında fabrikadan çıktıktan sonra ABD'de Gore Design şirketinde modifikasyon işlemleri yapılan uçak 2014'te teslim alındı. 90 yolcu kapasiteli olarak tasarlanan uçakta cep telefonu ile konuşulabilecek sistemler kuruldu. İçinde televizyonlu çalışma odası ile birlikte bir de yatak odası bulunan uçağın orta bölümü de toplantı salonu olarak planlandı.

TC-IST A319-133

2009 model uçak 28 yolcu kapasiteli tasarlandı. Uçakta 1 adette suit mevcut. Ek yakıt tankları sayesinde 7600 km havada kalabiliyor.

TC-ANK A318-112

Daha önce Ürdün Devleti'ne ait olan uçak 2018 yılında alındı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı taşıyan uçak, yeni İstanbul Havalimanı'na inen ilk uçak oldu.

Erdoğan, özel olarak donatılan Sikorsky helikopterleri de sıkça kullanıyor.

BAHÇE SEVDASINA MİLYONLARCA LİRA

AKP'li belediyelerin millet bahçesi sevdasında çıta yine yükseğe konuldu. Hatay'ın Payas ilçesine 13,3 milyon TL'lik, 3 bin 548 nüfusu bulunan Niğde Çiftlik'e ise 1,4 milyon TL'lik millet bahçesi yaptırılacak.

Yerel yönetimlerin bütçesinde karadelik oluşturan millet bahçeleri için harcama yapan belediyelere yenileri eklendi. AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 24 Haziran 2018 seçimlerine yönelik seçim vaatleri arasında yer alan millet bahçeleri için yüz milyonlarca lira harcanırken, düşük nüfuslu ilçeler de millet bahçesi için harekete geçti.

Hatay'ın 44 bin nüfuslu Payas ilçesine yaptırılacak millet bahçesinin maliyeti dikkat çekti. AKP idaresindeki ilçeye yaptırılacak bahçe için 10 milyon TL'den fazla para gözden çıkarıldı.

Payas Belediyesi Fen İşleri Genel Müdürlüğü, 5 Eylül 2022'de, "Millet Bahçesi Yapım İş'i" ihalesi açtı. İdarenin 16,1 milyon TL yaklaşık maliyet hesabı çıkardığı ihaleye tek teklif verildi. Belediye ile Çelik Karo isimli şirket arasında 6 Ekim'de 13 milyon 333 bin 333 TL'lik sözleşme imzalandı.

Maliyetin Üstünde

Niğde'nin 3 bin 548 yurttaşın yaşadığı Çiftlik ilçesinde de millet bahçesi çalışmalarının başladığı bildirildi. AKP'li Çiftlik Belediyesi'nin Fen İşleri Müdürlüğü'nün 7 Eylül'de gerçekleştirdiği, "Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatı" ihalesi, 22 Eylül'de sonuçlandırıldı. Yalnızca bir teklifin alındığı ihale kapsamında Bilal Ağtepe

isimli yüklenici ile 1 milyon 449 bin TL'lik anlaşma yapıldı. İhalenin sözleşme bedelinin, öngörülen maliyetin üzerinde olması gözlerden kaçmadı.

Son dönemde millet bahçesi ile millet kiraathaneleri inşa edilen diğer bazı yerler ise şöyle kaydedildi:

Bingöl'ün 35 bin nüfuslu ilçesi Solhan'a da millet kiraathanelerinin en maliyetlilerinden biri yapıldı. İnşaat ihalesi Eylül 2020'de yapılan ve 2 milyon 154 bin 869 TL'ye mal olan millet kiraathanesinin ikmal inşaatı için 25 Ağustos'ta yeni bir ihale daha açıldı, 3 milyon 797 bin TL'ye imza atıldı. Böylece harcanan para 5 milyon 951 bin 869'a ulaştı.

Osmaniye'nin ilk millet bahçesi, Düziçi'ne bağlı Ellek Beldesi'nde tamamlandı. Toplam 24 bin metrekare büyüklüğündeki bahçenin birinci etabı için 425 bin TL harcandı. Bahçenin ikinci etabının maliyeti ise henüz belli olmadı.

SÜT KRİZİNE DOĞRU...

Ağustos'ta toplanan süt yüzde 5,2 azaldı

Maliyetlerin artması, besiciyi sağılan ineğini satmak ya da kesmek zorunda bırakınca Ağustos ayında inek sütü miktarında yüzde 5.2 azalma görüldü.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre; temmuz ayında 843 bin 364 ton olan ticari süt işletmelerince toplanan inek sütü miktarı, ağustos ayında yüzde 5,2 azalarak 799 bin 135 ton oldu.

TÜİK, ağustos ayı süt ve süt ürünleri üretimi istatistiklerini açıkladı. Buna göre, bir önceki ay 843 bin 364 ton olan ticari süt işletmelerince toplanan inek sütü miktarı, ağustos ayında yüzde 5,2 azalarak 799 bin 135 ton oldu. Bu miktar, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2,9 gerilemeyi ifade etti. Ticari işletmelerin ocak-ağustos döneminde topladığı inek sütü miktarı da bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,5 geriledi.

TÜİK verilerine göre, ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, içme sütü üretimi yüzde 15,7, tereyağı üretimi yüzde 5,5 ve yoğurt üretimi yüzde 1,9 arttı. Ayrar üretimi yüzde 5,9, inek peyniri üretimi yüzde 4,1 azaldı. Ocak-Ağustos döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre, tereyağı üretimi yüzde 26,9, ayrar üretimi yüzde 13,9, yoğurt üretimi yüzde 3,6 artarken; inek peyniri üretimi yüzde 5,5 ve içme sütü üretimi yüzde 1 azaldı.

TASARRUF SADECE KÂĞIT ÜSTÜNDE

Seyahat acentelerine taş çıkartan yurtdışı gezi programları ve 1 milyar TL'nin üzerindeki borcu ile gündeme gelen AKP'li Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'nin araç kiralama hizmeti için 87,5 milyon TL ödediği açığa çıktı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 30 Haziran 2021 tarihinde, 'kamuda tasarruf tedbirleri' kapsamında yayımladığı genelge ile kamunun araç kiralama ve alımlarında kısıtlamaya gidildi. Mevcut araçların da 2023'e kadar yüzde 20 azaltılacağı belirtildi. Ancak bakanlıklar ile AKP'li yerel yönetimlerin araç kiralama ve satın alma ihaleleri, Haziran 2021'de yayımlanan genelgeyi kâğıt üzerinde bıraktı. Genelgeyi yok sayanlar kervanına son katılan idare, yurtdışı gezileri ile gündeme gelen ve 1 milyar TL'nin üzerinde borcu bulunan AKP'li Balıkesir Büyükşehir Belediyesi oldu. Yücel Yılmaz yönetimindeki idarenin, araç kiralama için on milyonlarca lirayı gözden çıkardığı öğrenildi.

Yüzlerce Kiralık Araç

AKP'li Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, 20 Temmuz'da sürücüsüz araç kiralama ihalesi açtı. İhale kapsamında 25 ay süre ile 250 adet sürücüsüz araç kiralanacağı belirtildi. İdare, araçların kiralanması için 90 milyon 801 bin 700 TL yaklaşık maliyet hesabı çıkardı. İhalenin sonuç ilanı henüz açıklanmasa da ihale sözleşmesi 29 Ağustos'ta imzalandı. İdare ile Tureks Turizm ve Truva Seyahat arasında imzalanan sözleşmenin bedeli 87 milyon 500 bin TL oldu.

İhale kapsamında 49 adet C segmenti, 14 adet de B segmenti araç kiralanacağı bildirildi. İdare, bir adet de 4X4 arazi aracı sipariş etti. En az 2020 model olması şartıyla bir adet VIP minibüs de siparişler arasında yer aldı.

Öte yandan Balıkesir Büyükşehir Belediyesi araç kiralama için 87,5 milyon TL harcamaya imza atarken AKP'li bir başka belediye, Şehitkamil Belediyesi de araç kiralama için 4 milyon TL ödedi. Kiralanan araç sayısı öğrenilemezken araç ya da araçların 1 Ekim ile 31 Aralık tarihleri arasında kullanılacağı ifade edildi.

UCUZ TATİL HAKKINA BİLE GÖZ DİKTİLER

Çadır, karavan gibi yerlerde tatil yapan yurttaşlardan konaklama vergisi alınacak olması tepkiye neden oldu. Yurttaşlar "Göz koymadıkları bir tek vatandaşın çadırı kalmıştı. Dar gelirlinin tatil ihtimali hiç kalmayacak" dedi.

Otel, pansiyon, yayla evi gibi tesislerden alınan vergiye çadır, karavan gibi konaklamaların da tabi olması tepkiyle karşılandı. Yurttaşlar "Ekonomik krizde daha ucuz diye çadır, pansiyon tercih ediyorduk. Ucuz tatil yapma imkânımızı da elimizden almak istiyorlar" dedi.

Konaklama vergisine ilişkin yasal düzenleme, 1 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girecek.

Dar Gelirliye Darbe

Karara tepki gösteren yurttaşlardan Melisa Bozkurt, BirGün'e yaptığı değerlendirmede uzun yıllardır çadırdaki tatil yaptığını anlatarak "Doğada olmayı sevdiğim için daha çok kamp tatilini tercih ediyorum. Özellikle pandemi sonrasında insanlar sıklıkla doğada ve kampta tatil yapıyordu. Son dönemde fiyatların artışı da otellerde tatil yapma imkânını neredeyse bitirmişti. İnsanlar daha uygun ekonomik şartlarda tatil yapabiliyorlardı" dedi. Konaklama vergisi ile bunun da ortadan kalkacağını anlatan Bozkurt, şöyle devam etti:

"Vergiye tabi olması işletmelerin bu maliyetleri konaklama ve diğer ücretlere de yansıtacağı için insanları da olumsuz bir şekilde etkileyecek. Ben 7-8 yıldır çadır tatili yapıyorum. Hem daha ekonomik, hem de doğanın içinde olması tehnik nedenim. Konaklama vergisi bizim gibi insanları olumsuz yönde etkileyecek."

Kamp yeri işletmecisi Can Büyükaşahin ise konaklama vergisinin insanların tatillerini de olumsuz yönde etkileyeceğini söyledi. Büyükaşahin, şunları kaydetti: "Öncelikle, insanların çadır kampını tercih etmesinin iki sebebi var. Birincisi ekonomik olarak daha uygun olması diğeri ise doğayı betona tercih etmesi. Gelecek olan konaklama vergisi ile zaten dışından tırnağından arttırdığıyla zar zor tatil yapan dar gelirli vatandaşın tatil ihtimali hiç kalmayacak. Diğer taraftan normalde çevreye duyarlı bir iktidarın turizm konusunda da karbon ayak izi düşük olan çadır kampını teşvik etmesi gerekirken onu sadece tüketim üzerine kurulu her şey dahil otellerle bir tutuyor. Bu da başlı başına bir yanlışlık zaten. Çadır kampı işletmecileri milyonlar kazanan, geceliği 150 bin TL'ye oda satan işletmeler değil. Küçük esnaf olarak her gün artan maliyetlere bir yenisi eklenmesi ileride bizim gibi işletmelerinde yok olmasına sebep olacaktır. Bu da dar gelirli vatandaşlarımızın tatil yapma olacağını iyice kısıtlayacaktır."

İktidarın Yeni Gelir Kapısı

Daha önce 2019'da üzerine çalışılan ancak ertelenen konaklama vergisinin yeniden gündeme gelmesine tepki gösteren CHP İzmir Milletvekili Bedri Serter, "İktidar, seçim yaklaştıkça kendine yeni gelir kapıları yaratmaya çalışıyor. Bu vergi ile iktidar, bir günlük bile çadır kurmak isteyen yurttaşlarımızın boğazına yeni bir vergi ile basmak istiyor. Pandemi ile birlikte vatandaşlarımızın en çok tercih ettikleri çadır ve karavan tatilleri ya da farklı konaklama seçenekleri ile vatandaşın huzurunu da vergilendirmek. Göz koymadığınız bir tek vatandaşın çadırı kalmıştı, ona da çökmeyi planlamışsınız" değerlendirmesini yaptı.

TRT'NİN SINAVINDA ŞAİBE

TRT'nin görevde yükselme sınavına şaibe iddiaları karıştı. Yazılı sınavda 90 alan teknikerin uygulama sınavında elendiği öğrenildi. Ombudsman TRT'yi uyardı.

Kadrolaşma iddialarının sıklıkla dile getirildiği TRT'de görevde yükselme sınavında şaibe yaşandığı iddia edildi. Yazılı sınavda 90 alan TRT personelinin uygulama sınavında elendiği, yazılı sınav sıralamasının ise açıklanmadığı öğrenildi. TRT, uygulama sınavında verilen puanların gerekçesinin adaylara açıklanması ve sınavları ses ve görüntü ile kayıt altına alması konusunda uyarıldı.

Akla Ve Mantığa Aykırı

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nda çalışan bir tekniker, kurum içinde gerçekleştirilen görevde yükselme sınavı kapsamında kamera asistanlığı için başvurdu. Kameramanlık mesleğinin eğitiminin verildiği Radyo-Televizyon ve Sinema dalında yüksek lisans mezunu olduğunu ve doktora eğitimine devam ettiğini belirten tekniker, görevde yükselme için yapılan yazılı sınavdan da 90 puan aldı. Tekniker, yüksek puan almasına karşın uygulama sınavında elendi. Niteliklerinin bu iş için uygun olduğunu ifade eden tekniker, "Uygulama sınavında elenmem akla, mantığa ve hayatın olağan akışına aykırı" diyerek sonuca itiraz etti. TRT'nin kamera asistanı pozisyonu için bu işin uzmanlığının verildiği Radyo-TV ve Sinema Bölümleri için yer ayrılmadığını belirten tekniker, açılan kadrolara başvuru için mezuniyetin gözetilmediğini ifade etti.

İtirazına yönelik kurum içindeki girişimlerinden sonuç alamayan tekniker, görevde yükselme sınavının yeniden değerlendirilmesi talebi ile Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvurdu. Sınavın iptaline yönelik tüm başvuru yollarının tüketilmediğini kaydeden Kamu Denetçisi, sınavın yeniden gerçekleştirilmesi talebini reddetse de TRT'ye kritik bir uyarı yaptı. Ombudsman, "Nesnellik, tarafsızlık, şeffaflık" gibi ilkelerin uygulama ve sözlü sınavların iyi yönetim ilkelerinden olduğunun altını çizerek, sınavların denetlenebilmeye elverişli olacak şekilde yapılması konusunda tüm tedbirlerin alınması gerektiğini kaydetti.

TRT'ye Kritik Uyarı

Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç imzalı kararda TRT'ye, "Puanlama kriterlerinin gerekçelendirilmesinin yapılması, sınavın uygulama kısımlarının da denetlenebilmeye elverişli olacak şekilde nasıl yapıldığının ortaya konularak bu yönde tedbirlerin alınması ayrıca verilen puanların gerekçelendirilmesi, sınavların ses ve görüntü ile kayıt altına alınması" yönünde uyarı yapıldı.

BERGAMA BELEDİYESİ SATMAYA DOYAMADI!

AKP'li Bergama Belediye Başkanı Hakan Koştı, göreve geldiği günden bu yana belediyeye ait arazileri satmaya devam ediyor. Şimdi de Zafer Mahallesi'nde yer alan 16 bin 403,80 metrekarelik araziye satışa çıkardı. Tahmini satış bedeli 43 milyon 470 bin TL olarak belirlenen ve ilçenin en değerli taşınmazlarından biri olarak bilinen arazinin ihalesi ise bugün gerçekleştirilecek.

Geçtiğimiz sene 60 milyon liralık gayrimenkul satışı gerçekleştiren Bergama Belediyesi'nin AKP'li yönetimi, köylülerin kullanımında olan verimli tarım arazilerini elden çıkararak, yöre köylüsünden tepki aldı. 6360 sayılı Büyükşehir Yasası'yla birlikte mülkiyetleri Bergama Belediyesi'ne devredilen toplam 831 bin 938,56 metrekare büyüklüğünde 19 adet tarla vasfındaki köy arazisinin sattı.

Millet Bahçesi İçin Araziler Satıldı

Öte yandan ilçede 14 Eylül Stadyumu'nu da içerisine alan ve 51 bin 569 metrekarelik alana yapılmak istenen 'Millet Bahçesi' projesi yapılmak isteniyor. Belediye ise proje için 75 bin 450 metrekare büyüklüğünde 6 araziye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na devretti. Devir sonrası yüzlerce esnafın elinden dükkânları gitti.

CHP'li Bergama Belediye Meclisi Üyesi Ali Bor ise arazi satışlarına tepki gösterdi. Bor, "Bergama Belediyesi'nin mülkü kalmayacak" dedi ve ekledi: "Yapılan satışlarla elde edilen gelirin ise sadece Bergama kent merkezinde muhtelif sokak kaplamalarının yenilenmesi için kullanıldığı söylense de harcanan miktar yapılan satışların yanında çok az kalmaktadır. Bunun yanı sıra şimdi de Bergama Belediyesi'nin tek kalemde en değerli taşınmazı satılmak isteniyor. Arazi, Bergama-İzmir anayoluna cepheli ve yapımı devam eden Bergama Çevre Yolu giriş kavşağında yer almaktadır. İlk olarak Bergama Otogarı olarak planlanan bu alanda Bergama Kent merkezinin büyüme aksı sebebiyle otogarın Çanakkale yoluna taşınması ile ticaret alanı olarak fonksiyon değişikliği yapılmış ve bu değişiklik yapıldığı tarihten itibaren her dönem belediye için kamusal projelerin üretilmeye çalışıldığı çok değerli ve emsalsiz bir parseldir."

Bor, "Hâlihazırda Bergama Belediyesi yönetiminin belediye adına kayıtları hızla elden çıkartarak sadece tek seferlik gelir yaratma politikasının en üzücü sonucu kamunun mülkünün kalmaması, tüm taşınmazların özel mülkiyete satılması ve belediyenin kamu yararı gözeterek yapacağı projeler için ileride yeterli veya uygun alan bulamayacak olmasıdır. Belediyelerin görevlerinden birisinin de yurttaşlara arsa sağlamaktır. Birçok belediye özellikle ürettiği konut parsellerini yurttaşlara satmak sureti ile hem gelir elde ettiği hem de arsa talebine arz ile karşılık verebilmektedir" dedi.

Yerine Hiçbir Şey Konmadı

Bor son olarak şunları ekledi: "Bergama Belediyesi'nde bu dönem izlenen politika elde ne varsa hızla satılması ve yerine hiçbir şeyin konmamasıdır. Millet Bahçesi yapılması uğruna ilgili bakanlığa devredilen 6 adet değerli ve büyük yüzölçümlü imarlı arsanın karşılığında alınan Bergama Şehir Stadı arazisi de daha sonra Millet Bahçesi yapılması için bakanlığa devredilmiştir. Yani Bergama Belediyesi bakanlık projeleri için arazi sağlamış fakat karşılığında belediyeye mülk kazandırmamıştır."

YİNE CENGİZ YİNE TALAN!

Bodrum'da yer alan Cennet Koyu'nda Daniştay'ın iki iptal kararına rağmen Cengiz İnşaat, Turizm Konaklama Tesis'i projesi yapmak için başvurduğu ortaya çıktı.

17-25 Aralık sürecinde halka ettiği küfürle hafızalara kazınan 'beşli çeteden' Mehmet Cengiz, kamunun milyonlarca liralık ihalelerini almaya, yeni talan projelerine imza atmaya devam ediyor.

Şimdi de Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret, Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı Göl Mahallesi'nde yer alan Cennet Koyu'nda 'Turizm Konaklama Tesis' projesi için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na başvuruda bulundu.

Şirket 409 bin 233, 38 metrekairelik sahip olduğu mülkiyetinde alanda; 101 apart oda ve 83 suit oda olmak üzere toplam 184 oda yapmayı planlıyor. Projenin yapılacağı alan ise orman ve önemli doğa alanı içerisinde kalıyor. Proje alanı ikinci ve üçüncü sit derecesi içinde kalırken çevresinde birinci derece sit alanları bulunuyor. Proje bedeli ise 56 milyon 831 bin 860,00 TL olarak belirlendi.

Danıştay İki Kere İptal Etti

Geçtiğimiz yıllarda Mehmet Cengiz Cennet Koyu için iki kez girişimde bulundu. Danıştay 13. Dairesi, Cennet Koyu'ndaki 2 milyar 100 milyon TL değerindeki 700 dönümlük kamu arazisinin özelleştirme kararını daha önce iki kez iptal etti. Danıştay kararına rağmen Cengiz İnşaat bu proje için ise Bulgarı ile anlaşığı geçtiğimiz aylarda kamuoyuna yansıdı.

Öte yandan Cengiz Holding'e bağlı Cengiz Bodrumbir Turizm Yatırım A.Ş. tarafından Ocak 2021 yılında Cennet Koyu'nda dört adet mendirek yapısıyla iki adet plaj yapmak için ÇED başvurusunda bulundu ve bölgede yaşayan yurttaşlar projeye tepki gösterdi.

MADEN ŞİRKETLERİ BİR DAĞI DAHA YOK EDECEK

Maden kuşatması altında olan Sandras Dağı'nda bir projeye daha onay verildi. Dağı dinamitle patlatan Alfa Olivin adlı şirketin kapasite artırımı için ÇED olumlu kararı verildi. Bölge halkı karara tepkili

Muğla'nın Köyceğiz ilçesinde bulunan ve bitki çeşitliliği açısından önemli bir alan olan Sandras Dağı adeta maden kuşatması altında. 700 civarında bitki bulunan bölge aynı zamanda Köyceğiz-Ortaca-Dalaman-Beyağaç bölgesinin ana su kaynağı olarak biliniyor.

TEMA Vakfı tarafından geçen yıl yapılan çalışmada ise, Sandras Dağı'nın yüzde 94'ü madenlere ruhsatlı olduğu belirtildi. Şimdi de bölgede Alfa Olivin şirketinin 'Maden Ocağı Kapasite Artırımı Projesi'ne, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 'çevresel etki değerlendirme (ÇED) olumlu' kararı verdi.

Alfa-Olivin şirketi, mevcut durumda 23,24 hektarlık alanda Gökçeova Gölü'nün hemen yanında faaliyetine devam ediyor. Yapılacak proje ise Yayla Mahallesi'nde tamamı orman ve önemli doğa alanı içerisinde 136,09 hektarlık alan içinde yer alıyor. Proje kapsamında şirket, yıllık 200 bin ton kapasite artırımına gitmeyi planlıyor. Proje açık ocak işletme yöntemiyle çalışılacak olup, malzemeyi gevşetebilmek amacıyla yılda 2 kez patlatma işlemi gerçekleştirilecek.

Koruma Alanları (!)

Proje alanına en yakın konut 2,6 kilometrede yer alıyor. Faaliyet alanının Kartal Gölü Tabiatı Koruma Alanına uzaklığı 6,63 kilometre, Marmaris Milli Parkına uzaklığı 26,62 kilometre mesafede kalıyor. Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Avlaklar Haritası doğrultusunda söz konusu proje alanı Köyceğiz Devlet Avlağı içerisinde bulunuyor. Bölgenin çevresinde ise; Dalaman Çayı, Gökçay, Karaçay, Boyalıdere, Namnam Çayı, Kargıcak Çayı ve Çayhisar Çayı ile Köyceğiz Gölü, Gökçeova Gölü ve Kartal Gölü yer alıyor.

Öte yandan proje için geçtiğimiz yıl iki kez halkın katılım toplantısı yapılmış ve bölgede yaşayan yurttaşlar projeye tepki göstererek toplantılara izin vermemişti. Sandras'ı Koruma Platformu'ndan Neşe Yüzak yaptığı açıklamada, "Yaşam kaynağımız Sandras Dağı ve etki alanındaki Köyceğiz-Ortaca-Dalaman bölgesi madencilik faaliyetleri sebebiyle tehdit altındadır. Sandras Dağı; barındırdığı su kaynaklarıyla, endemik türleriyle, toprağı ve taşıyla, dereleriyle, gölleriyle, tüm ekosistemiyle bölgemizin birincil öneme sahip ana yaşam kaynağıdır ve bu özelliğiyle bir bütün olarak korunmalıdır. Bölgedeki maden projelerinin bölgemize getireceği iddia edilen kamu yararı; bölge doğasının ve su kaynaklarının korunarak gelecek nesillere aktarılması, 2023 Ulusal Turizm Stratejisi ile ortaya konulmuş alternatif ve doğa turizminin hayata geçirilmesi ve sosyo-kültürel yapının, kırsal yaşam alanlarının ve toplumsal huzurun korunmasıyla elde edilecek kamu yararından daha üstün değerdir" diye konuştu.

Koruma Altına Alınmalı

Yüzak şunları dile getirdi: "Sandras Dağı eteklerindeki mevcut maden ocakları hemen durdurulmalı, tahrip edilen alanların düzeltilmesi ve yeniden ağaçlandırılması sağlanmalıdır. Sandras Dağı'nda maden dahil telafisi mümkün olmayacak doğa tahribatına sebebiyet veren tüm faaliyetler durdurulmalı, yeni talepler ve kapasite artırım talepleri için 'ÇED olumsuz' kararı verilmeli ve izinler iptal edilmelidir. Sandras Dağı'nın tamamı ve etki alanındaki çevresi, kuzeyindeki 'Kartal Gölü Tabiatı Koruma Alanı' Gökçeova Gölü de dahil olacak şekilde genişletilerek koruma altına alınmalıdır."

HASTANENİN TAMAMLAMA İHALESİ AYNI FİRMAYA TAMAMININ İKİ KATINA VERİLDİ

500 yataklı Erzincan Devlet Hastanesi 2019'da 261 milyona ihale edildi. Pekerler İnşaat'ın üstlendiği inşaat sözleşmeye göre 2021'de bitecekti, bitmedi. Tamamlama için yeni ihale açıldı. Aynı müteahhide aldığı işi bitirmesi için iki kat para verilecek.

Erzincan 500 Yataklı Devlet Hastanesi Yapım İş i ihalesi ilk olarak 24 Ocak 2019'da gerçekleşti. 49 firma ihaleyle ilgilendi 17 firma teklif verdi. Sonuçta 347 milyon 80 bin lira yaklaşık maliyet hesaplanan iş i yüzde 24 gibi yüksek bir indirim yapan Pekerler İnşaat ve aynı şirketin bünyesindeki Pekintaş Yapı İş Ortaklığı 261 milyon 224 bin liraya aldı.

Sözleşmeye göre 28 Mart 2019 günü başlayacak iş 21 Aralık 2021'de tamamlanacaktı. Ancak atılan imzalara rağmen iş bitmedi.

9 Mayıs 2022 günü yeni bir ikmal yani tamamlama ihalesi düzenleneceği ilan edildi. Ancak bu ihale 8 Haziran'da iptal edildi. İptal gerekçesinde ise kayıtlara şu not düşüldü:

"İhalede sunulan tekliflerin değerlendirme dışı bırakıldığı görülmekle birlikte, söz konusu teklifler geçerli olsa dahi yaklaşık maliyetin üzerinde olduğundan dolayı ihale iptal edilmiştir."

576 Milyon Daha Verilecek

Çok geçmeden bir ihale daha açıldı. 3 Ağustos 2022 günü düzenlenen ihaleye açık usulle yapılmasına rağmen sadece 2 firma teklif verdi. Ayrıca iki yıl önce tamamı 261 milyon liraya verilen iş in tamamlama ihalesinin yaklaşık maliyeti 576 milyon 944 bin 203 lira 2 kuruş olarak hesaplanması dikkat çekti.

Pekerler İnşaat, sadece iki firmanın teklif verdiği tamamlama ihalesine bu defa tek başına katıldı. İlk ihalede yüzde 24 indirim yaparak rakiplerini eleyen Pekerler İnşaat'ın son ihaledeki indirim oranı binde 1 düzeyinde kaldı. 29 Eylül 2022 günü sözleşme bedeli 576 milyon lira olarak kaydedildi.

Sözleşmeye göre Pekerler'e tamamlama işleri için 14 ay daha süre verildi. Tamamlama iş i 7 Ekim'de başlayıp 30 Aralık 2023'te bitirilecek.

Aldığı Kamu İhaleleri Dikkat Çekiyor

Pekerler İnşaat aldığı kamu ihaleleriyle dikkat çekiyor. Pekerler, Marmara Üniversitesi Recep Tayyip Erdoğan Külliyesi ve Antalya Şehir Hastanesi ihalelerini özel davetle aldı. Bunun yanında İzmir Karşıyaka, Manisa, Uşak, Tokat, Antalya, Fatsa devlet hastaneleri de Pekerler'in aldığı kamu ihalelerinden birkaçı.

YARIM EKONOMİST ÜLKEYİ BERBAT ETTİ

Saray hükümetleri 20 yıl içerisinde, kendinden önceki hükümetlerin 79 yılda harcadığı paranın 4 katını harcadı. Türkiye'yi en büyük ekonomi arasına sokmayı vadettiler ama kullandıkları bunca kaynağa rağmen ülkeyi ilk 20'den düşme sınırına getirdiler. Atalarımız 'Yarım doktor candan, yarım hoca dinden eder' demiş. Erdoğan'da tüm ülkeye şunu gösterdi ki, kibre düşmüş 'yarım ekonomist' de ülkeyi berbat eder.

Hükümet Büyük Kaynaklar Kullanıp Büyük Fırsatları Heba Etti

1980'den 2022'ye acıklı bir "Az gittik, uz gittik, dere tepe düz gittik, bir arpa boyu yol gidemedik" hikâyesi... 1980'de küresel gelirin binde 9'una sahiptik. 20 yıllık AK Parti hükümetlerinden sonra binde 8'ine. Çok büyük kaynaklar kullanıp, çok büyük fırsatları heba ettiler.



Türkiye İlk 20'den Düşme Sınırında

Erdoğan 2011'de çıktı; "Türkiye'yi en büyük 10 ekonomi arasına sokacağım" diyerek millete söz verdi. 2 trilyon dolarlık milli gelir, 25 bin dolarlık kişi başına gelir taahhüt etti. Bunları da 2023 hedefleri diyerek devletin Kalkınma Planlarına yazdırdı. Ama sözünü yine tutmadı.

Tablo: 2023 Vaatleri ve Son OVP'de 2023 İtirafı

	Erdoğan'ın 2023 Vaatleri	OVP 2023 Hedefleri (*)	IMF 2023 Tahminleri (**)
Milli Gelir (Milyar \$)	2,000	867	941
Kişi Başına Gelir (\$)	25,000	10,071	10,863
İhracat (Milyar \$)	500	265	...
İşsizlik (%)	5.0	10.4	10.5

2023 hedefleri AKP'nin 2011 seçim beyanname sinde taahhüt edildi.

2014-18 dönemini kapsayan 10. Kalkınma Planında ise resmi hedef haline getirildi.

(*): Orta Vadeli Program 2023-25 hedefleri

(**): IMF World Economic Outlook, Ekim 2022 Veri Tabanı

Türkiye 1990'da 19. sıradan dünyanın en büyük 20 ekonomisi arasına girmiş, 1999'da da G-20 ligine davet edilmişti. Ama Erdoğan artık giderken ekonomiyi 1990'ın bile gerisine götürdü. IMF'nin Ekim 2022 tahminlerine göre, Türkiye ilk 20'den düşme sınırına geldi.

Tablo: Türkiye Ekonomisinin Dünya'daki Sıralaması (Milyar Dolar)

Sıra	Ülke	1990	Country	2023
1	United States	5,963	1 United States	26,185
2	Japan	3,197	2 China	21,643
3	Germany	1,599	3 Japan	4,366
4	France	1,272	4 Germany	4,120
5	United Kingdom	1,195	5 India	3,821
6	Italy	1,171	6 United Kingdom	3,479
7	Canada	596	7 France	2,807
8	Islamic Republic of Iran	581	8 Canada	2,327
9	Spain	536	9 Russia	2,136
10	Brazil	455	10 Brazil	2,059
11	China	397	11 Islamic Republic of Iran	2,044
12	India	327	12 Italy	1,991
13	Australia	324	13 Korea	1,792
14	Netherlands	321	14 Australia	1,788
15	Mexico	290	15 Mexico	1,476
16	Korea	283	16 Spain	1,421
17	Switzerland	266	17 Indonesia	1,389
18	Sweden	260	18 Netherlands	1,020
19	Türkiye	208	19 Saudi Arabia	996
20	Belgium	200	20 Türkiye	942

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Ekim 2022 Veri Tabanı

Kendinden Önceki Tüm Hükümetlerin Harcadığı Paranın 4 Katını Harcadı

Atadan, deden kalan mirası 63 milyar dolara satacaksın. İçerden dışardan 130 milyar dolar borç alacaksın. Milletten 2 trilyon 494 milyar dolar vergi toplayacaksın. Önceki hükümetlerin 79 yılda harcadığının 4 katını, 20 yılda harcayacaksın. Ve ülkeyi ilk 20'den düşme sınırına getireceksin.

Yarım Doktor Candan, Yarım Hoca Dinden Eder... Yarım Ekonomist De...

Atalarımız ne güzel demiş: "Yarım doktor candan eder, Yarım hoca dinden eder." Erdoğan'da tüm ülkeye şunu gösterdi ki, kibre düşmüş "Yarım ekonomist" de ülkeyi berbat eder.

Ülkemizi Hibrid Demokrasi, Vasat Teknoloji, Vasat Gelir Tuzağından Biz Çıkaracağız

Ama artık bu vasatlıktan kurtulmaya çok az kaldı. CHP, "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" ve "Yeşil dönüşümü" referans alan dört ayaklı stratejisiyle Türkiye'yi içine düşürüldüğü "hibrid demokrasi", "vasat teknoloji, "vasat gelir" tuzaklarından çekip çıkaracak. Türkiye yeniden yapılanan arz zincirlerini, küresel ekonomideki yeni fırsatları en iyi şekilde kullanarak, hak ettiği sıçramayı yapacak. Biz kazanacağız, Türkiye kazanacak. Biz kazanacağız, 85 milyon kazanacak. Katılın bize!

HEM KÂR ETMİŞ HEM MENFAAT SAĞLAMISIZ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Kâr amaçlı kurulmadı, fiyatları düşürün" dediği Tarım Kredi Pazarlama ve Marketçilik A.Ş.'nin, 2022'nin ilk yarısında 16 milyon 611 bin 476 TL kâr ettiği ortaya çıktı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, "Pahalılığa karşı piyasayı balanse etme" görevi verdiği Tarım Kredi Pazarlama ve Marketçilik Anonim Şirketi, Ocak-Haziran 2022 döneminde rekor kâr elde etti. 2021 yılında 249 milyon TL zararı bulunan şirket, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Kâr amacı güdülmüyor" açıklamasına karşın altı ay içinde kara geçti. Tarım Kredi Market'in, yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere altı ayda 1 milyon 276 bin 494 TL'lik menfaat sağladığı öğrenildi.

Tarım Kredi Kooperatif Market'in Ocak-Haziran 2022 dönemi mali verilerine yönelik bağımsız denetim firmasının gerçekleştirdiği denetimin sonuçları belli oldu. Denetimler, yurttaşın mutfak ihtiyacını ucuzlaştırmaya amacıyla çalıştırıldığı belirtilen marketlerin rekor kâr elde ettiğini ortaya koydu.

1,2 Milyon TL'lik Menfaat

TK Kooperatif Market'in personel sayısı, Haziran 2022 itibarıyla 6 bin 1'e ulaştı. Şirketin yönetim kurulunun beş kişiden oluştuğu, üst yöneticiler ile birlikte toplam yönetici sayısının ise sekiz olduğu bildirildi. Kooperatife bağlı TK Pazarlama ve Marketçilik Anonim Şirketi, 1 Ocak 2022 ile 30 Haziran 2022 tarihleri arasında yönetim organı üyeleri ile üst düzey yöneticilere toplam 1 milyon 276 bin 494 TL'lik menfaat sağladı. Yöneticilere sağlanan toplam mali menfaatin huzur hakkı, ücret, prim, ikramiye ve kar payı gibi ödemeleri kapsadığı kaydedildi.

Net Kâr 16,6 Milyon TL

Şirketin, 2022'nin ilk yarısında elde ettiği net satış cirosu kayıtlara, 3 milyar 733 milyon 623 bin TL olarak geçti. Türkiye'deki toplam mağaza sayısı ise bin 107'ye çıkarıldı. Altı aylık hasılatı 3,7 milyar TL olan marketlerin satış maliyetlerinin toplamının ise 3 milyar TL olduğu belirtildi. Şirketin, net dönem karı ise 16 milyon 611 bin 476 TL olarak hesaplandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatıyla mağaza sayısını artıran kooperatifin kira gideri fırladı. 2021 yılının ilk yarısında kiralama işlemleri için 28,4 milyon TL ödeme yapan kooperatif, 2022'nin ilk yarısında ise 86,6 milyon TL'lik kira ödemesine imza attı.

Toplam 611 Milyon TL Banka Kredisine Harcandı

TK Pazarlama ve Marketçilik'in kısa vadeli finansal borçları, ticari yükümlülükleri ve giderleri de denetim raporunda kalem kalem sıralandı:

Personel giderleri	231,7 milyon TL	Elektrik, su ve doğalgaz giderleri	55,1 milyon TL
Banka kredileri	611,4 milyon TL	Malzeme giderleri	19,9 milyon TL
Kredi kartı alacakları	337,7 milyon TL	Ulaşım giderleri	10,9 milyon TL

ÖĞRENCİ KAÇIYOR

MEB'in verilerine göre 2021'de genel liselerde 11'inci sınıfta okuyan 1,2 milyon öğrencinin 285 bini 12'nci sınıfa kayıt yaptırmadı. Sınav odaklı sistem nedeniyle öğrenciler açıköğretim liselerine yönlendiriliyor.

Sınav odaklı sistemin eğitim sistemine verdiği zararlar ortaya çıkıyor. 4+4+4 sistemine geçildikten sonra açıköğretime kaçış verilere de yansıyor. Özellikle dershanelerin kapanmasıyla birlikte de etüt merkezlerine yönelen gençler de 12'nci sınıfta açıköğretim liselerini tercih ediyor.

MEB'in verilerine göre 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Anadolu ve fen liselerini de içinde barındıran genel ortaöğretimde 11'inci sınıfta 1 milyon 243 bin öğrenci eğitim görüyordu. 2021-2022 eğitim-öğretim yılında bu sayı 12'nci sınıfta 985 bine düştü. Aynı dönemde genel ortaöğretimde açıktan okuyan öğrenci sayısı ise 125 bin arttı. Son dönemlerde sınıfta kalma fiilen ortadan kalktığı için 258 bin öğrencinin büyük ihtimalle açıköğretime geçtiği düşünülüyor. Bununla beraber bazı liselerdeki boş kontenjanlar da düşündürücü. O liselerden bazıları ve boş kontenjanları şöyle:

Çankaya Gazi Anadolu Lisesi: 10'uncu sınıf 16, 12'nci sınıf 30

Çankaya 75.Yıl Anadolu Lisesi: 9'uncu sınıf 2, 12'nci sınıf 29

Çankırı Lisesi: 9, 10 ve 11'inci sınıf 0, 12'nci sınıf 28

Batman Atatürk Anadolu Lisesi: 9 ve 10'uncu sınıf 0, 12'nci sınıf 31

Bağcılar Münir Tınaztepe Anadolu Lisesi: 9'uncu sınıf 2, 12'nci sınıf 15

Beşiktaş Atatürk Anadolu Lisesi: 9'uncu sınıf 0, 12'nci sınıf 22

Durum sadece bundan da ibaret değil. 4+4+4 eğitim modelinin uygulanmasından önce 2011-2012'de 1 milyon 548 bin olan toplam açıköğretim öğrenci sayısı, 2021-2022 eğitim öğretim yılında 1 milyon 738 bin oldu. Artış oranı yüzde 12,2 olarak gerçekleşti. Açıköğretim ortaokulu öğrenci sayısı 607 bin 890'dan 171 bin 943'e geriledi. Genel ortaöğretimdeki açıköğretim öğrenci sayısında ise ciddi bir artış yaşandı. Genel ortaöğretimdeki açıköğretim öğrenci sayısı 2011-2012'de 680 bin 139'dan 1 milyon 379 bine yükseldi. Artış oranı yüzde 102,8 oldu. 2012'de 1 milyon 548 bin içinde genel ortaöğretimde açıktan okuyan sayısı 680 bin iken 2022'de bu sayı 1 milyon 738 bin kişi içinde 1 milyon 379 bin oldu.

SEBEP DERSHANELER

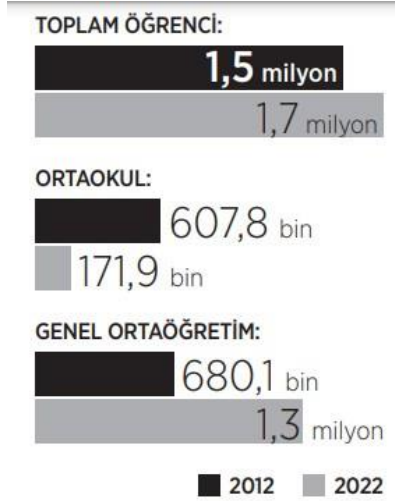
Eğitim Uzmanı Ali Taştan bu verilere ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı: "Açıköğretim öğrenci sayısının artmasının temel nedeni öğrencilerin sınava hazırlık amacıyla liselerin 11 ve 12'nci sınıflarında kurslara gitmek amacıyla örgün eğitimden ayrılmasıdır. Sınavla öğrenci alan liselerin bile 11 ve 12'nci sınıflarında ciddi azalmalar meydana gelmiştir. AKP'nin eğitim politikaları sonucunda öğrenciler örgün eğitimden koparılmıştır. Dershanelerin kapatılması ile bazı kurumlar temel liselere dönüşmüş, sonrasında bu liseler de sadece tabela değiştirerek ortaöğretim kurumu olmuştur. Dershanelerin bir kısmı da tabela değiştirerek sınava yönelik hazırlık kursuna dönüşmüştür. Liselerin 11 ve 12'nci sınıftaki öğrenciler bu bahsi geçen kurslara gidebilmek için örgün

eğitimden ayrılmaktadır. MEB bu hususta tedbir almadığı takdirde birkaç yıl içerisinde liselerin 11 ve 12'nci sınıfında öğrenci bulmak zorlaşacaktır. Ayrıca MEB liselerdeki eğitim öğretim süresini yeniden üç yıla indirmelidir."

"4+4+4 eğitim modeli ile tüm eğitim kademelerinde eğitimden kopuşlar artmıştır. İlk ve ortaokul düzeyinde okullaşma oranları azalırken, ortaöğretim seviyesinde de açıköğretime geçişler artmıştır" diyen Taştan şöyle devam etti: "4+4+4 eğitim modeli çocuklarımızı okuldan ve örgün eğitimden koparmıştır. Açıköğretime geçen çocuklarımızın yanı sıra okullaşamayan öğrenci sayısında da önemli ölçüde artış gerçekleşmiştir."

Açıköğretime kaçış

Açıköğretimde son on yıldaki değişim şöyle oldu:



Açıköğretimde son on yıldaki değişim şöyle oldu:



'FAALİYET' YETERSİZ

TBMM 27'nci Dönem 5'inci Yasama Yılı Faaliyet Raporu'na göre, 73 bin 779 yazılı soru önergesinin sadece 9 bini yasal süresi içinde yanıtlandı.

TBMM Başkanlığı'nın yayımladığı faaliyet raporu, yasama işlevini büyük ölçüde Cumhurbaşkanlığı'na devreden milletvekillerinin denetim yollarının da bir bir tıkandığını ortaya koydu. Rapora göre, milletvekillerinin elinde kalan en önemli denetim mekanizması olan yazılı soru önergeleri, yasal zorunluluğa rağmen Bakanlar tarafından büyük oranda yanıtız bırakılıyor.

TBMM Faaliyet Raporu'na göre, 27'nci dönemin beş yasama yılında 73 bin 779 yazılı soru önergesi verildi. Raporda, bu önergelerin sadece 9 bin 847'nin 15 günlük yasal süre içerisinde yanıtlandığı vurgulandı. Bin 319 önerge, içerisinde yer alan ifadeler nedeniyle uygun bulunmayarak iade edilirken işleme alınan toplam 71 bin

248 önergeden 35 bin 723'ü yasal süre sona erdikten sonra yanıtlandı. Bakanlar ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, 21 bin 939 yazılı soru önergesini cevapsız bıraktı ve önergeler iade edildi. 427 önergenin incelemeleri ise devam ediyor.

Yaralayıcı Söz Nedeniyle İade

Faaliyet Raporu'nda, iade edilen bin 319 önerge hakkında da değerlendirmelerde bulunuldu. Raporla, önergelerdeki soruların, "Başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular" arasında yer aldığı ya da önergelerin sadece "istişare sağlamaktan ibaret" olduğu için iade edildiği bildirildi. Kaba ve yaralayıcı sözlerin kullanılması da önergelerin iadesine gerekçe olarak gösterildi.

Raporla, TBMM Başkanı Mustafa Şentop'a sadece beşinci yasama yılında yöneltilen yazılı soru önergeleri hakkında da bilgi verildi. Buna göre, son yasama yılında TBMM Başkanı Şentop'un yanıtlaması istemiyle 80 yazılı soru önergesi kaleme alındı. İşleme alınan 74 önergeden 69'unu yasal süre içerisinde yanıtlandı.

TBMM Faaliyet Raporu'na göre, son yasama yılında bin 697 de Meclis Araştırma Önergesi sunuldu. Bu önergelerden ikisi, mükerrer olduğu gerekçesiyle işleme konulmadı. 21 araştırma önergesi ise Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iade edildi. Üç önergenin inceleme işlemlerinin sürdüğü TBMM'de işleme alınan bin 671 araştırma önergesinden sadece 23'ü kabul edildi ve araştırma komisyonları kuruldu. Geri kalan araştırma önergeleri ise gündeme alınmayı bekliyor.

20 YILDIR İKTİDAR SEÇİME 7 AY KALA ALEVİLERİ HATIRLADI

Alevi yurttaşlarımızla ilgili açıklanan başkanlık oluşumu, yıllar önce ortaya atılan ve sonrasında rafa kaldırılan 'Alevi Açılımı' siyasetinin, parasal göz boyamalarla süslenmiş içi boş ve Alevi yurttaşlarımıza saygısızlık derecesinde inkârcı bir projedir!

2008'de ilan ettikleri Alevi Açılımını bir yıl sonra talep edilen hakların hiçbirisini kabul etmeksizin rafa kaldıran CB Erdoğan, şimdi **Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde** Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı kurulacağını, tüm cem evlerinin buraya bağlanacağını, cem evlerinin elektrik, su, doğalgaz, onarım, tadilat vb. giderlerinin bu başkanlık bütçesinden karşılanacağını, dileyen Alevi Dedelerine de memur kadrosu verilir maaş bağlanacağını vaat etti.

✓ İktidarın 15 yıl sonra yeniden Alevi Açılımını gündemine alarak vaatlerde bulunması, acizlik ve yetersizlik göstergesidir.

✓ Alevi-Bektaşî Dernekleri ve Vakıfları yayınladıkları ortak bildiriyle, iktidarın 'Devlet gücü ve bütçe kaynaklarıyla kendi Alevi toplumunu yaratmayı' amaçladığını dile getirdiler.

Öncelikle Başkanlığın Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde kurulması, CB Erdoğan'ın Aleviliği bir inanç olarak görmediğini, 'turistik ve kültürel' bir topluluk olarak gördüğünü gösteriyor. Maaşlı Diyanet İmamlarının yanına şimdi de devletten maaş alan memur kadrosunda Alevi Dedeleri eklemek isteniyor.

✓ AİHM kararlarına giren **cem evlerinin ibadethane olduğuna yönelik talepler** yok sayılıyor.

İktidarın tamamıyla seçim yatırımı amaçlı ve Alevilere şirin görünerek oylarını alma hesabına dayalı bu basit ve ilkel organizasyonla Alevileri bölme, ayrıştırma, asimile etme yaklaşımı ne siyaseten ne etik olarak ne de ahlaki olarak kabul edilemez bir yaklaşımdır. Alevi yurttaşları, din ve kanaat önderlerini devletten maaş almaya tamah edenler olarak görmek bile Cumhurbaşkanı Erdoğan ve iktidarının farklı inançlara yönelik zihniyetini, sakat bakış açısını yansıtmaktadır.

✓ 20 yıldır hiçbir haklı taleplerine kulak verilmeyen Alevilerin, **seçime 7 ay kala hatırlanması**, iktidarın siyasi hesaplarla hareket ettiğinin kanıtıdır.

Alevi-Bektaşî Birliklerinin ortak açıklamasında hiçbir inancın devlet kaynaklarıyla finanse edilmemesi tüm inançlara eşit mesafede olunması talebi yer almaktadır ve haklı bir taleptir. Alevi yurttaşlarımız bu oyuna gelmeyecektir. **Bütçe kaynakları ve kamu parasıyla onları aldatmaya, yanına çekmeye dönük planlarını boşa çıkartacaktır!**

ESKİYE RAĞBET OLSA BİT PAZARINA NUR YAĞAR!

İktidarın yeni bir söz söyleyecek takatinin kalmadığı, eski defterleri karıştırarak yeni gündemler oluşturma gayretine giriştiği görülüyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2023 seçim mottosunun 'Türkiye'nin Yüzyılı' olacağını ilan etti. AK Parti iktidarı yeni bir slogan bulmakta dahi zorlanıyor!

20 yıldır uyguladıkları politikalarla ekonomiden, dış politikaya, yurttaşların refahından, eğitim-sağlık-hukuk sistemine varana kadar her alanda tahribata yol açan Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AK Parti iktidarı; Türkiye'yi 50-60 yılın da gerisine götürdü.

✓ 2023'te dünyanın ilk ekonomisi arasına girmeyi vaat ederken, şimdi G20 sıralamasından düşmüş bir ülke yarattılar.

✓ Yüksek enflasyon ve hayat pahalılığının önüne geçemediler.

✓ Gençlerin umutlarını tüketirken, üniversitelerdeki eğitim seviyesini lise düzeyine düşürdüler.

✓ Şehir Hastaneleri ile sağlık sistemini çöktürdüler.

✓ Türk lirasını deşersizleştirdiler.

✓ Baskı, korku ve yasaklarla ülkenin soluğunu kestiler.

✓ Anayasada 'Basın hüdüür sansür edilemez' hükmüne rağmen basın ve internet yasalarında 15 yılda 18 kez değişiklik yaparak, sansürü-baskıyı yaygınlaştırdılar.

✓ Yolsuzlukların artmasına, yoksulluğun gizlenemez hale gelmesine, kadın cinayetlerine-çocuk tacizlerine seyirci kaldılar.

✓ İşsiz-mutsuz insanların arttığı bir Türkiye yarattılar.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi 2023 vaatlerinin de içi boş çıkan İktidar, şimdi kendilerinin de inanmadığı Türkiye'nin Yüzyılı sloganına sarılıyor.

Kaldı ki bu söylem Sovyetler Birliği'nin ve Yugoslavya'nın dağılmasından sonra ortaya çıkan yeni Türk Cumhuriyetleri ardından yıllar önce dile getirildi. 21'inci yüzyılın 'Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar Türk Asrı' olacağı daha önceki siyasi liderler, Cumhurbaşkanı tarafından söylendi. Söylendiği halde 21'inci yüzyıl Türklerin yüzyılı olamadı. Bağımsızlığını elde eden hemen hiçbir yeni ülkede demokrasi yeşeremedi. Hepsi Sovyet döneminden iktidarı eline alan tek adamların baskıcı-kapalı-otoriter yönetimleriyle yönetildi, yönetilmeye de devam ediyor.

Yıllardır kangrene dönüşen sorunları çözmek yerine toplumu gerilime sürükleyen ve ayrıştıran, mağduriyetlerden nemalanan, ekonomiyi çökerten, dış politikayı itibarsızlaştıran iktidarın temel sorunu; **demokratik, özgürlükçü zihniyetten bihaber olması, hazzetmemesidir. Ülkeyi yönetme becerisini kaybetmesidir!**

'SANSÜR' YASASINA SERT ELEŞTİRİLER GELDİ, MECLİS'E ÇAĞRI YAPILDI

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, bazı maddeleri Meclis Genel Kurulu'nda kabul edilen 'sansür' yasasına ilişkin sert eleştirilerde bulundu. İfade özgürlüğüne 'engel' teşkil ettiği yolundaki eleştirileri Türkiye raporuna ekleyen Avrupa Konseyi, TBMM'ye Meclisi'ne yasayı onaylamaması çağrısında bulundu.

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) Denetim Komitesi tarafından hazırlanan Türkiye raporunda, bazı maddeleri Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) kabul edilen ve kamuoyunda 'sansür yasası' olarak adlandırılan Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne sert eleştiriler yöneltildi.

İngiliz milletvekili John Howell ve Letonya milletvekili Boriss Cilevics tarafından ortak kaleme alınan rapor ve buna bağlı tavsiye karar tasarısı, İzleme Komitesi'nde pazartesi günü tartışılarak kabul edildi.

Rapor ve buna bağlı karar tasarısı nihai olarak çarşamba günü Genel Kurul oturumunda tartışılarak oylanacak.

Venedik Komisyonu'nun önceki gün yayımladığı görüş metninde yer alan, 'dezenformasyon yasasının' Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından güvence altına alınan ifade özgürlüğüne 'engel' teşkil ettiği yolundaki şikayetler rapora eklendi.

Dezenformasyon yasasının özellikle seçim öncesi getireceği sonuçlardan rahatsızlık duyduğunu belirten AKPM, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yasayı onaylamaması çağrısında bulundu.

'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Demokratik Kurumları Ciddi Bir Şekilde Zayıflatıyor'

AKPM taslak rapordan, Türkiye'de 2017 yılında kabul edilen cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin "demokratik kurumları ciddi bir şekilde zayıflattığı ve kuvvetler ayrılığı sistemini işlevsiz ve yetersiz hale getirdiği" uyarısında bulunuldu.

Raporun sonuç bölümünde AKPM'den Türkiye için denetim süreci çerçevesinde bu ülkedeki demokrasi, hukuk devleti ve insan haklarıyla ilgili gelişmeleri yakından izlemesi tavsiye edildi.

Denetim Süreci Nedir, Kime Uygulanır?

Denetim süreci genelde Avrupa Konseyi'ne yeni üye olan ve insan hakları alanında sıkıntılar yaşayan ülkeler için yürürlükte.

1996'da bu sürece dahil edilen Türkiye, yapılan yapısal değişiklikler ve düzenlemeler sonrası 2004'te süreçten çıkarılarak "denetim sonrası izleme sürecine" dahil edilmişti. Türkiye, demokrasi ve insan hakları alanındaki ciddi sorunlar yüzünden 2017 yılında yeniden AKPM'nin "denetim sürecine" alınmıştı.

ÇOCUK EVLİLİĞİ TEHLİKELİ BOYUTLARA ULAŞTI!

Kız çocukları şiddet, istismar ile mücadele ediyor. BM verilerine göre dünyada her yıl 12 milyon kız çocuğu evlendirilirken TÜİK'in verilerine göre 2002-2021 yılları arası evlendirilen kız çocuğu sayısı 731 bini aştı.

Dünyanın pek çok yerinde milyonlarca kız çocuğu kötü yaşam koşulları, şiddet ve istismarla mücadele ediyor. 2012'de Birleşmiş Milletler'in kız çocuklarının maruz kaldığı eşitsizlik konusundaki farkındalığın artırılması amacıyla ilan ettiği Dünya Kız Çocukları Günü'nde bir kez daha zorlu yaşam koşulları gözler önüne serildi.

BM tarafından yapılan açıklamada 2012'den bu yana 25 milyon kız çocuğunun evlenmesinin engellendiği bildirildi. Önümüzdeki 10 yıl içinde yaklaşık 10 milyon kız çocuğunun evlilik riski altında olduğu ifade edilen açıklamada, 140 milyon kız çocuğunun kayıp olduğu vurgulandı. Açıklamada 15-19 yaşındaki 4 kız çocuğundan 1'inin eğitimde veya iş hayatında olmadığı dile getirildi.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) verilerine göre ise dünya genelinde 32 milyonu ilkokul çağında, 30 milyonu ortaokul çağında ve 67 milyonu lise çağında olmak üzere 129 milyon kız çocuğu okula gidemiyor. Dünyada her yıl 12 milyon kız çocuğu evlendirilirken Türkiye'de ise Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre 2002-2021 yılları arası 16-17 yaş grubunda toplam 731 bin 16 kız çocuğu evlendirildi.

Cinsel İstismardan 29 Bin 822 Dosya

Adli Sicil İstatistikleri ise cinsel istismarın gün geçtikçe arttığını ortaya koydu. Ülkede çocuğa cinsel istismar suçundan geçen sene 16 bin 161 mahkûmiyet kararı alındı. 2021 yılında 20 bin 459 yeni dosyanın açıldığı ceza mahkemelerinden, 2020 yılından devredenlerin de aralarında olduğu toplam 29 bin 822 dosya karar bağlandı.



Eylülde En Az 100 Çocuk Öldü

FİSA Çocuk Hakları Merkezi tarafından medyadan derlenen verilere göre geçen ay ülkede en az 100 çocuk önlenebilir sebeplerle yaşamını yitirdi. Yaşamını yitiren çocuklardan 35'i kız, 64'ü erkek çocuğu olup 11'inin kimliği bilinmiyor. Ayrıca eylül ayında üç çocuğun yaşam hakkı ihlali ile ilgili 3 dava görüldü.

STRATEJİ YOKSUNU DIŞ POLİTİKAMIZ EKSENİNDE BÖLGEMİZ!

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN RUSYA'YA DÖNÜK '8'İNCİ YAPTIRIM KARARLARI PAKETİ', TÜRKİYE'Yİ DE DOĞRUDAN ETKİLEYECEK!

Avrupa Birliği'nin Rusya'nın Doğu Ukrayna'daki dört bölgeyi (Donetsk, Luhansk, Herson ve Zaporijya) ilhakı sonrasında kabul ettiği '8'inci Yaptırım Kararları Paketi', daha ağır yasaklar, engeller ve kısıtlamalar içeriyor. Bu son yaptırımlar Türkiye'yi de doğrudan etkileyecek!

Avrupa Birliği (AB) Komisyonu geçen hafta olağanüstü toplanarak Rusya'ya karşı daha ağır yasaklar, kısıtlamalar ve yaptırımlar içeren 8'inci Yaptırım Kararları Paketi'ni kabul etti.

AB'nin kapsamını oldukça genişlettiği bu son yaptırımlar Rusya'nın petrol, metalurji, savunma sanayii, bilişim, teknolojiyen tekstile varana kadar pek çok sektörde ihracat ve ithalatına yasaklar, kısıtlamalar ve **üçüncü ülkelerle ticarete engeller getiriyor.**

Savaşın başlangıcından bu yana izlenen tarafsızlık politikası ve ABD-AB yaptırımlarına katılmama kararı çerçevesinde Türkiye, Ukrayna ve Rusya ile ikili ticaretini sürdürdü. Ancak bu kez kabul edilen AB yaptırımları, Türkiye'nin Rusya ile pek çok alandaki ikili ekonomik ilişkilerini, ticaretini, ihracat ve ithalatını olumsuz etkileme potansiyeline sahip.

AB Komisyonu son yaptırım paketinin hemen ardından komisyonun Finansal Hizmetler, Finansal İstikrar ve Sermaye Piyasalarından sorumlu üyesi Mairead McGuinness'in Ankara'ya gönderilmesi, ekonomi yönetimi, bankalar, özel sektör ve Merkez Bankası ile görüşerek doğrudan uyarılarda bulunması, önümüzdeki süreçte Türkiye'ye karşı yeni yaptırımlar uygulanabileceği izlenimini veriyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 6 Ağustos'ta Soçi'de bir araya geldiği Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile ekonomik ilişkilerin geliştirilip, güçlendirilmesi konusunda vardığı anlaşma sonrası iki ülkenin Ticaret Bakanları arasında Ticaretin Güçlendirilmesi Mutabakat Zaptı imzalanmıştı.

Ayrıca Rus ve Türk Bankalarının iş birliğinin artırılarak daha ileri düzeye taşınması yönünde varılan anlaşmayla kamu bankaları Ziraat, Halkbank, Vakıfbank ile İş Bankası ve Denizbank Rusya'nın MİR ödeme sistemine geçerek Rus vatandaşlarının MİR Kart işlemlerini kabul etmeye başlamıştı.

ABD Hazinesinin Rusya'nın MİR ödeme sistemiyle ilgili yaptırım uyarıları ardından önce iki özel banka ardından da bu sisteme dahil olan üç kamu bankası, MİR uygulamasını askıya aldıklarını açıklarken, AB'nin de Türkiye'ye Rusya yaptırımları konusunda uyarılarını doğrudan yetkili komiserini göndererek bildirmesi ekonomik baskıların artacağı kanısını güçlendiriyor.

AB'nin son yaptırım paketi Rusya'nın petrol ihracatına 'tavan fiyat' getirilmesinin yanı sıra, ithalat ve ihracatta ağır kısıtlamaları, çok sayıda ürünün ihracatının ve ithalinin yasaklanmasını, üçüncü ülkeler üzerinden yaptırımların delinmesinin engellenmesini ve buna olanak sağlayan ülkelerle şirket ve bankaların yaptırım kapsamına alınıp cezalandırılmasını öngörüyor.

✓ AB, yaptırımların kapsamını genişleterek **Rusya ekonomisine asgari 7 milyar euroluk bir kayıp yaşatmayı hedefliyor.**

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) yeni kurulan şirketlere ilişkin istatistik verilerinde son altı ayda Türkiye'de kurulan Rus sermayeli ya da Rus ortaklı şirket sayısındaki artış ilk sıraya yükseldi. **Bu gelişme Rusya'nın yaptırımlara karşı ekonomik faaliyetlerini Türkiye'ye taşımaya yöneldiğini doğruluyor.**

✓ Mart ayından bu yana son altı ayda Türkiye'de kurulan Rus şirketi sayısı 720'ye ulaştı.

✓ Rusya'dan Türkiye'ye yapılan yatırımlarda petrokimya, demir-çelik, lojistik, otomotiv ve yan sanayi ile tekstil sektörleri ön sırada.

✓ Samsun-Novorossisk arasındaki Ro-Ro seferlerinin ve karayolu taşımacılığında Rus ve Türk TIR taşımacılığının hızla artması AB ve ABD'nin uyarı dozunu artırmalarına, bu yolla yaptırımların delindiği iddialarını daha sık dile getirmelerine neden oluyor.

Avrupa medyasında yer alan haberlerde Prag'daki Avrupa Siyasi Topluluğu (AST) zirvesinde, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Fransa Cumhurbaşkanı Macron ile görüşmesinde, Macron'un Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yaptırım uyarısında bulunduğu dile getirildi. Bu haber, iktidar sözcüleri tarafından yalanlanmadı.

✓ **Türkiye'nin yaptırımlara uymayı kabul etmesi**, Rusya ile ekonomik-ticari ilişkilerini düşürmesi ise ülkemizin ağır kayıplar yaşamasına, ihracatımızın gerilemesine, enerji ithalatında darboğaza girilmesine neden olacak.

✓ **Türkiye'nin AB ve ABD'nin taleplerini reddetmesi** durumunda en önemli ihracat ve ticaret pazarımız konumundaki AB pazarlarında ağır kayıplar yaşanması, Türk şirketlerinin, bankalarının, ihracatçıların ciddi sorunlar ve sıkıntılarla karşılaşması söz konusu olabilecek.

İktidarın her iki olasılığa karşı akılcı, dengeli bir diplomasi yürütmesi, Türkiye'nin çıkarlarını ön planda tutarak Rusya, ABD, AB ile diyalog süreçlerini sürdürmesi kanımca en doğru yaklaşım olacaktır.

BULGARİSTAN VE BOSNA-HERSEK SEÇİM SONUÇLARI, TÜRKİYE'NİN BALKANLARDAKİ POLİTİKASINDA ETKİLİ OLACAK!

Bulgaristan ve Bosna-Hersek'te yapılan seçimlerde büyük sürprizler yaşandı. Bulgaristan'da seçimlere katılım yüzde 37'de kalırken, Bosna-Hersek'te seçimi sosyal demokratlar kazandı. Bulgaristan'da ortaya çıkan parlamento tablosu, beşinci erken seçimi gündeme getirebilir!

Bulgaristan'da 2 Ekim'de yapılan erken parlamento seçiminin ardından 240 üyeli parlamentoya yüzde 4 barajı aşan 7 siyasi parti girme hakkı elde etti. Parlamentoda oyların yüzde 25,37'sini alan eski Başbakan Boyko Borisov'un liderliğindeki Avrupalı Gelişimi İçin Yurttaşlar (GERB) Partisi, birinci sırada yer aldı. Hakkında çok ağır yolsuzluk iddialarının gündeme gelmesiyle açılan soruşturmalar ve mahkemelerde halen devam eden davalar yanında düşünce ve ifade özgürlüğüne getirmek istediği kısıtlamalar, medyaya yönelik ağır baskılar sonrasında başlayan kitlesel protestolarla **Başbakanlıktan istifa etmek zorunda kalan Borisov'un iki yıl sonra tekrar seçimden birinci parti çıkması dikkat çekici!** Yine yolsuzluklarla suçlanan eski Başbakan Kiril Petkov'un eş başkanlığını yaptığı Değişime Devam (PP) Partisi yüzde 20,21 oyla ikinci sırada yer aldı.

Seçimlerde en büyük sıçramayı ve sürprizi Türklerin partisi Hak ve Özgürlük Hareketi (HÖH) ile Rusya ve Putin yanlısı partiler yaptı. Üyelerinin çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu HÖH, oyların yüzde 13,66'sını alarak parlamentoya üçüncü sırada girdi. HÖH'ün Boyko Borisov'un kurması beklenen koalisyonunda hükümet ortağı olarak yer alması bekleniyor. Borisov ve HÖH'ün sandalye sayısı iktidarı elde etmeye yetmiyor. Bu yüzden Borisov'un Putin yanlısı Yeniden Doğuş Partisi ile koalisyon pazarlığına girmesi bekleniyor.

Özellikle Rusya-Ukrayna savaşıyla AB yaptırımları sonrası Macaristan başta olmak üzere doğu Avrupa ülkelerinde baş gösteren ağır ekonomik sorunlar, güvenlik endişeleri, yüksek oranlı zamlar, AB yaptırımlarının yol açtığı gerilim ve belirsizlikler halkın tepkisini büyütürken, iktidarları da zorluyor. Bulgaristan'da Rusya yanlısı partilerin yükselişi, Türk kökenlilerin siyasi olarak güçlenmesi ve halkın istikrar-güvenlik endişelerinin yolsuzluk iddialarını geri plana ittiğini siyaseten daha deneyimli olan eski Başbakan Borisov'u öne çıkarttığını öngörmek olanaklı. Bunun yanında siyasi istikrarsızlığın süre gelmesiyle iki yılda dört kez sandık başına giden seçmenin sandıktan soğuduğu, oy kullanmaya gitmediği, seçime katılımın yüzde 37'de kalmasıyla somutlaşıyor.

Uzun süre doğu bloku üyesi olan tek partili baskı sistemi altında yaşayan halkın, artan yolsuzluklar, ağır ekonomik koşullar, siyasi istikrarsızlık vb. nedenlerle giderek mevcut demokratik sistemlere inancının azaldığını gösteren bu tablo demokrasiler adına endişe verici.

✓ Avrupa'da İsveç, İtalya gibi demokrasilerde aşırı sağ ve faşist partilerin yükselişi,

✓ Macaristan, Polonya gibi ülkelerde benzer iktidarların iş başında olması,

✓ Bulgaristan seçimlerinde ise yolsuzluğa bulaşmış siyasetçilerin ve Rusya yanlısı partilerin tercih edilmesi, seçmen tavrı açısından üzerinde durulması ve irdelenmesi gereken bir tablo.

Türkiye'nin yakını ilişkide olduğu diğer Balkan ülkesi Bosna-Hersek'te ülkeyi oluşturan iki ayrı özerk devletin yönetimleri ve parlamentoları için seçim yapıldı. Dayton anlaşması çerçevesinde hem ülkeyi yöneten Sırp, Boşnak ve Hırvat üç üyeden oluşan Başkanlık Konseyi için hem de Sırp Cumhuriyeti'nin liderliği için yapılan seçimlerde, parlamentodaki, etnik ve dini kotalara göre ayrılmış milletvekillikleri için oy kullanıldı. Seçim

sonucuna göre Bosna-Hersek'in efsane kurucu lideri Aliya İzzetbegoviç'in oğlu Bekir İzzetbegoviç, üç üyeli Başkanlık Konseyi'ne yeniden seçilemedi. Begoviç'in yerine 11 partili ittifakın adayı sosyal demokrat siyasetçi **Denis Beçiroviç** seçimi kazandı. Böylece 2010'dan bu yana ilk kez Bosna'da başkanlık konseyine Boşnakların temsilcisi olarak Müslüman olmayan bir isim seçildi. İktidarın yakın ilişkide olduğu ve seçimi kazanması için destek verdiği Bekir Begoviç'in Başkanlık Konseyine seçilememesi, Bosna-Hersek'teki muhalefet ittifakının seçim başarısı olarak görülebilir. Üçlü başkanlık konseyinde Hırvatları temsil edecek isim olarak yine sosyal demokrat aday Zeljko Komsıç seçimi kazandı. Başkanlık konseyinde Sırp etnik toplumunun temsilciliğine Zeljka Cvijanović seçildi.

✓ Bosna-Hersek'teki seçim sonuçları Dayton anlaşmasıyla oluşturulan yönetim sistemi ve etnik temsil süreçleriyle birlikte sıkıntıların sürdüğünü gösteriyor.

Sırp Cumhuriyeti'nin Bosna-Hersek'ten ayrılmasını ve bağımsız devlet olmasını savunan Rusya yanlısı girişimler, ABD ve AB tarafından durdurulmaya çalışılıyor. Batılı ülkeler, Rusya-Ukrayna savaşı sürerken Avrupa'nın ortasında yeni bir istikrarsızlık yaşanmasını istemiyor.

Önümüzdeki günlerde Bosna-Hersek'teki siyasi tablonun yeni anlaşmazlıkları ortaya çıkartması muhtemel. Bulgaristan'daki siyasi tablo, yakın dönemde istikrar sağlanmasının zor olacağını gösteriyor. Ayrıca Sırbistan-Kosova arasındaki sınır anlaşmazlıkları ve diplomatik gerilimler Türkiye'nin de tarihi ve siyasi yakınlığı bulunan Balkan coğrafyasını her an yeni gerilimlere aday konuma getiriyor!

İFLASIN İLAMI, MORATORYUM

Ekonomi Bilimine İşkence Ediyor

Çakma ekonomist, ekonomi ilmine etmedik işkence bırakmamıştır. Gerçekleri kendi arzusuna göre eğip büken, bu bezirgân zihniyet, milletin ekonomisini de bitirmiştir. Ülkemizi yönetilemez hale getirmiştir. Milleti her gün daha da perişan eden politikasızlıklarına, sebebi oldukları yıkıma, "Epistemolojik kopuş", "Heteredoks politika", "Nöro ekonomi" gibi, daha önce kendilerinin bile duymadıkları, bilmedikleri kavramlarla, kulp takmaya kalktılar. Millete alay konusu oldular. En sonunda da, "Nöro klasik şeyler" diyerek zirvalamakta zirve yaptılar.

1 Milyon Baş Damızlık Ve Süt İneği Kesime Gitti

Ekonomi insanoğlunun, üretim, bölüşüm ve tüketim faaliyetlerini ele alan, ülkenin kalkınmasını, milletin refahının artırılmasını amaçlayan bir bilim dalıdır. Ama bu çakma ekonomistlerin, ekonomi biliminden uzak uygulamaları sonucunda, ne üreticilerimiz mutlu, ne tüketicilerimiz mutlu. Bir avuç yandaşı abat ederken, milleti perişan eden bu yönetim, toplumun umudunu alıyor, mutsuz ediyor. İşte süt üreticileri, besiciler aylardır yüksek maliyetler nedeniyle feryat ediyorlar. Ama seslerini duyan yok. Son bir yılda, besi ve süt yemi yüzde 115 zamlanmış. Mazot yüzde 215 zam görmüş. Ama Ulusal Süt Konseyi, "Nuh diyor, peygamber demiyor." Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ulusal Süt Konseyi'ni vesayeti altına almış. Bakanlık ne derse, konsey de onu yapıyor. Nebati Bakan, yine engin ekonomi bilgisini konuşturuyor bu arada. "Çiğ süt fiyatı artınca, yem fiyatları da artıyor" diyor. Süt Konseyinin elini kolunu bağlıyor. Üzülerek ifade dedeyim, bunu söyleyen maalesef bu ülkede Hazine ve Maliye Bakanlığı koltuğunu işgal ediyor. Çiğ süt fiyatını 7,5 liraya sabitlemişler. Öylece bekliyorlar. Ama süt fiyatları artmadığı halde, mazot ve yem fiyatları, başını alıp gidiyor. Sektör uzunca bir süredir can çekişiyor, üretici, gebe hayvanlarını kesiyor. Bu beceriksizler yüzünden, en az 1 milyon damızlık ve süt ineği kesime gönderilmiş. Bunu şimdi yerine koymaya kalksak, ihtiyaç duyulan kaynak tam 42 milyar lira. Tabi alacak hayvan, bunlara bakacakta besicileri bulabilirsen... Bu rakamları biz söylemiyoruz. Çiftçilerimizin, üreticilerimizin çatı örgütü söylüyor. Dün yeniden TMO'nun ucuz buğday ve arpa satmasına karar vermişler yem için. Yine pansuman, yine aspirin. Üreticiyi rahatlatacak gerçek tedavi yine yok.

Komitede Üretici Yok İthalatçı Var

Buradan uyarıyoruz, besiciyi Nebati Bakan'a teslim edip, böyle giderseniz, market raflarında, içecek süt, yenecek peynir, ekmeğimize sürecektir tereyağı bile bulamayacağız. Bugün çiğ süt hala 7,5 lira. Ama sütün litresi market raflarında 21 lira... Süt üreticisinin cebine girmeyen para kimin cebine gidiyormuş? Şimdi bu işi araştırıyorlar, bu işi komitelere havale etmişler. Komite üstüne komite kurup, bunun nereye gideceğini, neden bu hale geldiğine bakıyorlar. Ama bu kurdukları komitelerde süt üreticisi yok, süt tozu ithal edenler var. Çok araştırmayın, bu kadar araştırmaya gerek yok, paramızı pul etmenizin neticesinde, soğutmalı süt kamyonlarında kullanılan mazotun, soğutma tanklarında, fabrikalarda kullanılan elektriğin, gazın fiyatları nereye çıktı ona bir bakın. Rütbe-i aklınızın eserini orada göreceksiniz. Önümüz kış...

Hepsi Korkunç Birer Rekor

Buğdayın, arpanın, kırmızı mercimeğin ekim zamanı geldi. Çiftçi tarlasına girecek, ama mazota, gübreye yaklaşıyor. Son bir yılda, tarlaya atılacak taban gübre yüzde 200 zam görmüş. Mazotu biraz önce söyledim. Yüzde 215 zamlanmış. Her gün zam gelmeye de devam ediyor. Çiftçi tarlasına gidemezse, taban gübresini atamazsa, yiyecek ekmek bulamayacağız buradan uyarıyorum. Elin buğdayına, arpasına, mercimeğine muhtaç kalacağız. Sonra da elin verdiği emirleri yerine getirmek zorunda kalacağız. Bunun telafisi yok. Üreticiye verilen desteklerin mutlaka artırılması, gübrede iç tüketime öncelik verilmesi gerek. Ama benim oğlum bina okur, döner döner yine okur. Bildikleri tek şey zam... İşte büyük sanayi tesislerinin kullandığı doğalgaza, daha yeni yüzde 5 gizli zam yaptılar. Sanayici her gün yeni bir sürprizle, yeni bir zamlarla karşılaşılıyor. Üreticinin enflasyonu şaha kalktı. 12 aylık artış, yüzde 151,5. Madencilik ve taş ocakçılığında fiyat artışı yüzde 165, enerjide yüzde 417. Üretici enflasyonundaki bu rakamları daha önce hiç görmedik. Bunların hepsi korkunç birer rekor!

Bu Fiyatlar Öyle Ya Da Böyle Vatandaşa Yansıyacak

Dünya üzerinde, üretici enflasyonunun en yüksek olduğu ülke Türkiye... Dünya şampiyonuyuz. TÜİK'in makyajlı rakamlarıyla, üretici enflasyonu yüzde 151,5. Tüketici enflasyonu yüzde 83,5. Aradaki fark tam 68 puan. Bu da rekor! Ama çok kötü bir rekor... Üretici maliyetinin altında mal satmaya devam edemeyeceğine göre, aradaki fiyat farkı öyle veya böyle, bir müddet sonra mutlaka tüketiciye yansıyacak. Hayat pahalılığı milletimizi ezmeye devam edecek. Üretici mutlu değilse, tüketicinin mutlu olması mümkün değil.

Gıda Fiyatları Dünyada Düşüyor Bizde Artıyor

Bundan tam 647 yıl önce Büyük İslam Filozofu İbni Haldun; "Büyük şehirlerde gıda fiyatlarının yükselmesi, yönetimin de çökeceğinin işaretidir" demiş. Bugün dünyada gıda fiyatları hızla geriliyor. Birkaç ay önce dünyada yüzde 34 olan gıda enflasyonu, Ağustos'ta yüzde 8'e kadar düştü. Peki, bizde kaç? Gıda enflasyonu Türkiye'de yüzde 93. Dünyanın 12 katı. Ama utanmadan milletin karşısına çıkıp, enflasyon bizden değil dışarıdan diyorlar. TÜİK'in makyajlı verileriyle bile bakıldığında, son bir yılda; patates yüzde 170, şeker yüzde 164, süt yüzde 127, makarna yüzde 113, ekmek yüzde 98, peynir yüzde 89 zam görmüş. Bir kilo kıyma 150 lira olmuş. En ucuz protein kaynağı dediğimiz yumurtanın tanesi 2,5 lirayı aşmış. Allah aşkına! Bu fiyatlarla millet çoluğunu, çocuğunu nasıl doyuracak?

Enflasyonu Düşürmek İçin Elinizi Tutan Mı Var?

Dedik ya, bunlar da Tayyib'i Üzmeyen İstatistik Kurumu'nun rakamları... Sarayın ağır makyajından geçmiş rakamlar. TÜİK'in makyajlı enflasyonu yüzde 83,5. İstanbul Ticaret Odası'nın açıkladığı enflasyon ise yüzde 107. ENAG'ın açıkladığı enflasyonsa yüzde 186. Enflasyonun bu kadar şahlandığı, enflasyon rakamlarının da birbirinden bu kadar farklı olduğu, bir başka dönemi daha önceleri hiç görmedik. Hükümetin, vatandaşın halinden haberi yok, Sarayın kibirlisi, "Enflasyonu şaşırtıcı bir hızla düşürme kabiliyetine sahibiz" diyor. Böyle bir enflasyonu şaşırtıcı bir hızla madem düşürme kabiliyetine sahipsiniz, o zaman enflasyonun dünya rekorları kırmasına neden izin verdiniz? Neden milleti perişan ettiniz? Neden enflasyonu neden hala düşürmüyorsunuz? Elinizi tutan kim?

Bu Açıklarla Enflasyon Daha Da Azar

Geçtiğimiz Aralık ve Ocak aylarında, enflasyon sırasıyla yüzde 13,6 ve yüzde 11,1 idi. Şimdi diyorsunuz ki, gelecek Aralık ve Ocak aylarında nasıl olsa tüketici fiyatları bu kadar artmaz, biz de taş atıp elimiz yorulmadan, "Enflasyonu düşürdük" diye, millete caka satarız diyorsunuz. Bu umutla hareket ediyorsunuz. Siz bu dış ticaret açığıyla, bu döviz kasası açığıyla ve politikasızlığınızla, gelecek Aralık ve Ocak aylarında da paramızı pul etmeye devam edersiniz. Enflasyon daha da azar. Hadi şansınız yaver gitti diyelim fiyat artış hızı, Aralık ve Ocak aylarında, geçmiş Ocak ve Aralık aylarının altına düşse bile, vatandaşlarımız için değişecek hiçbir şey olmayacak. Yüksek fiyat etiketleri yerli yerinde duracak. Hayat pahalılığı baki kalacak.

Zengin Abat, Emekçi Berbat

Hep diyoruz... Enflasyon en acımasız halk düşmanıdır. En acımasız vergidir. Gelir dağılımını daha da bozar. Fakiri, fukarayı ezip geçer. Sadece son üç yılda, emeğin milli gelirden aldığı pay, 10 puan düşmüş. Bu sizin marifetiniz. Bu hükümet, ücretle geçinen emekçilerin cebinden 67 milyar dolarını almış yandaşın cebine koymuş. Zengini abat etmiş. Emekçinin halini ise berbat etmiş. Türkiye'deki en zengin yüzde 1, toplam servetin yüzde 41'ine sahip... Bu rakamla Türkiye dünya üzerinde, servet dağılımının en adaletsiz olduğu üç ülkeden biri... Bizden daha kötü olanlar; oligark ekonomisi Rusya ve teneke mahallelerin olduğu Güney Afrika...

Bu İflasın İlamıdır, Moratoryumdur

Bu hükümet Türkiye ekonomisini, hızla iflasa sürüklüyor. İşte BOTAŞ'ın hali... Sadece son bir yılda bütçeden BOTAŞ'a, 169 milyar lira kaynak aktarılmış. Yetmemiş BOTAŞ, dışarıdan 925 milyon Euro borç almış. Kimden almış? Bizi kışkırtan Almanya'dan... Bu da yetmemiş. 300 milyon Euro dış borç için, dışarıda kapı kapı dolaşmaya başlamış. Ve şimdi de, BOTAŞ'ın doğalgaz borcunun 2024'e ertelenmesi için, Ruslardan ricacı olduğu yazılıp çiziliyor. Buradan açıkça ifade edeyim. Bu açıkçası, iflasın ilamıdır. Bir devlet kuruluşu, "Ödeyemiyorum, borcumu ertele" derse, bunun da adı moratoryumdur... Mirasyedilik de budur. İflas da budur. Atadan, deden kalan malı mülkü 63 milyar dolara satacaksın. Üstüne içeriden dışarıdan 130 milyar dolar borç alacaksın. Bir de milletten 2 trilyon 494 milyar dolar vergi toplayacaksın. Senden önceki hükümetlerin 79 yılda harcadığının 4 katını, sen 20 yılda harcayacaksın. Sonra da ülkeye gaz alacak para bulamayacaksın.

Yediklerinin Faturasını Bize Bırakmanın Peşindeler

Genel Başkanımız size defalarca sordu, biz sorduk: Bu paralar nereye gitti? Kimin kursağına girdi? Bu hükümet yıllarca milletimize, IMF'ye bir türlü veremediği 5 milyar dolar borcun havasını attı. Şimdi Rusya'ya el açıp, gaz parasını ötele diye himmet bekliyorlar. Barıştaki bir ülke, savaşta ülkeden borç ötelemesi istiyor. Veresiye gaz almak için ricacı oluyor. Bunların işi, "Yaz tahtaya bir daha, tut defteri kitabı. Sarı Çizmeli Mehmet Ağa, bir gün öder hesabı" işi. Bu hayırsız mirasyediler, yediklerinin, içtiklerinin hesabını, bizim sırtımıza bırakıp kaçmaya hazırlanıyorlar... Ama yok, öyle yağma... Milletimiz bu hesabı önüne gelecek ilk sandıkta size ödetecek.

Cumhuriyet Tarihinde Görülmedi: Merkez'in Kasasında Açık 59 Milyar DOLAR

Kayınpeder, damat bir oldu. Merkez Bankası'nın 128 milyar dolarını, mahalli idare seçimlerinde buharlaştırdılar. Sahte istikrar havası bastılar. Sonra Damat, "at izi it izine karıştı" dedi. Çekti, gitti! Ama Kayınpeder, döviz rezervlerini, ihracatçıların döviz gelirlerine salma salarak topladığı dövizleri, "Yardımsever dostlarından" aldığı borç paraları, "Faiz sebep, enflasyon sonuç" safatasını ispat için, Merkez Bankası'nın arka kapısından satmaya devam etti. Yılbaşından bu yana, satılan rezerv, 75 milyar dolara ulaşmış. Döviz kasası tamtakir... Tulumada su bitti. Dün açıkladılar. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz kasası, 59 milyar dolar açık veriyor. Net. Cumhuriyet tarihinde böyle bir açık hiç yaşanmadı. Bu ülke II. Dünya Savaşı'nı gördü. Kore Savaşı'nı gördü. Kıbrıs Barış Harekatı'nı gördü. Büyük depremler, afetler gördü. Ama döviz kasasında hiçbir zaman bu büyüklükte bir açık görülmedi. Korkarız bunlar, Merkez Bankası'nın döviz rezervini, milletin emaneti olan beytülmalı, yağmalanacak ganimet sanıyorlar. Çok açık söylüyorum. Bu tablo iflasın ilamıdır. Bugün Türkiye'nin borç temerrüt risk primi, iflas seviyesi olan 740'lardaysa, sebebi de işte bu tablodur. Hiç paranızın olmaması için döviz kasasında hiç dövizim kalmadı demek için bile 59 milyar dolar bulmak zorundasınız. Halimiz bu.

Yılsonunda 115 Milyar Dolar Dış Ticaret Açığı

İflas eden bir başka şey de, Nasreddin Hoca'nın borç ödeme fikrısından bozma, sözde ekonomi modelleridir. Güya faiz inecek, Türk Lirası değer kaybedecek ihracat ithalattan hızlı artacak, döviz rezervleri dolup taşacak, Türk Lirası değer kazanacak, enflasyon da düşecekti. Ama sözde model daha üzerinde mürekkebi kurumadan su kaynattı. Dış ticaret açığı rekor üstüne rekor kırdı. Eylül'de dış ticaret açığı, geçen seneye göre, yüzde 298 artarak, yani dörde katlanarak 10 milyar 384 milyon dolara yükseldi. İlk dokuz aydaki açık, yüzde 159 artışla yani neredeyse üçe katlanarak 83 milyar 819 milyon dolara ulaştı. Böyle giderse yılsonunda, 110-115 milyar dolar civarında bir dış ticaret açığını maalesef göreceğiz.

Eskiden Biz Bulgar'a Giderdik, Şimdi Bulgar Bize Geliyor

Söyledikleri hiçbir şey tutmadı. Hiçbir öngörülerini gerçekleştirmedi. 1 dolar 13 lira 85 kuruş iken, Nebati Bakan çıktı, "Korkmayın Türk Lirası en zayıf durumunda, daha fazla değersizleşmez" dedi. Bugün dolar 18 lira 58 kuruş. O günden bu güne, Türk Lirası, Dolar karşısında yüzde 26 daha değer yitirdi. Öyle paramız sadece Amerikan Dolarına karşı da değil, uzak, yakın pek çok ülkenin parasına karşı değer kaybediyor. Sene başından bu yana Türk Lirası, Gürcistan Lirasine karşı yüzde 36, Savaşta Rusya'nın Rublesine karşı yüzde 42, sokaklarında protestolar olan İran'ın Riyaline karşı yüzde 29, Irak'ın Dinarına karşı yüzde 30, Suriye Lirasına karşı yüzde 28, Bulgar Levasına karşı yüzde 17 değer kaybetti. Trakya'da "Bulgar'a gitmek" diye bir deyim vardır. Vatandaşlarımız günün birlik Bulgaristan'a geçer, orada alışverişini yapar, gezer, tozar döner. Şimdi o da ters yüz oldu. Şimdi Bulgaristan'dan gelip Edirne'de alışveriş yapıyorlar. Bir de, "Burada her şeyin fiyatı, bizim oradakinin yarısı... Yeme, içme, giyim her şeyi buradan alıyoruz" diyerek, röportajlar veriyorlar. Hep söylüyoruz. Bunlar el iyisi. Bulgaristan vatandaşlarının derdine derman oldular. Ama milletimizin sırtına da yüklendikçe yüklendiler. Erdoğan paramızı pul etti. Milletimizin şimdi elini yakan vitrinde seyrettiği mallar, Bulgaristan'dan gelenlere ucuz oldu. Güzelim ülkemizi; elin 1 milyoncu mağazasına çevirdiler. Kendi vatandaşına pahalı, elin vatandaşına ucuz ettiler.

Soros Sadece Gazetecileri Değil, Siyasetçileri De Satın Alıyor

Tablo ortada; paramız pul oldu. Tulumbada su bitti. Döviz kasasının dibini sıyırdılar. Veresiye gaz için, şimdi Rusya'dan himmet bekliyorlar. Doların yeşili hatırına, Katar'daki Dünya Futbol Şampiyonasının korumasını, Kahraman Mehmetçliğimize ihale ediyorlar. "Türkiye'nin en iyi ihracat ürünü ordusudur." Bundan 20 yıl önce densizin biri, Kahraman Mehmetçliğimizi, şerefli ordumuzu, sıradan bir ihraç ürünü gibi gösterme cüretini göstermişti. Ne yazık ki bugün ekonomiyi iflas noktasına getirenler, bu beceriksiz hükümetin ülkemize yaşattıkları, bu hadsiz sözleri neredeyse haklı çıkardı. Peki, bu ipe sapa gelmez sözleri söyleyen kişi kimdi? Erdoğan ile samimi fotoğrafları olan Soros... Ama bugünlerde Erdoğan çıkmış, Avrupa Siyasi Topluluğunun yapıldığı Çekya'da, "Soros hep gazetecileri satın alır" diyor. Biz de söyleyelim, yalnız gazetecileri değil, politikacıları da satın alır. Ne demişler, "Kişi, kendinden bilir işi." Soros'la masaya oturan, Soros'u haklı çıkaran Erdoğan'a, bu ayıp yeter...

Bu Kadar Tebelleş Bir Siyasetçi Görülmedi

Tulumbada su bitince, kasadaki dövizler suyunu çekince, Erdoğan dış politikada, "Dön baba dönelim" demeye başladı. Bir zamanlar "Cemal Kaşıkçı'nın katili" dediği Suudi Veliht Prens için şimdi ayağına kadar gitti onu kucakladı. "15 Temmuz'un finansörü" dediği Birleşik Arap Emirlikleri Emirinin ayaklarına turkuaz halılar serdi. Şimdi Çekya'da çıkmış ne diyor? "Alışılmış bir siyasetçi değilmiş. Vakti saati geldiğinde Suriye Başkanıyla görüşme yoluna gidebilirmiş." Alışılmış bir siyasetçi olmadığı el hak doğru. Milletın başına bu kadar tebelleş olan bir siyasetçiyi bu ülke doğrusu ilk defa görüyor. Biz "Suriye krizi için Esad'la görüşün" dediğimizde, bize etmedik hakareti bırakmamıştı. "Kalles Esad'ın elini sıkımam" dediğinde takvim yaprakları 2013'ü gösteriyordu. Üzerinden 10 yıl geçti. "Emevi Caminde namaz kılacağım" diyerek, bu milletin 50 milyar dolardan fazla parasını bu arada harcadı. 5 milyon Suriyeli ülkemize girdi. Sınırlarımızı koruyabilmek için yüzlerce şehit verdik. Ve Erdoğan'ın bugün tüm dış politikası, ağa ile marabanın hikâyesine dönmüş vaziyette. Madem sonunda buraya gelecektin. Bu kadar zararı, milletin sırtına neden yıktın?

Erdoğan Tarzı Siyaset: Cehalet Güçtür; Savaş Barıştır; Kölelik Özgürlüktür

Eğer ülkeyi yönetenler, buldukları makamı kötüye kullanıyor, kendi zenginliklerini çoğaltıyor, işi ehil olmayanlara veriyor, yani yapılmaması gereken bütün kötülükleri yapıyorlarsa, adaletsizliğinde en büyüğünü yapıyorlar demektir. Bugün Türkiye'de yaşanan da tam budur. Küçük bir azınlık zenginliğine zenginlik katıyor. Kamu gücünü kötüye kullanıyor. Ama bunların yazılıp çizilmesi, millet tarafından öğrenilmesi istenmiyor. Dün RTÜK, yine Recep Tayyip Üst Kurulu gibi bir karar verdi. Bir mafya babasının açıkladığı, büyük borsa vurgunu ve rüşvet iddialarını, ekranlarında tartıştırdılar diye, KRT'ye, Halk TV'ye, TELE 1'e ceza yağdırdı. Gerekçe, skandalda adı geçen isimler küçük düşürülmüş. Bunların bir tek istedikleri var, seçimlere kadar, yolsuzluk, yoksulluk, yozlaşma ve yönetimdeki ahlaki çürüme, yazılmasın, çizilmesin, tartışılmasın. İşte daha meclis açıldı hemen Sansür Yasasını getirdiler. Güya "gerçeğe aykırı bir bilgiyi" kamu barışını bozmaya elverişli şekilde yayan kimseye, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası getirecekler. Peki, gerçeğin ne olduğuna, neyin gerçeğe aykırı olduğuna kim karar verecek? Elbette Erdoğan... Erdoğan çıkacak, "Cehalet güçtür. Savaş barıştır. Kölelik özgürlüktür" diyecek doğru olacak. Ama vatandaş sosyal medyada bunun tersini söylerse, 1 yıldan 3 yıla kadar hapsi göze alacak. Amaç baskı ve korkutmayla, seçime kadar sosyal medyayı kontrol altına almak. Yolsuzluk, yoksulluk, yasaklarla mücadele edeceğiz diye göreve geldiler. Bugün görevden giderken, yolsuzluk ve yoksulluğu gizlemek için, yasaklardan medet umar hale geldiler.

O Amirallerin Savunduğun Montrö'nün Arkasına Sığınmadı Mı?

İşte bu yozlaşmış kadrolar elinde, Türkiye'nin 784 bin kilometre karesinin her bir santiminde, çok büyük özgürlük sorunları yaşıyoruz. Fikir ve ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, ekonomik özgürlükler hepsi bitti. Emekli amiraller sırf fikirlerini açıkladı, "Montrö Sözleşmesi'ni savundu" diye, Savcı 12 amiral için hapis cezası talep ediyor. Amirallerin rütbelerinin sökülmesini istiyor. Peki Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sırasında her aşamada Lozan'ın arkasına sığınmadık mı, Montrö'nün arkasına sığınmadık mı? Bütün bunlar bu amirallerin haklılığını ortaya koymuyor mu? Erdoğan Montrö'ye sığındı mı, sığınmadı mı? Peki, bu neyin kini, garezi? Neden konuşan Türkiye'den çekiniliyor?

Dağınık Kalpleri Birleştireceğiz

Ama artık az kaldı. Bu korku imparatorluğunu sandıkta hep beraber yıkacağız. Kalpleri dağınık olanların, akılları birleştirilemez. Ülkemizdeki dağınık kalpleri birleştirmek için, otokrasiden değil, demokrasiden yana. Tek başına değil, istişareyle yönetmekten yana, yönetimde sadakatten değil, liyakatten yana, tek bir kişinin değil, milletin ortak iradesinden yana, kral değil, kuraldan yana, baskıdan değil, özgürlükten yana, üstünlerin hukukundan

değil, hukukun üstünlüğünden yana, kutuplaşmadan değil, kucaklaşmadan yana, kin ve nefretten değil, sevgi ve saygıdan yana, savaştan değil, “Yurtta barış, dünyada barıştan” yana, ele, el açmaktan değil, üreterek kazanmaktan yana, milletin ekmeğini, aşını, işini küçültmekten değil, büyütmekten yana, refahın hakça paylaşılmasından yana, siyasi tarihimizin, farklı ve köklü damarlarından gelen altı parti bir aradayız. Biz kazanacağız, 85 milyon yurttaşımız kazanacak! Biz kazanacağız, tüm Türkiye kazanacak!